T.C.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜMÜLCİNE (KOMOTİNİ) KONUTLARI CEPHE ÖZELLİKLERİ

XIX. YY SONU- XX. YY BAŞI

ASLI MOUSTAFA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MİMARLIK ANABİLİM DALI

Tez Danışmanı: YRD. DOÇ. DR. TİMUR KAPROL

EDİRNE-2015

T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü onayı

PROF. DR. MUSTAFA ÖZCAN
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

PROF. DR. BURCU ÖZGÜVEN
Anabilim Dalı Başkanı

Bu tez tarafımca okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

YRD. DOÇ.DR. TİMUR KAPROL
Tez Danışmanı

Bu tez, tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından Mimarlık Anabilim Dalında bir Yüksek Lisans tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri	İmza
DOÇ. DR. SEMİHA ÖZTUNA	
DOÇ. DR. SENNUR AKANSEL	
YRD. DOÇ. DR. TİMUR KAPROL	

Tarih: 08/01/2015

T.Ü. FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
DOĞRULUK BEYANI

İlgili tezin akademik ve etik kurallara uygun olarak yazıldığını ve kullanılan tüm literatür bilgilerinin kaynak gösterilerek ilgili tezde yer aldığını beyan ederim.

08-01-2015

ASLI MOUSTAFA

Yüksek Lisans Tezi
Gümülcine (Komotini) Konutları Cephe Özellikleri
XIX. yy Sonu- XX. yy Başı
T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalı

ÖZET

Kentleri oluşturan bina ve çevreleri sosyal kültürel ve fiziki bir çevre oluşturmaktadır. Bu çevrenin incelenmesi ile modernleşme yolunda ilerleyen bir şehrin sakinlerinin zaman içindeki ihtiyaç ve tercihlerinin ne şekilde geliştiği görülmektedir. Çalışmanın ele aldığı konutlar inşa edildikleri dönem içinde kentin gelişme aşamalarının bir parçası olmaları sebebiyle dönemin bir çeşit tarihi belgelerini oluşturmaktadırlar. Konutların değerli bir belge niteliğinde korunması gereğinden envanter çalışması ile belgelenmeli, mekansal, yapısal ve üslupsal açıdan değerlendirilmelidir. Toplumun geçmişini yansıtan bu sivil mimari örnekleri toplumun her bireyinin geçmişinin bir parçası olan tarihi belgelerdir.

Gümülcine'de yer alan XIX. yy sonu XX. yy başı konutların değerlerini ortaya koymak amacı ile çalışmanın birinci bölümünde çalışmaya giriş, amaç ve çalışma süresince kullanılan yönteme yer verilmektedir. İkinci bölümde Gümülcine'nin tarihine, şehrin doğal, sosyal ve yapay çevresini oluşturan özelliklere değinilmiştir ve konutlarda görülen mimari akım ve stillerden bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde incelenen 52 konutun cephe özelliklerine göre sınıflandırması yer almaktadır. Bu bölümde konutlar oluşturulan ayrımlama içinde sınıflandırılmıştır. Her konut için hazırlanan envanter fişinde konutların temel cephe özellikleri değerlendirilmiştir. Dördüncü bölümde cephelerde karşılaşılan özellikler tek tek incelenip cephe hareketleri, doluluk boşluk ilişkileri, giriş sokak ilişkileri, silmeler ve cepheye özellik kazandıran unsurlar belirlenmiştir. Sonuncu bölümde konutların belge niteliği taşıdığına ve kentlerin geleceğinin sağlıklı bir şekilde planlanması için öncelikle geçmişinin sağlıklı bir şekilde öğrenilmesi gerektiğine değinilmektedir.

Yıl: 2014
Sayfa Sayısı: 130
Anahtar Kelimeler: Gümülcine, Cephe özellikleri, Tipoloji, Envanter

Master Thesis
The Façade Features of the house buildings of Komotini Late XIX. – Early XX.
Trakya University Institute of Science
Department of Architecture

ABSTRACT

The buildings and their surroundings consist a social,cultural and physical environment. The studying of this environment shows how the choices of the habitants change through time. The housings that this study deals with are part of a specific period of the town's history so they have a value of historical document. These housings should be preserved and taken inventory and should be accepted as historical evidence.

In order to demonstrate the value of the housing building in Komotini-Gümülcine in the late 19th-early 20th century, in the first part of the study there are the entrance, purpose and the method of the study. In the second part the history, the natural, social and artificial environment of Gümülcine-Komotini is given. Also the architectural styles that are seen on the housings are examined. In the third part there is the segmentation and classification of the 52 buildings that are to be analyzed and the inventory index cards that analyze the basic façade features. In the fourth part the basic features that are seen on the façade are analyzed one by one. In the conclusion it is mentioned the fact that these buildings have the value of historical evidence and we ought to preserve them

Year: 2014
Number of Pages: 130
Keywords: Gümülcine-Komotini, Façade Features, Typology, İnventory

TEŞEKKÜR

Tezin hazırlık, araştırma ve yazım aşamasında gerek manevi desteği ile ilerlememe yardımcı olan gerek değerli bilgileri, kitapları veya bağlantıları ile bilgi ve verilere ulaşmamı sağlayan çok değerli insanlar olmuştur.

Öncelikle her türlü nazımı çeken ve yaptığım çalışmaya değer verip beni cesaretlendiren değerli annem Elvan, babam Mustafa, kardeşim Ufuk ve eşim Hüseyin'e…

Doğmazdan önce ve doğduktan 3 ay sonra bana Edirne yolculuklarında yol arkadaşı olan oğlum Eren'e…

Çok önemli bilgileri ve kitapları ile yardımcı olan lisede edebiyat hocam Soula Bakaludi ve Georgios Mavromatis'e…

Son aşamanın verdiği tıkanıklıkta tekrar ilerlememe kendi yöntemleriyle destek olan Ablam Nursel'e…

Her türlü hava ve yol şartında Edirne yolculuklarını ve eğitimimizin son aşamasını olabilecek en eğlenceli hale getiren değerli yol ve sınıf arkadaşlarım Belgin, Selda, Sibel ve Ömer'e…

İstanbul'dan kaynak ve desteği ile yol almama yardımcı olan arkadaşım, kardeşim Deniz İkiz'e…

Yaptığı çalışmaları, elindeki arşivleri ile ve her türlü imkânı kullanarak tezimin danışmanlığını yapan değerli Hocam Timur Kaprol'e sonsuz teşekkürlerimi borç bilirim

İÇİNDEKİLER

ÖZET……i

ABSTRACT……ii

TEŞEKKÜR.....iii

İÇİNDEKİLER……...iv

ŞEKİLLER DİZİNİ…….……vii

TABLOLAR DİZİNİ…….……xi

KAYNAKLAR…….……..…127

1. BÖLÜM GİRİŞ……..……..1

1.1. Amaç…….2

1.2. Yöntem…….....3

2. BÖLÜM GÜMÜLCİNE

2.1. Gümülcine'nin ismi……..4

2.2. Gümülcine'nin kentsel oluşumu ……..4

2.2.1. Gümülcine'nin ticari yaşamı …….……..……..12

2.3. 19.yy sonu 20.yy başı Gümülcine konutlarının mekânsal özellikleri…...14

2.4. Gümülcine'de incelenen dönem binalarında karşılaşılan mimari akım, eğilim ve stiller……16

2.4.1. Neoklasisizm……..16

2.4.2. Oryantalizm……17

2.4.3. Art-Nouveau …….19

2.4.4. Art-Deco……....20

3. BÖLÜM KONUTLARIN CEPHELERİNDE KARŞILAŞILAN ÖZELLİKLERE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

3.1. Konutların sınıflandırılması ……23

3.1.2. Tür A. 2. Sokak girişli, bitişik nizamlı bir buçuk katlı konutlar ..27

3.1.2. Tür A. 3. Sokak girişli, bitişik nizamlı iki katlı konutlar …….32

3.1.2. Tür A. 4. Sokak girişli, bitişik nizamlı iki buçuk katlı konutlar ..35

3.1.2. Tür B. 2. sokaktan girişli, sokağa cepheli bahçesi olan bir buçuk katlı konutlar ……...42

3.1.2. Tür B. 3. sokaktan girişli, sokağa cepheli bahçesi olan iki katlı konutlar ……....48

3.1.2. Tür B. 4. sokaktan girişli, sokağa cepheli bahçesi olan iki buçuk katlı konutlar ……....60

3.1.2. Tür C. 2. sokağa cepheli, sokağa cepheli bahçesinden girişi olan bir buçuk katlı konutlar……...65

3.1.2. Tür C. 3. sokağa cepheli, sokağa cepheli bahçesinden girişi olan iki katlı konutlar……..69

3.1.2. Tür D. 2. Köşe parselde yer alan bir buçuk katlı konut……75

3.1.2. Tür D. 3. Köşe parselde yer alan iki katlı konut……...…81

3.1.2. Tür D. 4. Köşe parselde yer alan iki buçuk katlı konut……....91

4. CEPHE ÖZELLİKLERİ

4.1. Cephe hareketleri …….……...101

4.2. Giriş kat- sokul ilişkisi ……..……..……104

4.3. Giriş kat sokak merdiveni ilişkisi ……...105

4.4. Giriş ve kapılar ……..……..107

4.5. Pencereler ve nispetleri ……..…….…110

4.6. Balkonlar ve korkuluklar……..……..113

4.7. Söve, silme ve bezemeler ……..…..…117

4.8. Çatı bitişleri ……..…..122

TANIMLAMALAR……....124

5. BÖLÜM SONUÇ ……126

KAYNAKLAR……129

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1. Kısmen Via Egnatia ile kesişen ticaret yolları ve önemli şehirlerin bu yollar ile ilişkileri……...…….….6

Şekil 2.2. Gümülcine kalesini gösteren bir gravür ……...……6

Şekil 2.3. Gümülcine şehri, şehir dışı yerleşimi olan Varoş ve Şikarlı nehrini gösteren harita …….6

Şekil 2.4. Gümülcine'nin yüzyıllara göre kentsel gelişimini gösteren harita ……11

Şekil 2.5. Şehrin mahallelerinin kullanımı, ibadethane yerleri ……12

Şekil 2.6. Şehrin ticari merkezinde ve çevresinde yer alan camiler……14

Şekil 2.7. Çalışmanın ele aldığı konutlardan neoklasik özellikleri olan örnekler……...17

Şekil 2.8. Palladio'nun Neoklasik örneklerinden Villa Pojana ve Palazzo Chiericati ...17

Şekil 2.9. Çalışmanın ele aldığı konutlardan oryantalist özellikleri olan örnekler……..18

Şekil 2.10. Oryantalist özellikleri olan El Hamra sarayı ve Sirkeci Garı ……...…20

Şekil 2.11. Çalışmanın ele aldığı konutlardan Art Nouveau detayları olan kapı üstü penceresi ve kapı örnekleri …….20

Şekil 2.12. Paris'te Art Nouveau etkileri görülen örnekler ……....20

Şekil 2.13. Çalışmanın ele aldığı konutlardan Art Deco detayları olan örnekler……22

Şekil 2.14. Art Deco kapı örneği ve Yeni Zelanda'da Halsbury Chambers binası ……22

Şekil 3.1. Hıristiyan ve Müslüman evi cephesi arasında fark: zemin katta pencereler, katta balkon olan bir Hıristiyan evi ve mahremiyet sağlanması için zemin katta penceresi bulunmayan Müslüman evi…….……24

Şekil 3.2. Konutların parsel içindeki konumu ve ayrımlamada kullanılan parsel yerleşimi alternatifleri …….……25

Şekil 3.3. Gümülcine'de yer alan (XIX. yy sonu – XX. yy başı)konutlarının kat adedi ve parsel konumuna bağlı olarak oluşturulan ayrımlama şeması……..…26

Şekil 3.4. Tür 1.2.'ye ait olan konutların harita üzerindeki yeri……..28
Şekil 3.5. Tür 1.3. 'e a it olan konutların gösterildiği harita……..33
Şekil 3.6. Tür 1.4.'e ait olan konutların gösterildiği harita……36
Şekil 3.7. Tür 2.2.'ye ait olan konutların gösterildiği harita……..…43
Şekil 3.8. Tür 2.3.'e ait olan konutların gösterildiği harita.....49
Şekil 3.9. Tür 2.4.'e ait olan konutların gösterildiği harita……..……..61
Şekil 3.10. Tür 3.2.'e ait olan konutların gösterildiği harita…….……66
Şekil 3.11. Tür 3.3.'e ait olan konutların gösterildiği harita……..……70
Şekil 3.12. Tür 4.2.'e ait olan konutların gösterildiği harita……..76
Şekil 3.13. Tür 4.3.'e ait olan konutların gösterildiği harita……...……..…82
Şekil 3.14. Tür 4.4.'e ait olan konutların gösterildiği harita……...……...……92
Şekil 3.15. Çalışılan tüm konutların gösterildiği harita……...……100
Sekil 4.1. Cephe aksı ve giriş aksına göre simetrik ve asimetrik konutlar ve katlara göre dağılması ile oluşan cephe türlerinin oranları……...……104
Şekil 4.2. Giriş kat sokl ilişkisini gösteren konut örnekleri. Sırasıyla Katg. No.40, Katg. No.41 ve Katg. No.35……105
Şekil 4.3. Çalışılan konutlarda görülen giriş merdiveni çeşitlerinin oranları……107
Şekil 4.4.: Çalışma alanındaki konutlarda görülen kapı üstü pencere çeşitleri…….108
Şekil 4.5. Çalışma alanındaki konutlarda görülen kapı üstü pencere çeşitleri oranları.108
Şekil 4.6.: Katg. No.48 Yarım daire şeklinde kapı üstü penceresi olan iki kanatlı ve kapı kanatlarında cam kısım bulunan kapı örneği. Kapı üstü pencere ve kapının cam kısımlarında desenli demir parmaklık bulunmaktadır. ……109
Şekil 4.7. Katg. No.12 Niş içinde yer alan sahanlıklı giriş örneği. Ahşap kapının bir yanında pencere ve üzerinde kapı üstü penceresi bulunmaktadır……..109
Şekil 4.8. Katg. No.26 İki yanında penceresi olan, ahşap ve kısmen camdan oluşan kapı örneği. Girişe merdivenle ulaşılmaktadır ve giriş sahanlığı bulunmaktadır. ……109
Şekil 4.9. Katg. No.45 Cephe hizasında yer alan kare şeklinde dekoratif kapı üstü penceresi olan kabartmalı ahşap ve cam kapı örneği. Kapı iki yanındaki pilastırlarla vurgulanmıştır……110

Şekil 4.10. Katg. No.44 Kapı kabartmalı ahşaptan ve Art-Nouveau stilinde bir camlı kısımdan oluşmaktadır. Cephe hizasında yer almakta olan kapının sade ve dikdörtgen bir kapı üstü penceresi bulunmaktadır. ……110
Şekil 4.11. Katg. No.49 En sık karşılaşılan loca tipi balkon örneği. Giriş nişinin üzerinde ve cephe simetrisini bozmayacak şekilde yer almaktadır. ……..…115
Şekil 4.12. Katg. No.50 Bir balkon kapısı ve yanlarında iki pencere bulunan, giriş nişinin üzerinde yer alan, loca tipi balkon örneği. Balkon döşemesi dışarıya taşırılarak balkon büyütülmüştür. Balkon korkulukları ve giriş nişinin sahanlık korkulukları aynı desende dökme demirden imal edilmiştir. ……..…..115
Şekil 4.13. Katg. No.25 Giriş nişinin üzerinde yer alan açık çıkma menderes frizi desenli dökme demir destekli ve dökme demir korkulukludur…….115
Şekil 4.14. Katg. No.45 Tek balkon kapısı bulunan açık çıkma örneğinde spiral desenli balkon korkuluğu ve çıkma desteği görülmektedir. …….116
Şekil 4.15. Katg. No.23 Açık çıkma örneğinde bir balkon kapısı ve iki pencere bulunmaktadır. Giriş nişinin açıklıklarına simetrik olan çıkmanın desteği kâgirdir ve spiral desenlidir. ……...116
Şekil 4.16. Katg. No.15 Giriş nişi üzerinde bulunan loca tipi balkonun kâgir korkuluğu bulunmaktadır. Sadece korkuluk cephe yüzeyinden dışarıya taşmakta ve kargır destekler bulunmaktadır. ……..116
Şekil 4.17. Katg. No.44 Cumbalı konut örneğinde çıkma üçgen şeklinde kâgir destek ile taşınmaktadır. Çıkma giriş kapısının üzerinde cephenin simetri aksını bozmayacak şekilde konumlandırılmıştır……...117
Şekil 4.18. Katg. No.05-06 Bitişik nizam ikiz evler arasındaki dekoratif köşe bitişi olan konut örneği. Profilli kat silmesi, pencere sövesi ve girişi vurgulayan profilli kemer görülmektedir. ……...118
Şekil 4.19. Katg. No.11 Dokulu cephe yüzeyi olan ve sade düz bir kat silmesi olan konut örneği…….…..119
Şekil 4.20. Katg. No.36 Düz ve sade eteklik silmesi, düz payanda ile köşe bitişi olan konut cephesi. Eğik atkılı (basık kemerli) pencereye sahip olan konutun söveleri de aynı şekilde ve profillidir. ……..…119

Şekil 4.21. Katg. No.45 Cephenin kat silmeleri, pencerenin üst ve alt kornişleri profillidir. Alınlık yerine Art-Nouveau etkili desenli bir üst korniş kullanılmıştır. Köşe bitişi ise iyon düzeni bir sütun başlığı ile biten bir payandadır. ……...…119
Şekil 4.22. Katg. No.25 Üçgen alınlıklı, alınlıkların altında küçük payanda benzeri destekler bulunan, kat silmesi ve eteklik silmesi olan ve giriş nişinin köşe taşlarıyla süslendiği bu konut örneğinde Neoklasik etkiler görülmektedir. …….120
Şekil 4.23. Katg. No.46 Pencerelerin alt ve üst kısımlarında kornişler görülmektedir. Cephe payanda benzeri kabartmalarla bölünmüştür, payandaların üst kısmında çelenk benzeri alçı süsler yer almaktadır. Cephede eteklik silmesi vardır……...…120
Şekil 4.24. Katg. No.26 Pencerelerde üçgen ve basık kemer alınlıklar ve söveler görülmektedir. Köşe bitişlerinde iyon düzeni sütun başlığı ile biten payanda görülmektedir. Profilli kat silmesi mevcuttur. ……..120
Şekil 4.25. Katg. No.23 Üstü kornişli, kilit taşı benzeri elemanlarla hareketlendirilmiş, tek katta üçgen alınlık bulunan konut cephesi örneği. Köşelerde ve giriş nişinde kesme taş görünümlü kabartmalarla payandalar oluşturulmuştur. Profilli kat silmesi ve sade bir eteklik silmesi görülmektedir. ……..121
Şekil 4.26. Katg. No.48 Yalın cepheli bu konut örneğinde kat silmesi, profilli söveler ve konutun köşe parselde yer almasından dolayı köşe bitişi görülmektedir……..…121
Şekil 4.27. Katg. No.22 Konutun zemin katı dışarıya kapalı olduğundan cephe elemanları sadece üst katta yer almaktadır. Art Deco etkisi olan sürekli hareketli söveler bütün pencerelerin üst kısımları çevreleyecek şekilde yer almıştır…….…..121
Şekil 4.28. Katg. No.19 Kiremit çatı ve saçak bitiminin altında ikinci bir saçak görülen konut örneği. İkinci saçağın altında profilli silme mevcuttur……...…….122
Şekil 4.29. Katg. No.24 Köşe bitişindeki payandanın desteklediği görüntüsü verilen, profilli saçak silmesi olan bir konut örneği…….……..123
Şekil 4.30. Katg. No.36 Profilli saçak silmesinin giriş üzerinde hareketlenerek üçgen bir alınlık oluşturduğu çatı bitişi örneği. ……123
Şekil 4.31. Katg. No.28 Cephedeki dört payanda- paye görünümlü elemanın desteklediği saçak silmesi görülmektedir. Saçak silmesinin üzerinde devam eden cephe elemanlarıyla çatı bitişi oluşmaktadır. …….123

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo2.1. Gümülcine şehrinin 1925 yılına kadar olan nüfus hareketleri ……...10

Tablo 4.1. Cephe aksı ve giriş aksına göre simetrik ve asimetrik konutlar ve katlara göre dağılması ile oluşan cephe türleri……..102

Tablo 4.2.Cephe düzenlerine göre çıkmaların çeşitleri ve cephe üzerindeki yerler….103

Tablo 4.3. Çalışılan konutlarda görülen giriş merdiveni çeşitleri ……106

Tablo 4.4. Çalışılan konutlarda görülen pencere çeşitleri ve oranları……...112

Tablo 4.5. Çalışılan konutlarda görülen balkon ve çıkma çeşitleri ……..114

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Günümüzde, insanlığın içinde bulunduğu koşullarına ayak uydurması, günlük yaşantının, çalışma şartlarının, kültürel değişimin ve küreselleşmenin yarattığı standartları yakalama çabası insanların hayatında birçok konuda dönüşümlere gitmelerine sebep olmuştur. Bunlardan en belirgin değişiklik, aile yaşantısın değişmesi ve bunun sırasıyla aileleri içinde barındıran konutların değişmesidir. Geçen son bir asır içerisinde aile kavramı bir arada yaşayan üç ya da dört nesillik geniş bir aileden üç-dört kişilik çekirdek aileye dönüşmüştür. Bu da geniş aileyi barındıran büyük konutların, konakların yavaş yavaş çekirdek ailenin ihtiyacını karşılayacak alan ve oda sayısı daha az, daha küçük dairelere dönüşmesine sebep olmuştur.

Aileyi ve günlük yaşantısını yansıtan en temel öğelerden birinin konut olduğu söylenebilir. Konutlar içinde barındırdıkları ailelerin dini inanç, ırk, günlük rutin, örf, adet ve kültür özelliklerini yansıtmaktadır. Günlük yaşam içinde yer alan uyuma, dinlenme, yemek yeme, aile fertleriyle bir araya gelme gibi her işlevi barındıran mekânın büyüklüğü ve konumu ailelerin alışkanlıklarının mekândan okunmasına yardımcı olmaktadır. Örneğin mutfakların büyüklüğü, ortak yaşam alanları ile özel yaşam alanın birbiriyle bağlantıları, girişin özel yaşam alanları ile olan ilişkisi. Bütün bunlar gösterir ki toplumların kültürel mirasının en değerli öğesi maddi ve manevi değer taşıyan konutlardır. Konutlar geçmiş nesiller ile ilgili bilgileri yeni nesillere aktarmakta ve sosyal ve toplumsal kimliğinin oluşmasına yardımcı olmaktadır.

Konutlar yaşamlar hakkında birçok bilgiyi aktarma konusunda başarılı olabilir ancak en isabetli veriler konutlara bir bütün içinde bakarak elde edilir. Konutların oluşturduğu mahalleleri, konutların birbiriyle olan ilişkileri, mahallenin merkezi olan dini ya da anıtsal bir yapıyla olan ilişkiler incelendiğinde bölge ve dönemin sosyal yaşamı yansıtılmış olur.

Konutlarda sosyal ve ekonomik statüyü konutun içine girmeden yansıtan cephe özellikleri, süslemeleri kullanıcı ile ilgili temel bir fikir oluşturmaya yardımcı olabilmektedir. Böylece, bu çalışma Gümülcine'nin, 19.yy. sonu 20. yy. başı arasında

sosyal açıdan ve konutların özelikleri açısından incelenip çalışılması ve bir cephe tipoloji çıkarılması şehrin belirli bir döneminin mimari özelliklerini sergilemekte, aynı zamanda yeni mimar ve tasarımcılara da kendi şehirlerinin mimari özellikleriyle konut tasarımları yapmaları açısından kılavuz olabilmektedir.

1.1. Amaç

Şehirlerin tarih ve gelişimini incelemek adına şehirler farklı ölçeklerde ele alınabilir. Kentin mekân ve alan açısından büyümesi ve gelişmesi bir ölçek iken, konutların çeşitleri, büyüklükleri ve özelliklerinin incelenmesi ayrı bir ölçektir. Konutların cephelerine yansıtılan özellikler dönemlerin kullanıcı kimlik ve tercihlerini, iklimsel şartları, mimari üslupları, gibi birçok özelliği dışarıdan okunabilir kılmaktadır.

19.yy sonu 20. yy. başında Gümülcine'de inşa edilen konutlardan ayakta kalanlar kent tarihinde bir döneme tanıklık etmiş ve o dönemi yansıtan yapılardır. İnşa edilmiş olan konutlardan kullanıcıların meslekleri, dini inançları, yaşam tarzları gibi önemli bilgiler edinmek mümkündür. Konutların dışa açık veya kapalı olması Müslüman - Hıristiyan ayrımını yapmaya, bahçe kapısının büyüklüğü, ailenin mesleğinin tarım ile ilgili olabileceği, iki ayrı girişin olması yapının hem iş yeri hem de konut olarak kullanıldığı gibi ipuçları, cephe bileşenlerini tanımlamaktadır.

Kentlerin hepsinin birbirine benzemesi, kimliksiz kentlerin yaratılması etrafını tanımamak, benimsememek ve koruma ihtiyacı duymamaktan ileri gelmektedir. Cepheden okunan özellikler insan tarafından kentin algılanmasında ve kentin kimliğinin oluşmasında rol oynamaktadır. Kentin kimliği kentlinin yaşadığı çevreyi algılamasını, benimsemesini ve çevresiyle bağ kurmasını sağlamaktadır. Çevresini tanıyan ve bağ kuran kentli, kendini o kente ve çevreye ait hissetmekte, koruma ihtiyacı duyarlılığı paralelinde kentin özgün mekânlaşması korunmakta ve sürdürülebilirliği sağlanmaktadır.

Bu çalışma ile; Gümülcine'de 19. yy sonu 20. yy başı inşa edilen konutların cephe oluşumları incelenerek belgelenerek, kentin cephe kimliğinin tanınması ve yeni yaşam alanları ile birlikteliğin sağlanarak, sürdürülebilirliğe katkı verilmesi planlanmıştır.

1.2. Yöntem

Öncelikle çalışılacak olan bölgenin tarihçesi, sosyal, ekonomik ve fiziksel açıdan özellikleri incelenmiştir. Bu bileşenler, şehrin kimliğini belirlemede veri oluşturmuş ve çalışma aşamasında, konutların cephe özelliklerine, mahalleler arasındaki farklılıklara ve çalışılan dönem konutlarına anlam kazandırmıştır.

Daha sonra kentin çalışma konusu olan konutlarının, cephelerinde karşılaşılan mimarı akımlar ve konutlarla ilgili diğer yapılar incelenmiştir. Bu aşamada seyahatnameler, incelenen dönemin şehir rehberleri, fotoğraflar, haritalar, araştırma kitapları ve tarih kitaplarından yaralanılmıştır. Ayrıca şehrin halk müzesi, askeri müzesi ve bazı kurumların geçici sergileri gibi şehir arşivleri incelenmiştir. Böylece çalışılan dönem ve alan yakından tanınmış, cephe özelikleri ve aralarındaki farklılıklar öğrenilmiştir.

Cephe hareketlerine göre konutları sınıflandırma aşaması farklı alternatifler sonucunda; konutun yer aldığı ‘’parsel içindeki konumu’’ ve ‘’kat adedi’’, incelenen konutları ayrımlamada veri olarak seçilmiştir. Bu ayrımlama sonucu on iki alt tür elde edilmiştir.

Her on iki cephe türünün temel özellikleri verildikten sonra her alt gruba ait konutların envanter fişlerine yer verilmiştir. Envanter fişlerinde cephe hareketi, kat sayısı, giriş-sokak ilişkisi, pencere ve balkonlar, silmeler ve konutun parsel içindeki konumu ile ilgili özellikler incelenmiştir.

Son olarak çalışma boyunca elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Hazırlanan envanter fişinde yer alan cephe özellikleri detaylı olarak incelenmiş ve gruplandırılarak, yorumlanmış, bu çalışma fotoğraf ve çizimlerle de desteklenmiştir.

2. BÖLÜM

GÜMÜLCİNE

2.1. Gümülcine'nin ismi

Gümülcine'nin ismini nereden aldığı, zaman içinde ve dillere göre nasıl değiştiğine dair farklı kaynaklar vardır. Bizans döneminde bölgede yaşayan ve geniş arazilere sahip olan Kumucis isminde şahsın arazilerinin olduğu için bu arazilerin olduğu bölgeye Kumucina denmiştir. Osmanlı döneminde Kumucina ismi zamanla Gumulcina ve Gümülcine olarak değişmiştir. **[1]**

Evliya Çelebi Seyahatnamesinde Gümülcine ve Gümürcine diye yazıldığından bahsetmiştir. Aslı "Gümlü Cin" olmakla birlikte yanlış söylenişi Gümülücin'den Gümülcin şekline gelmiştir. Kumiçine ise ilk zamanlarda deniz olduğu rivayet edilen bu mevkiin kumluk olmasından dolayı verilen bir isimdir. Komotini ismi eski zamanlarda bir peri kızının ismine izafeten konulduğu rivayet edilmektedir. Ayrıca ismin Kömürcü Yani veya Kömürcü Nine gibi şahsiyetlerden gelmiş olabilme ihtimali de bulunmaktadır. **[2]**

2.2. Gümülcine'nin kentsel oluşumu

Gümülcine'nin farklı kayıtlara ve şehrin merkezinde bulunan şehir surlarına dayanarak şehrin ilk kurulumunun en az 2000 yıl geriye gittiği tespit edilmektedir. Şehir surlarında M. Ö. 4.yy.a ait bir altar, Helenistik döneme ait Dorik bir sütun ve başı ve yüz figürleri 2. yy.a kadar geri götürmektedir. Surların (Şekil 2.1.) yerleşme kurulduktan sonra inşa edilmiş olduğu da düşünülürse 2000 yıllık bir yerleşim yerinden bahsedilmektedir**[1]**. Şehrin ilk dönemlerindeki önemi ve şehri tarihi kayıtlara geçiren özelliği Dirrahio (Arnavutluk), Selanik ve İstanbul'u birbirine bağlayan Via Egnatia (Şekil 2.2.) yakınlarındaki durak konumudur. Bu durum 13. yy sonu 14 yy başına kadar bu şekilde devam etmiştir. 13. yy sonu 14 yy başında Gümülcine'nin yakınlarında daha büyük ve güçlü Mosinoupolis (Maximianoupolis) şehri Haçlı seferleri sırasında (1202-1204) ve 1206'da Bulgar Çar'ı Skilogiannis tarafından büyük zarar görmüş ancak 1297

yılına kadar ayakta kalmayı başarmıştır. Böylece 13. yy sonunda Mosinoupolis şehrinin yıkımı ve surların olmamasından kaynaklanan güven sorunu nedeniyle en yakındaki şehir olan Gümülcine'ye mecburi göç gerçekleşmiştir. Gümülcine'nin yazılı tarihi de bu dönemden sonra başlamıştır. Bizans imparatorları III. Andronikos ve VI. İoannis Kantakouzinos'un kayıtlarına göre Gümülcine nüfusu yoğun olmayan ancak sur'a sahip bir şehirdir. **[3]**

İki şehrin birleşmesiyle Gümülcine surları içine sığmayan kent nüfusu şehrin dış kısmına Şikarlı nehri kıyılarına yerleşmeye başlamıştır. Bu alan "ilk sur dışı yerleşimi" anlamına gelen Varoş ismini almıştır ve bu alandaki cadde günümüzde Varış caddesi olarak kullanılmaktadır (Şekil 2.3.).

Surların dışına yerleşmiş olan nüfusun büyük kısmı tüccar, esnaf ve küçük bir kısmı ovadaki tarlaları işleyen çiftçilerdir. Ancak çiftçiler tarlalara yakın olma amaçlı göç ederler ve ovadaki köyleri oluşturmaya başlarlar. Aynı dönemde nehir kenarında tabakhaneler, dükkânlar ve pazar alanları kurulmuş ve şehir kırsal görünümünden çok kentsel bir görünüme ulaşmıştır.

Şehrin surları Via Egnatia'da ve buna dik olan yollarda yolculuk eden yolcuların dinlenme durağı olarak kullanılmıştır. Via Egnatia ve onunla kesişen bu yollar hem yolcular tarafından hem de istila ve akınlar sırasında Osmanlı orduları tarafından kullanılmıştır. Şehirde yaşayanlar bu yolun ulaşılabilirliğinden, bakımından ve güvenliğinden sorumludur. Surların içi ise hanlar sayesinde bir tedarik merkezi oluşturmaktadır. **[4]**

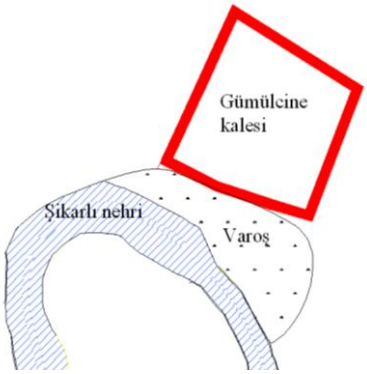

●	Edirne	●	Selanik	●	Dirrahio
●	Gümülcine	●	İstanbul		

Şekil 2.1. Kısmen Via Egnatia ile kesişen ticaret yolları ve önemli şehirlerin bu yollar ile ilişkileri

Şekil 2.2. Gümülcine kalesini gösteren bir gravür

Şekil 2.3. Gümülcine şehri, şehir dışı yerleşimi olan Varoş ve Şikarlı nehrini gösteren harita

14.yy: 14. Yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı egemenliği dönemi başlamıştır. Osmanlı kaynaklarında Gümülcine'nin alınışı Edirne'nin alınışından sonra gösterilmektedir. Evliya Çelebi bu şehrin Evrenos Gazi tarafından 1372-73 senesinde Rum keferesiyle Yahudi elinden alındığını belirtir. Uzun Çarşılı ise bu tarihin 1361 olarak kabul etmekte ise de Salnamede 1365-66 tarihi bildirilmektedir. Gümülcine'nin fetih tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte ilk kayıtlarda Sultan Murat'ın Edirne'nin fethinden sonra Bursa'ya geldiği ve burada kışladığı, Gümülcine'nin alınışının da bundan sonraki dönemde olduğu belirtilir. Bu husus göz önünde bulundurularak, Gümülcine 'nin alınış tarihini 1362-63 olarak kabul edilmesi mümkündür. **[5]**

Şehrin Osmanlı idaresine geçmesinin ardından Gazi Evrnos Bey'in vakfettiği Gazi Evrenos Bey İmareti, Camii ve Mektebi inşa edilmiştir. Bu imaretin yemekhane misafirhane ve hamam olmak üzere çeşitli kısımları vardır.

Türkler surların hemen dışına yerleşerek ilk dini yapılarını da sur dışına inşa etmişlerdir. Böylece şehrin yapılanması surların dışında ve doğuya doğru devam etmiştir. Hıristiyan kesimin yerleşme alanları ise şehrin surları içinde ve batıya doğru gelişmiştir. (Şekil 2.5.)

Fransız seyyah P. B. Du Mans şehirde Müslüman ve Hıristiyan toplulukların yaşadığından bahsetmektedir. G. Cavavra'ya göre de daha sonra Musevi bir nüfusun da şehirde yaşadığı belirtilmektedir. **[4]**

15.yy-16.yy.: Şehirde Hıristiyan ve Müslümanların yanısıra Musevi topluluğu da oluşmuştur. Musevilerin varlıkları ilk olarak 1485 yılına dayanırken 16. yy'ın başlarında Sefarad Yahudi topluluğunun varlığı bilinmektedir. Musevilerin ibadethanesi olan Sinagog da Musevilerin yaşadığı surların içinde yer almıştır. Böylece şehrin alan olarak genişlemesine sebep olmadan sıklaşan bir doku ile kente yerleşmişlerdir. Musevilerin yaşadığı mahalleye Le-Kale ismi verilmiştir. **[4]**

Bu dönemde şehirde günümüze kadar ayakta kalan iki önemli cami inşa edilmiştir. Bunlardan ilki çarşı içinde yer alan Yeni Camidir ve 1585 yılında inşa edilmiştir. Caminin bulunduğu bölge çarşının ortasında, pazar alanlarına yakın bir yerdir. 25 yıl sonra ise olan Cami-i Atik Camiinin genişletilmesiyle ortaya çıkmış olan Eski Cami inşa edilmiştir. (Şekil 2.5.)

17.yy Evliya Çelebi 17. yy'da Gümülcine'den geçmiştir ve Seyahatnamesinde bahsettiği bazı özellikler şöyledir: İsmi Gümülcine ya da Gümürcine olarak söylenir. Şehir surları geniş bir araziye inşa edilmiştir ve beş köşelidir. Tuğla ile inşa edilmiş ve güzel bir surdur. Çevresi 1000 adımdır (yaklaşık 800 metre). Surun yarısında şehre ziyarete gelenler için hanlar bulunmaktadır. Surun iki kapısı vardır ve etrafında hendek bulunmamaktadır. Top, savaş mühimmatı, asker ve bekçiler bulunmamaktadır.

Şehrin surlarının dışında kalan kısmında 16 mahalle de 4000 civarında kiremit çatılı ve bahçeli evler yer almaktadır. Bağ ve bahçeler sazlıklarla çevrilmiştir. Şehrin içinden geçen ve çok güzel ve tatlı suyu olan Şikarlı Çayı yer almaktadır ve bir çok bağ ve bahçenin sulanmasında katkısı bulunmaktadır. Çayın karşı yakasına geçmek için 5 köprü bulunmaktadır. **[6]** (Şekil 2.6.)

18.yy: 1801 yılında İngiliz seyyah E. D. Clarke Gümülcine'de Ermeni, Rum, Osmanlı ve Musevi toplulukların yaşadığından bahseder ve evlerin çoğunun Osmanlılara ait olduğunu (525 tane), 400'ünün Rumlara, 60 tanesinin Musevilere ve 15 adetinin de Ermenilere ait olduğunu kaydeder. **[4]** Bu rakam 16.yy da (2 asır önce) 303 Müslüman, 43 Hıristiyan ve 9 Yahudi hanesi olarak kaydedilmiştir. Bu süre içinde Müslümanlarının sayısının iki katına, Hıristiyanların 10 katına, Musevilerin ise yaklaşık 7 katına çıkmasının yanı sıra şehre Ermeni topluluğunun da eklendiği gözlemlenmektedir. 1860 yılında Gümülcine Drama Sancağını oluşturan 6 kazadan biridir.

Ermenilerin Gümülcine'deki varlıkları 18.yy'ın ortalarına dayanmaktadır. Ermeni mezarlığında 1756 yılına ait mezar taşı bu bilgiyi desteklemektedir. 1801 yılında ise Clarke isimli seyyah şehirde 1000 ev bulunduğundan ve bunların 15 tanesinin Ermenilere ait olduğundan bahsetmiştir **[7]**

Bu dönemlerde şehir Müslümanlar tarafından Kuzeydoğu yönüne doğru gelişirken Hıristiyan ve şehre yeni gelmiş olan Ermeni topluluk şehri Güneye doğru geliştirmektedir. (Şekil 2.4.)

19. yy: 1871 yılında 1500'ün üstünde Müslüman hane, Rum ve Ermeniler toplam 600 hane, 40 hane Roman evi bulunmaktadır. **[4]**

19. yy. sonuna kadar şehir planı ağırlıklı olarak Doğuya ve Kuzeye doğru gelişmiştir. (Bkz. Şekil 2.4. 19.yy)Şehri ikiye bölen nehrin Kuzey kısmında daha yoğun bir yaşam alanı gözlemlenmektedir. Bu zamana kadar kentin her türlü genişlemesi mevcut merkeze bitişik olarak gerçekleşmiştir. 1896 yılında Dedeağaç – Selanik arası tren yolu üzerinde Gümülcine tren istasyonu çalışmaya başlayınca şehir Güneye doğru bir gelişme göstermiştir. İstasyon bölgesi yakınında (Güneybatı) yeni bir yapılaşma oluşmuştur. Bu yapılaşma organik geleneksel dokuların aksine gridli ve akslı bir yapılaşma olmuştur. **[8]** (Şekil 2.4.)

20. yy: 20. yy.'ın başlarında Gümülcine tabakhaneleri, un değirmenleri, tütün fabrikaları ve tarım ile (sebze meyve ve tahıl üretimi) ovada güçlü bir ekonomik ve idari güç haline gelmiştir. **[8]**

1913 yılında bölgede yaşan Müslüman ve Hıristiyanların ortak kararı ile Başkenti Gümülcine olan "Batı Trakya Türk Cumhuriyeti/Garb-i Trakya Muvakkat Hükümeti" kurulur. Ancak bu Cumhuriyetin ömrü sadece 3 ay sürmüştür çünkü 1913 yılında Bükreş Antlaşması ve İstanbul Antlaşması ile Trakya Bulgar hâkimiyetine teslim edilmiştir.

Bulgar hâkimiyeti döneminde ise (1913-1919) şehrin yapılanması Rodop sıradağlarının eteğinde kurulan askeri bölgeler nedeniyle Kuzeye doğru gelişmiştir. Bu altı yıllık dönemde de Gümülcine'nin ismi Gjumjuldjina olarak değiştirilmiştir. **[8]**

1919 yılının Ekim ayına kadar devam eden Bulgar hâkimiyeti Neiyyi Antlaşmasıyla son bulur ve bölge Fransız komutan Charpy'nin yönetimine girer. **[4]**

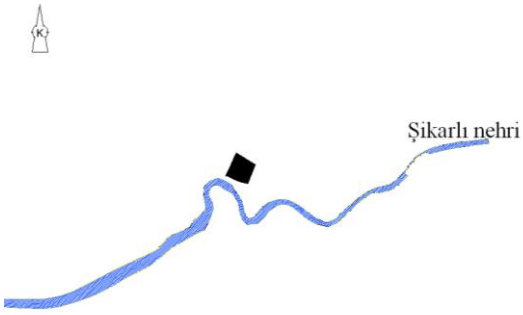
14 Mayıs 1920 yılında Yunan ordusu Gümülcine'yi alır ve artık Gümülcine'nin ismi Komotini olarak değişir. Şehrin kaderi ile ilgili nihai karar 1924 yılında Lozan Antlaşması ile verilmiştir. Günümüze kadar süren karar ile Gümülcine-Komotini Batı Trakya ile birlikte Yunan topraklarının bir parçasıdır. **[4]**

1922-25 yıllarında gerçekleşen Mübadele ile şehir hem nüfus olarak hem de alan ve mekân olarak ciddi değişimler geçirmiştir. Bu yıllarda yaklaşık 10.000 kişi (o dönemde şehrin nüfusu 20.000'dir) Gümülcine'ye Mübadele ile göç etmiş ve yerleşmiştir. Bu nüfusa barınak sağlamak için 5 yıl içinde 1849 konut inşa edilmiştir ve şehirde yeni mahalleler oluşmuştur. **[4]** (Bknz tablo 2.1., 1925 yılı)

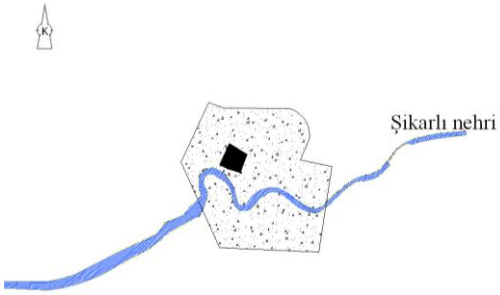
Tablo 2.1. Gümülcine şehrinin 1925 yılına kadar olan nüfus hareketleri

	15.yy	**16. yy**	**18.yy**	**19.yy**	**20.yy başı (1920)**	**20.yy başı (1925, Mübadele)**
Müslüman	2035	1273	2360	6000	-	13364
Hıristiyan	460	181	1800	2130	-	16964
Musevi	-	38	270	-	-	-
Ermeni	-	-	67	265	-	2085
Roman	-	-	-	40	-	-
Toplam					21.934	

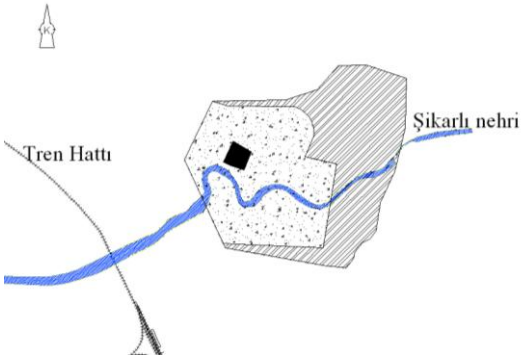
Net veri elde edilememiş olan sayımlara ait veriler (-) ile belirtilmiştir. 1920 yılında yapılmış olan nüfus sayımında dini ve etnik kökenleri belirten rakamlar halen açıklanmamıştır.

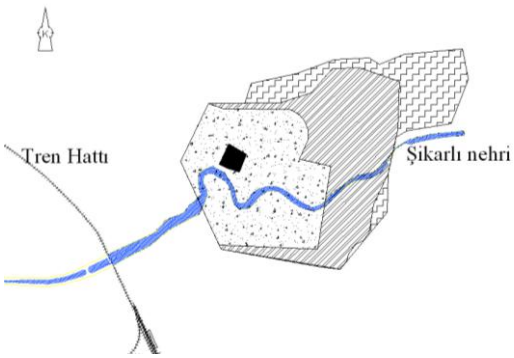
14.yy Osmanlı dönemi öncesi şehir surları

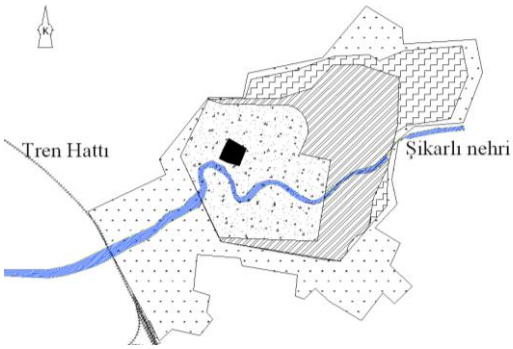
17. yy. şehir sınırları

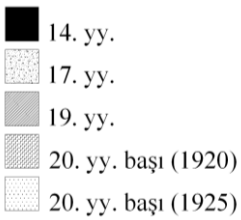
19. yy. şehir sınırları

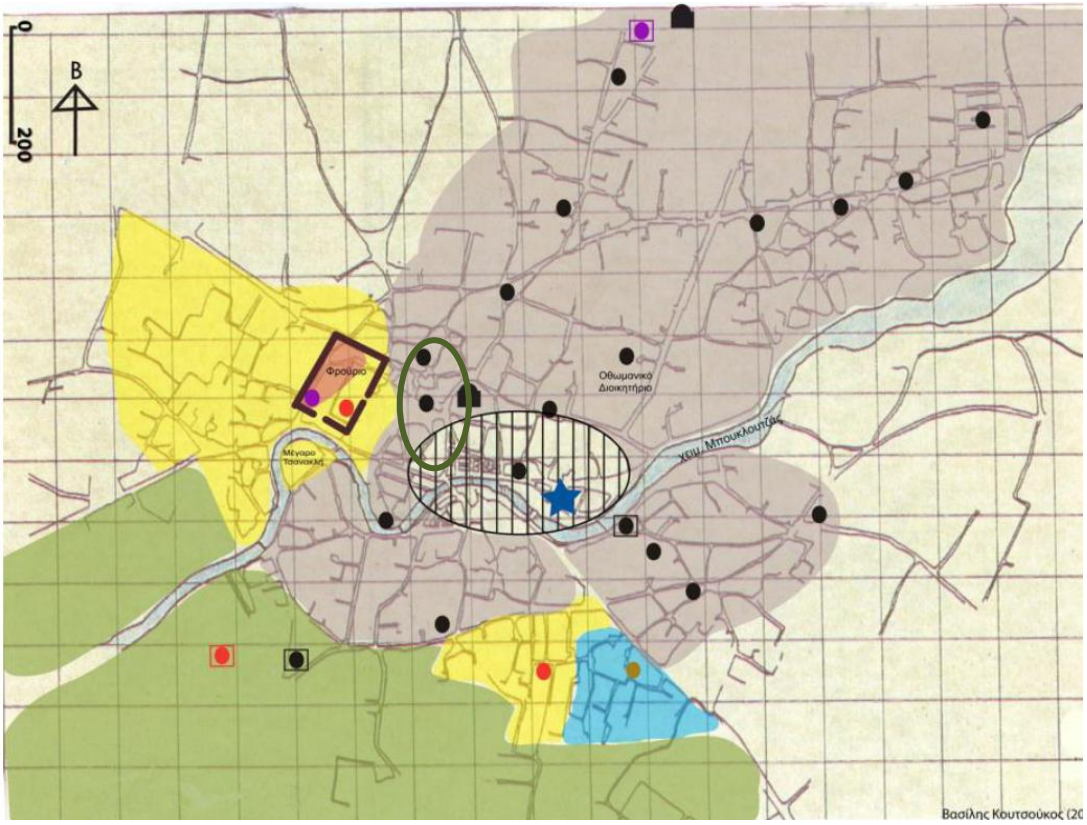
20.yy. başı şehir sınırları (1920)

20.yy. başı Mübadele sonrası şehir sınırları (1925)

Şekil 2.4. Gümülcine'nin yüzyıllara göre kentsel gelişimini gösteren harita

	Askeri birimler		Osmanlı'nın Sur dışındaki yerleşim alanı
	Pazar yeri		Mübadele sonrası gelişen mahalleler
	Şehrin Ticari Merkezi		Camiler ve müslüman mezarlıkları
	Hıristiyan mahalleleri		Kiliseler ve Hıristiyan mezarlıkları
	Musevi Mahallesi (sur içinde)		Sinagog ve Musevi mezarlığı
	Müslüman mahalleleri		Ermeni kilisesi
	Ermeni mahallesi		

Şekil 2.5. Şehrin mahallelerinin kullanımı, ibadethane yerleri

2.2.1. Şehrin ticari yaşamı

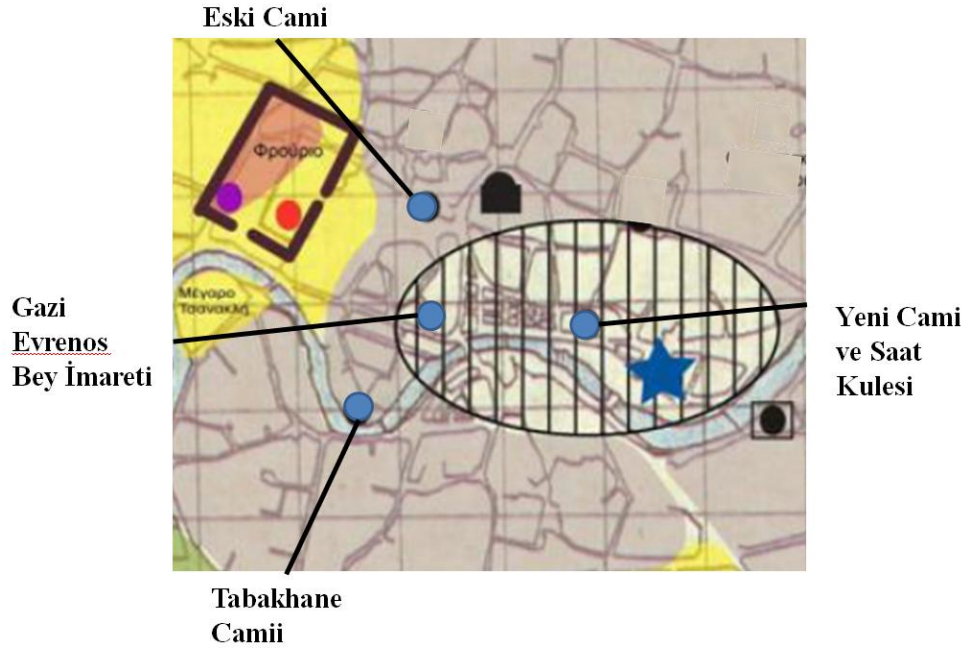
1906 yılında şehir nüfusu yoğun olarak un değirmenlerinde ve tabakhanelerde çalışmaktadır veya bakkaliye gibi temel ihtiyaç dükkânlarına sahiptirler. Nüfusun hayvancılıkla ilgilenmesi ise şehrin önemli bir hayvan pazarı ve hayvancılık merkezi

olmasını sağlamıştır. Atölyeler için hammadde Osmanlı İmparatorluğunun farklı bölgelerinden elde edilmesinin yanı sıra yerel üretimler de değerlendirilmiştir. **[9]**

1936 yılında hazırlanan Gümülcine Ticaret Rehberine göre şehrin nüfusu toplam 31.600'dür. Bunların 15873'ü Rum, 13742'si Türk, 1.083'ü Musevi, 853'ü ise Ermenidir. Şehir ziraat ve hayvancılık alanında ciddi gelişme göstermiştir. Bunun sebebi de şehir etrafında verimli arazilerin bulunmasıdır. Her Salı kurulan pazarda yerli ürünler satılmaktadır ve şehrin ticari hayatını canlandırmaktadır.

Şehirde eğitim almış meslekleri (doktor, avukat, eczacı) ağırlıklı olarak Rumlar yapmaktadır ve nadir olarak Ermenilerin yaptığı da görülmektedir (1/20 oranında). Ticaret alanında yine yoğun olarak Rumlar görülmektedir ancak Musevilerin ticari alandaki etkisi görülmektedir. Özellikle sarraf gibi meslekler Musevilerin tekelindedir. Türkler kasap, keresteci, un tüccarlığı gibi dükkân sahipleridir ancak Rumlara göre çok düşük bir orandadır. Türklerin o dönemde hayvancılık ve tarım konusunda yoğunlaştığı bilinmektedir. **[10]**

Bugün Gümülcine %40 Müslüman Türk ve %60 Ortodoks Yunan nüfustan oluşmaktadır. Osmanlı eserlerinden günümüze kadar ayakta kalabilenleri Gazi Evrenos Bey İmareti, Eskicami, Yenicami, II. Abdülhamid tarafından 1884-85 yıllarında yaptırılan saat kulesinin yanı sıra küçük camiler ve sanat değeri yüksek olmayan çeşmelerdir. 1970'lere kadar Abdülhamid döneminin Osmanlı dış görünümünü koruyan kasaba bu tarihten itibaren modernleşme sürecine girmiş ve eski yapısını büyük oranda kaybetmiştir. Günümüzde çalışmanın ele aldığı yıllardaki Eski Osmanlı görünümü sadece çarşı semtinde muhafaza edilmektedir.

Şekil 2.6. Şehrin ticari merkezinde ve çevresinde yer alan camiler

2.3. XIX. yy sonu XX. yy başı Gümülcine Konutlarının Mekânsal özellikleri

19. yy'ın son çeyreğinde Gümülcine'nin kentsel nüfusu tren yolu sayesinde ithalatın neredeyse tamamını elinde tutmaktadır. Elde edilen maddi imkânlarla büyük araziler satın alınarak çiftlikler, un değirmenleri, tütün işleme fabrikaları gibi atölyeler kurulmuştur. **[11]**

Günümüzde Gümülcine'de geleneksel olarak üç çeşit konut ile karşılaşılmaktadır. Bunlardan ilki çalışmanın ele aldığı, Yunanca'da "konak" olarak tabir edilen konutlardır. Bunlar genellikle tek ya da iki katlı inşa edilmiş, dışarıya açık konutlardır. Varlıklı tüccarların, eğitim almış ailelerin veya şehrin ileri gelenlerine ait konutlarıdır. Batı tarzı yaşamı benimsemiş ve günlük hayat ve konutunun tasarımını batının prototiplerine göre belirlemiş kullanıcıları vardır. Bunların kullanıcıları ağırlıklı olarak Hıristiyan'dır.

İkinci tür konut yine varlıklı, eğitim almış ve şehrin seçkin ailelerine ait olmuş konutlardır. Ancak bu konutlar batılı yaşam tarzındansa geleneksel yaşam tarzını benimsemiş ve ağırlıklı olarak Müslüman ailelerdir. Geleneksel Türk Evi olarak adlandırılan konutlardır. Bunların konut girişi sokaktan sağlanmamaktadır. Yüksek duvarlı avluların içine girilir ve oradan evin iç mekânına girilmektedir. Giriş katın sokağa açılan pencereleri küçüktür ve mahremiyeti sağlamak adına her iki katın pencerelerinde ahşap kafesler bulunmaktadır.

Üçüncü tür konut 1940 ve sonrasında inşa edilmiş konutlardır. Bunlar geniş bahçeler içinde tek kat ya da sokl ve bir kat olmak üzere inşa edilmiş konutlardır. Malzemesi kerpiç ya da taştır. Yine geniş aileyi barındıran, civar köylerden kente göç etmiş ailelerin inşa ettiği konutlardır.

Çalışmanın ele aldığı konut türü; konak olarak tabir edilen tek ya da iki katlı, ana girişin sokak cephesinden, servis girişinin ise bahçe içinden sağlar. Konutların bahçeleri ihtiyaca yönelik, ikinci giriş kapısına ulaşımı sağlamak için bir koridor şeklinde ve arka cephenin pencerelerinin açılabileceği bir avlu niteliğinde bahçelerdir. Konutlar, özellikle de nehir yatağına yakın olanlar mutlaka sokak seviyesinden yükseltilerek bir bodrum kat yaratmış ve zeminden gelecek olan rutubetin engellenmesi için bodrum kata havalandırma pencereleri açılmıştır.

Konutların bulunduğu mahallelere göre de dış cephe, parsel içinde konumlanması ve giriş kapıları gibi özellikler de farklılık göstermektedir. Bazı konutların zemin katlarında sokak cephesine açılan pencere görülmemektedir. Bu konut örneği Müslüman topluluğun yoğun olarak yaşadığı mahallelerden birinde yer almaktadır. Yine Müslüman topluluğun yoğun yaşadığı mahallede konut girişinde iki metreye yakın, kısmi mahremiyet sağlama amaçlı avlu duvarı örülmüştür. Hıristiyanların yoğun olarak yaşadığı mahallelerde hiç görülmeyen örneklerden biri ise yine önceki örnekle aynı mahallede yer alan yüksek avlu duvarında yer alan büyük ahşap kapıdır. Bu kapı çift kanatlı olup kullanıcının zirai alanda çalıştığını ve hayvanları veya at abrasını bahçeye alabileceği bir kapıdır.

Yine farklılık gösteren bir konut türü yarısı Kavakliotika bölgesinde (Bulgaristan Kavaklı'dan göç etmiş olanların mahallesi) yer alan konutlardır. Bu

konutların en büyük özelliği konutun hem zemin kattan hem de bahçe içinde bulunan ve dışarında birinci kata ulaştıran merdiven bulunmasıdır.

2.4. Gümülcine'de incelenen dönem binalarında karşılaşılan mimari akım, eğilim ve stiller

Her dönemin fikri oluşumu, kendi özellikleri mimariye de etki etmektedir. Bu etkiler gerek ortak yaşam alanında, gerekse özel yaşam alanı olan konut mimarisinde görülmektedir. Gümülcine'de çalışılan dönemde inşa edilen konutlar aynı yıllarda inşa edilmiş olmasına rağmen siyasi, ekonomik, kültürel etkenler ile farklı üslupsal özelikler sergilemektedir. Konut cephelerinde bazen tek bir akımın etkileri bazen de birden fazla akımın etkileri gözlemlenmektedir.

2.4.1. Neoklasisizm

Trakya bölgesi ve Gümülcine'de Neoklasisizm konutlardan çok bazı kamu yapıları ve eğitim yapılarında görülmüştür. Gümülcine'de neoklasisizm hiçbir zaman ana üslup olamamıştır. Bunun ilk nedeni neoklasik üslupta görünen cephelerde dahi eklektik özellikler görülmesi, ikinci nedeni de Gümülcine'de bu konutların inşa edilmeye başlandığı dönemde Avrupa'da neoklasisizmin terkedilmiş olmasıdır. **[11]**

Neoklasisizm ya da Yeni Klasikçilik Geç Barok ve Rokoko'ya tepki olarak doğan ve klasik üsluba duyulan hayranlıkla Eski Yunan ve Roma mimarlıklarını ya da 16.yy.da İtalya'da gelişmiş olan klasik eğilimi, yani Rönesans'ı taklit eden resim, heykel, mimarlık anlayışıdır. 18.yy.ın ikinci yarısında Pompei ve Heraculaneum kazılarının yapılması sonucunda ortaya çıkan Yeni Klasikçilik eğilimleri 1750-1790 yılları arasındaki dönemde yaygınlaşmıştır. Amacı Antik dünyanın aklı başında görkemine yeniden ulaşmak ve Winckelmann'ın antik sanatın en önde gelen nitelikleri olarak gördüğü "soylu sadelik ve sakin büyüklük'ü kapsayan bir mimarlık yaratmaktı. Yeni klasik yapılar som (masif), sağlam, doğrusal ve genellikle ciddi görünüşlüdür. Bu dönemde düz çizgiler, sütunlar, sütun başlıkları, pilastrlar yeniden görülmüş,

Avrupa'daki bütün mimarlık akımlarından yararlanılarak karma üslupta binalar yapılmıştır. **[12]**

Yeni klasikçilik anlamına gelen neoklasisizim 18.yy'ın ikinci yarısında Fransa'da ortaya çıkan ve klasik çağ sanatını temel alan, akılcılık, uyum, estetik, açıklık, sınırlılık, evrensellik, idealizm, denge ve ölçü gibi kavramları yeniden gündeme getiren bir sanat akımıdır. **[13]**

Bu çalışmanın konusu olan konutlarda en sık karşılaşılan özellikler pencere etrafındaki söveler, alınlıklar veya pencere üstü kornişleri, silmeler, cephelerde 3'lü bölümler (pencere-kapı-pencere düzeni), simetri ve tekrarlardır.

Katg. No. 36 Katg. No. 23

Şekil 2.7. Çalışmanın ele aldığı konutlardan neoklasik özellikleri olan örnekler

Şekil 2.8. Palladio'nun Neoklasik örneklerinden Villa Pojana ve Palazzo Chiericati

(http://www.vicenza-unesco.com/villa-poiana.html,
http://it.wikipedia.org/wiki/Palazzo_Chiericati)

2.4.2. Oryantalizm

Oryantalizm, 19.yy mimarlığında Doğu kökenli biçim ve motifleri kullanan seçmeci bir tasarım anlayışıdır. Oryantalizm en genel tanımıyla Batı'nın Doğu ile ilgili söylemini anlatan bir terimdir. "Doğu" denilen coğrafyada yer alan ülkelerin doğasına, insanına, kültür ve düzenine duyulan ilgi ve meraktan kaynaklanan bilimsel/akademik araştırmalar, seyahat ve seyahatnameler ve sanat ürünleri bu söylemin yapı taşlarıdır. Bu üslubun en belirgin özellikleri at nalı, dilimli ve soğan biçimli kemerler, moresk (Kuzey Afrika'ya özgü) sütun başlıkları, geometrik motifli korkuluk bantlarıdır. **[14]**

Osmanlı İmparatorluğunda 19.yüzyılda yaygınlaşan bir mimalık akımı olarak Ortanyalizm, aslında – ve doğal olarak- Batı'dan ithal bir tarz. Halen çeşitli örneklerini görmek olası. Fakat maalesef Batı'nın, Doğu'yu tam olarak kavrayamadan kendi ülkesinde yeniden inşa ettiği, İslam mimarilerinin biçim ve düzenlerinin barok bir arka planda harmanlandığı bu "sözde orient"in tek bilimsel referansı aslında 18. Yüzyılda Batı Avrupa'dan kolaylıkla ulaşılabilen Granada'daki Elhamra Sarayıdır. **[15]**

Çalışmanın ele aldığı konut örneklerinde az sayıda olan oryantalist etkiler görülen konutlarda sivri kemerler ve dilimli kemerler görülmektedir.

Katg. No. 33

Katg. No. 40

Şekil 2.9. Çalışmanın ele aldığı konutlardan oryantalist özellikleri olan örnekler

Şekil 2.10. Oryantalist özellikleri olan El Hamra sarayı ve Sirkeci Garı (http://tr.wikipedia.org/wiki/El_Hamra_Saray%C4%B1, http://en.wikipedia.org/wiki/%C4%B0stanbul_Sirkeci_Terminal#mediaviewer/File:Bahnhofsfront-Istanbul-Sirkeci_retouched.jpg)

2.4.3. Art-Nouveau

Avrupa'da 19. yy.ın son yılları Modernizm için önayak olan Art-Nouveau'nun da popüler olduğu bir dönemdir. I. Dünya Savaşı'nın başlangıcına kadar Avrupa'da mimari sahne tamamıyla değişmiştir. Art-Nouveau izleri görülen yapıların sadece süslemeleriyle elde edilen bir akım değil, mimarinin ve akımların değişimine aktif katkısı olan bir stildir**. [16]**

Sözlük karşılığı Yeni Sanat olan bu Fransızca sözcük, sanat tarihinde 19. yüzyılın sonu ile 20. yüzyılın başında yaklaşık 25 yıl süren, ancak bu kısa süreye karşın derin izler bırakmış olan bir sanat akımının adıdır.

"Art-Nouveau" akımı, 19. yüzyılın son çeyreğinde Avrupa ülkelerinin göreli bir politik istikrara ve refaha kavuştuğu yıllarda ortaya çıktı. ""Art-Nouveau"", öncelikle sanayileşmiş, yeni bir üretim biçimini geliştirip sahiplenmiş ülkelerde görüldü. Akımın düşünsel arka planı, sanayileşmenin ve büyüyen ekonomilerin problemleriyle ilişkiliydi ama sanayileşmenin ve ekonomik büyümenin olanaklarıyla da beslendi. **[17]**

Cephelerde simetrik düzenlemeler geçerlidir. Genellikle giriş katından ayrılan ve üç ile dört kat boyunca pilastırlarla çerçevelenmiş ve üstte floral bir bitiş motifi olan cephe düzeni yaygındır. Bezemeler, çoğunlukla pencere, kapı, balkon vb mimari öğelerde toplanmıştır. Bezeme tekniklerinde alçı döküm tekniği başta gelmek üzere,

çoğunlukla da anıtsal örneklerde taş oyma ve metal kullanılmıştır. Dökme ve dövme demirden pencere, balkon ve bahçe parmaklıkları zengin bir art nouveau motif dağarı oluşturur. **[18]**

Çalışma sırasında incelenen konutlarda en sık karşılaşılan Art-Nouveau özellikleri bezeme, alınlık çeşitleri ve çiçek desenli vitraylardır.

Katg. No. 45

Katg. No. 44

Şekil 2.11. Çalışmanın ele aldığı konutlardan Art Nouveau detayları olan kapı üstü penceresi ve kapı örnekleri

Şekil 2.12. Paris'te Art Nouveau etkileri görülen örnekler (http://en.wikipedia.org/wiki/Art_Nouveau , http://theredlist.com/wiki-2-343-917-1000-view-logo-visual-identity-profile-guimard-hector-1.html)

2.4.4. Art-Deco

Art-Deco, dekoratif sanatlar ve mimarlık alanında 1920 yılından sonra egemen olmuştur. Stil adını 1925 yılında Paris'te düzenlenen ve stilin sergilendiği Uluslar arası Çağdaş Dekoratif ve Endüstriyel Sanatlar sergisinden almıştır. Bu sergi, stilin ilk ürünlerinin ortaya konmasına imkân vermiştir. Modernizmin modaya dönüştürülmüş biçimini oluşturan Art-Deco tasarımları arasında elle yapılmış lüks eşyaların yanı sıra seri üretim malları da bulunur. Bezemeye ağırlık veren bir üslup geliştirilmiştir. Geometrik bezeme öğeleri kullanılmıştır. Bu öğeler özgün olabildiği gibi, tasarımlarında eski üsluplardan da esinlenilmiştir. **[19]**

Endüstriyel tasarıma özgü, sadelik, düzlemsellik, öğelerin yinelenmesi, geometri ve stilizasyon art deco'da gözlenen niteliklerdir. Mimaride yalın ve saf biçimler, geometrik üsluplu bezemeler ve genellikle yüksek kaliteli ve pahalı malzeme kullanımı görülür. Cephelerde stilize pilastırlar, geometrik motifli balkon ve pencere parapetleri, daha çok giriş katlarda kullanılan köşeleri pahlı pencereler ve geometrik motif kompozisyonuna sahip olan kapılar Art-Deco tipik özellikleridir. **[20]**

Avrupa'da Art Nouveau'nun ardından ortaya çıkıp 1920'ler ve 1930'larda mimaride, uygulamalı sanatlarda, iç tasarımda, grafik tasarımda etkili olan ve geç Art Nouveau'nun dekoratif öğeleri ile, yürürlükteki endüstri tasarımından esinlenen aerodinamik geometric biçimleri birleştiren akımdır.

Art-Deco üslubu görülen konutlarda geometrik, yalın ve çizgisel bezemeler karşılaşılan en tipik özelliklerdir. Balkon parapetlerinde ve çatı bitişlerinde de Art-Deco özellikleri taşıyan konut örnekleri ile karşılaşılmıştır.

Katg. No. 03 Katg. No. 28

Şekil 2.13. Çalışmanın ele aldığı konutlardan Art Deco detayları olan örnekler

Şekil 2.14. Art Deco kapı örneği ve Yeni Zelanda'da bulunan Halsbury Chambers binası (http://www.polyvore.com/pair_french_art_deco_leaded/thing?id=9849156,

http://en.wikipedia.org/wiki/Napier,_New_Zealand)

3. BÖLÜM

KONUTLARIN CEPHELERİNDE KARŞILAŞILAN ÖZELLİKLERE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

3.1. Konutların Sınıflandırılması

Doğan Hasol'a göre cephe bir binanın yüzlerinden her biri, özellikle ön yüz. Bina yüzüne dik doğrultuda sonsuzdan bakılan görünüş [21]. Binaların cepheleri, özellikle ön yüzleri kent duvarında kent ile söylemde bulunur. Bu söylem izleyici-bina cephesi arasında diyalektik bir olgu sağlar. Cephelere ait grafik anlatımlar ise kimi zaman algıyı kolaylaştırmakta ve yaşamsal kurgunun yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır.

Cepheler, binaların inşaa dönemi, malzemesi, kullanıcı kimliği ve tercihi, üslupsal özelliklerini günümüze yansıtır. Bu özellikleri ile bir araya gelen binaların cepheleri, sokak siluetlerine kimlik kazandırmakta ayrıca sakinleri ile ilgili bilgileri aktarmaktadır.

Kentsel dokuyu oluşturan yapıların planlanma ilkeleri, dizilişi, cephe biçimlenişi konularındaki tipolojik çözümleme yöntemi, tipleri hemen tanıyabilme olanağı verir. Farklılıklar ve benzerliklerin karşılaştırılması ile kurulan mantıksal bağıntı sistemi aynı zamanda kategorik bir sınıflandırma anlamına da gelir (Kaprol, 2000). Böylece cepheyi oluşturan elemanların tek tek incelenmesinin ve bir bütün olarak ilk bakışta sınıflandırabilme olasılığı sağlanmaktadır.

Gümülcine'de 19. yy. sonu- 20. yy. başında inşa edilmiş olan ve çalışma kapsamında ele alınan konutların belirli bir dönemde inşa edilmiş olmasına rağmen kullanıcıların kimlikleri konutlara birbirinden çok farklı görünüşler kazandırmıştır. Müslüman ve Hıristiyan evlerinin ayırt edilebilmesi, göçler ile gelen toplulukların kendi kimliklerini yansıtarak konutlar inşa etmesi, mesleki ihtiyacı karşılayacak konutlar inşa etmek istenmesi farklılıklara sebep olmuştur.

Katg. No. 20 Katg. No. 22

Şekil 3.1. Hıristiyan ve Müslüman evi cephesi arasında fark: zemin katta pencereler, katta balkon olan bir Hıristiyan evi ve mahremiyet sağlanması için zemin katta penceresi bulunmayan Müslüman evi.

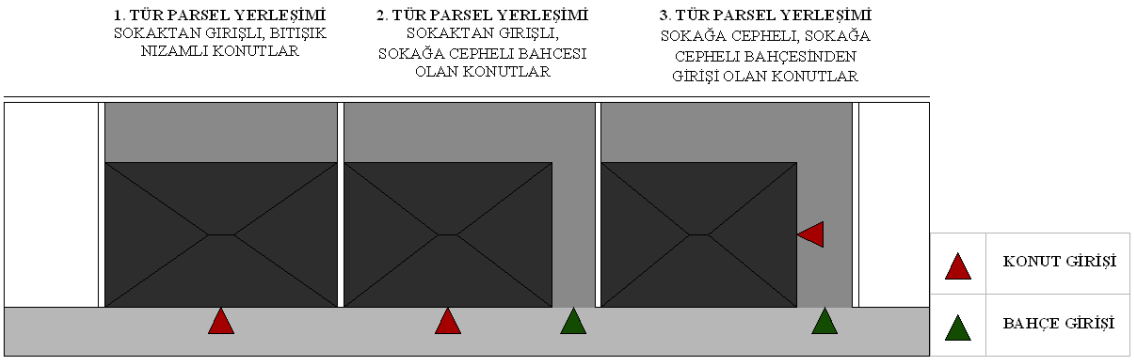
Çalışmaya başlarken öncelikle her konutun cephe özelliklerinin işlenebileceği bir fiş oluşturulmuştur. Hazırlanan fişte cephenin fotoğraf ile anlatımı yanı sıra konutun konumu da harita belirtilmiştir. Bu fişte konutun cephe hareketleri, kat sayısı, merdiven-giriş ilişkisi, pencere özellikleri, bezeme ve süsleme işleri ele alınarak, konutun cephe özellikleri incelenmiştir. Her konutun fişi tamamlandıktan sonra her özellik ile ilgili bilgi alınmasıyla cephelerin genel karakteristiği elde edilmiştir.

Konutlar parsel içinde konumlanmaları ile ilgili olarak özellikler göstermektedir. Parsel içinde konumlanma ele alınınca üç ayrı şekilde alternatifler gözlemlenmektedir. Bunlardan ilk alternatif konutun bitişik nizamlı olup, sokaktan ulaşılamayan bir bahçesinin olması durumudur. Bu konutlarda giriş sokak cephesindendir ve konutun arka kısmından bahçeye ulaşılmaktadır. (1. Tür) ***SOKAKTAN GİRİŞLİ BİTİŞİK NİZAMLI KONUTLAR***

İkinci görülen yerleşme alternatifi konut bir bahçe içinde yer almaktadır ancak konuta sokaktan ulaşılmaktadır ve aynı zamanda sokak cephesinde bahçeye açılan bir kapısı vardır. Önceki alternatife aynı şekilde yine konutun içinden bahçeye çıkılan ikinci bir kapı mevcuttur. (2. Tür) ***SOKAKTAN GİRİŞLİ, SOKAĞA CEPHELİ BAHÇESİ OLAN KONUTLAR***

Üçüncü alternatifte ise konut girişi bahçe içinde yer almaktadır. Konutun sokak hizasında cephesi olmasına rağmen giriş kapısına bahçe içinden ulaşılmaktadır. (3. Tür)

Bu verilere göre ayrımlamada ilk veri olarak kullanılacak olan bileşen şu şekilde oluşmaktadır: ***SOKAĞA CEPHELİ, SOKAĞA CEPHELİ BAHÇESİNDEN GİRİŞİ OLAN KONUTLAR***

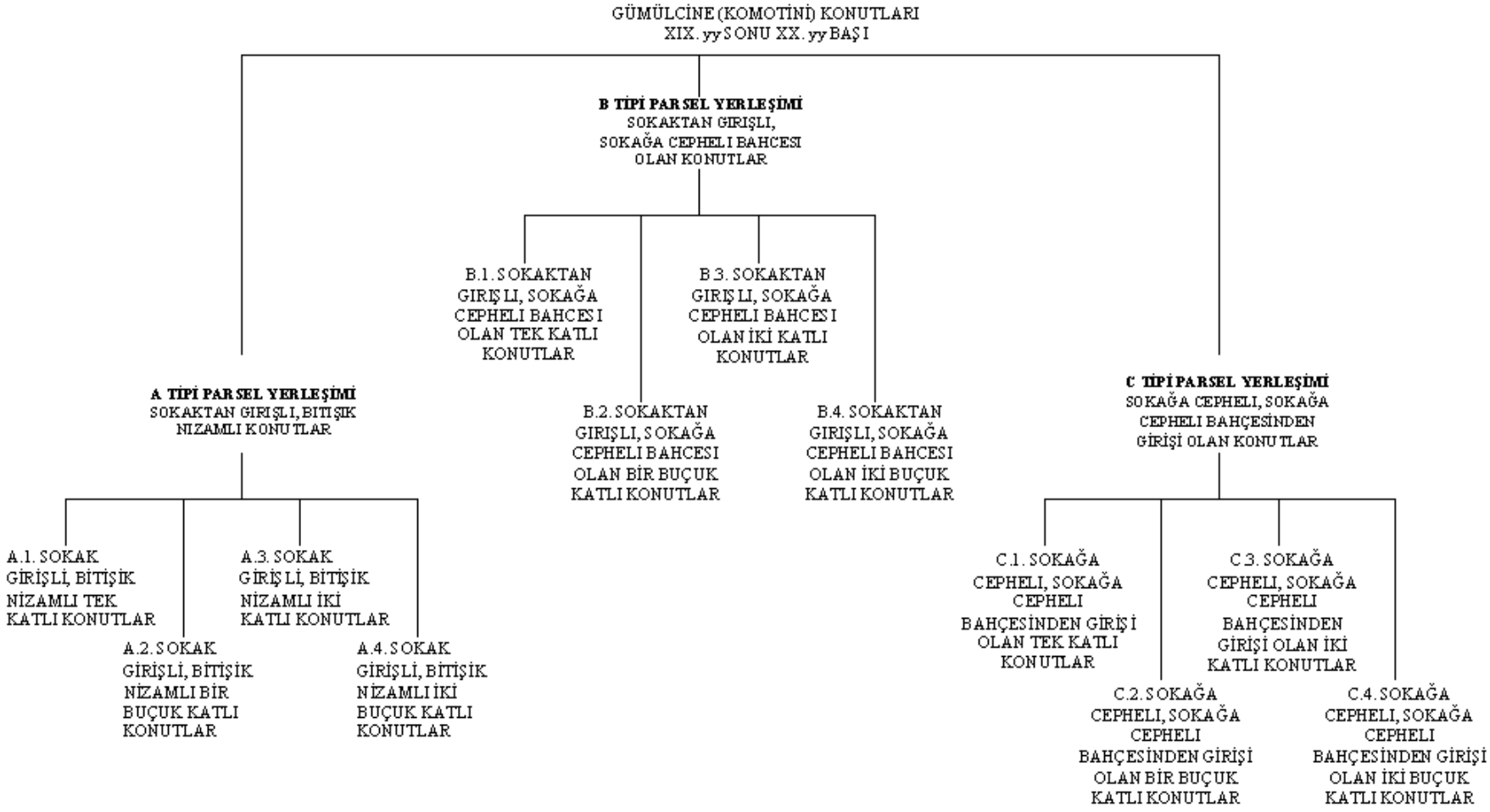

Şekil 3.2. Konutların parsel içindeki konumu ve ayrımlamada kullanılan parsel yerleşimi alternatifleri

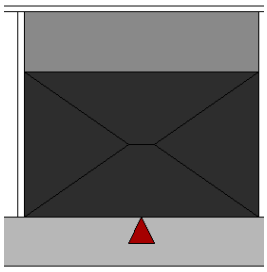
Ayrımlamayı oluşturma sırasında diğer bir özellik olarak da cephede gözlemlenen kat sayısı ele alınmıştır. Konutlarda tek katlı ve iki katlı olan alt türler görülmüştür. Ancak konutlarn büyük bir kısmında sokl da görülmektedir. Böylece ayrımlama'da kullanılacak bileşenlerden diğeri de şu şekildedir.

- Tek katlı konutlar
- Bir buçuk katlı konutlar
- İki katlı konutlar
- İki buçuk katlı konutlar

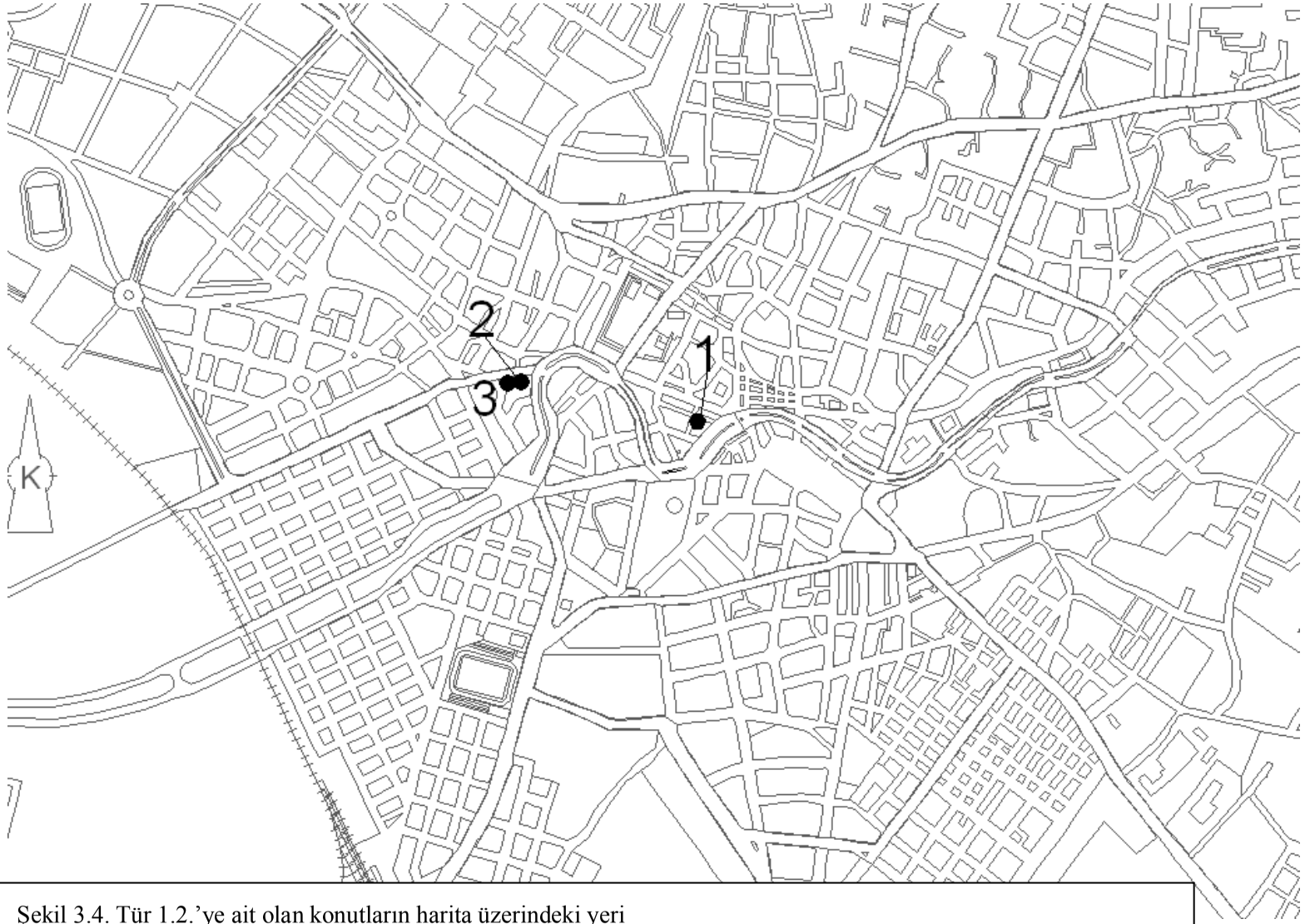
Yukarıdaki verilere göre konutların cephelerinde görülen özelliklere göre konutlar altı alt gruba ayrılmaktadır.

Şekil 3.3. Gümülcine'de yer alan (XIX. yy sonu – XX. yy başı)konutlarının kat adedi ve parsel konumuna bağlı olarak oluşturulan ayrımlama şeması

	TÜR 1.2. SOKAK GİRİŞLİ, BİTİŞİK NİZAMLI BİR BUÇUK KATLI KONUTLAR
Kat. No. 01	Kouloglou Sk. No. 2
Kat. No. 02	Kondili Sk. No. 5
Kat. No. 03	Kondili Sk. No. 7

Bu konut türünde konutlar bir kat ve bir yarım kattan oluşmaktadır. Konutların ikisi cephe aksına göre asimetrik, bir tanesi simetrik tutum sergilemektedir. Konutlar bitişik nizamlı olup konutların arka bahçesine konut içinden ulaşılmaktadır. Her üç örnekte de giriş nişi bulunmaktadır. Nişlere merdivenlerle ulaşılmaktadır. Merdivenler giriş nişinin içinde çözülmüştür ancak son basamakları sokağa taşmaktadır. Her üç örnekte de cepheler yalındır. Katg. No. 3 no'lu örnekte giriş nişi etrafında bezeme ve pencerelerde kemerli süsleme görülmektedir. Katg. No. 2 no'lu örnekte giriş nişi evin iç mekanında dahil edilmiştir. Katg. No. 3 no'lu örnekte ise pencereyi genişletme amacı ile iki pencere birleştirilmiştir.

Şekil 3.4. Tür 1.2.'ye ait olan konutların harita üzerindeki yeri

Katalog no.

01

Kouloglou Sk. No 2

Fot: Mustafa A. 2012

Asimetrik cephe düzenine sahip konut örneğidir. Cephe bir giriş bölümü ve oda penceresi olacak şekilde iki kısımdan oluşmaktadır. Yalın bir cephedir ve sokak cephesinden konut bahçesine giriş sağlanmamaktadır. Bir tam kat ve yarım kattan oluşmaktadır.

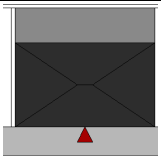
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.		√		
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
						√	√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√		√		√	

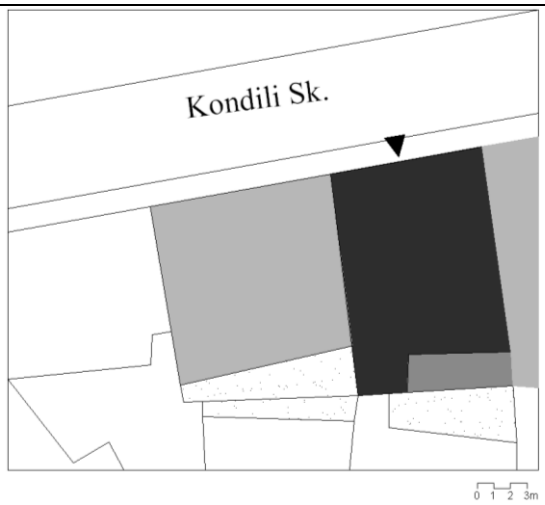
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2							√			√		√		√
1/3														
1/1	√													

TÜR A.2. Sokak Girişli, Bitişik Nizamlı Bir Buçuk Katlı Konutlar

Katalog no.

02

Kondili Sk. No 5

Fot: Mustafa A. 2012

Konut bitişik nizamlı ve asimetrik cephe tutumlu bir konut örneğidir. Birbuçuk katlı olup sokl kata sahiptir. Konutun cephesinde yapılan tamir ve değişikler mevcuttur. Konutun giriş sahanlığı konutun içine dahil edilmiştir.

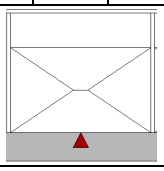
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.		√		
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
						√	√ (Orta)

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
	√	√			√		√	√	

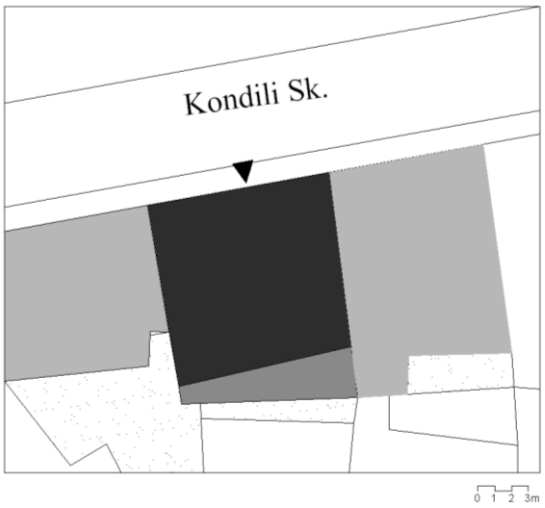
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2							√			√		√		√
1/3														
1/1	√													

TÜR A.2. Sokak Girişli, Bitişik Nizamlı Bir Buçuk Katlı Konutlar

Katalog no.

03

Kondili Sk. No 5

Fot: Mustafa A. 2012

Bir buçuk katlı, simetrik cephe tutumlu bitişik nizamlı bir konut örneğidir. Cephe düzeni ortada giriş nişi ve iki yanında birer pencere olacak şekildedir. Konutun pencereleri orijinal olmayıp tamir sırasında değiştirilmiş ve genişletilmiştir. Pencerelerin üzerinde basık kemer şeklinde söveler görülmektedir. Giriş nişinin etrafında ve sokl pencerelerinde söveler, giriş kat hizasında ise kat silmesi görülmektedir. Giriş kapısının yanında pencere yer almaktadır. Bahçe konutun içinden ulaşılan arka bahçedir.

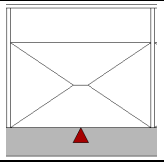
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**				
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K		
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.		√				
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**		
					Simetrik	Asimetrik	Dar	Orta	Geniş
					√			√	

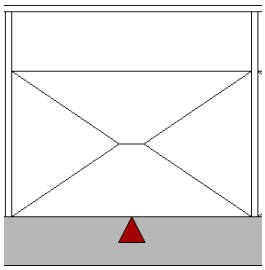
GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√			√	√	

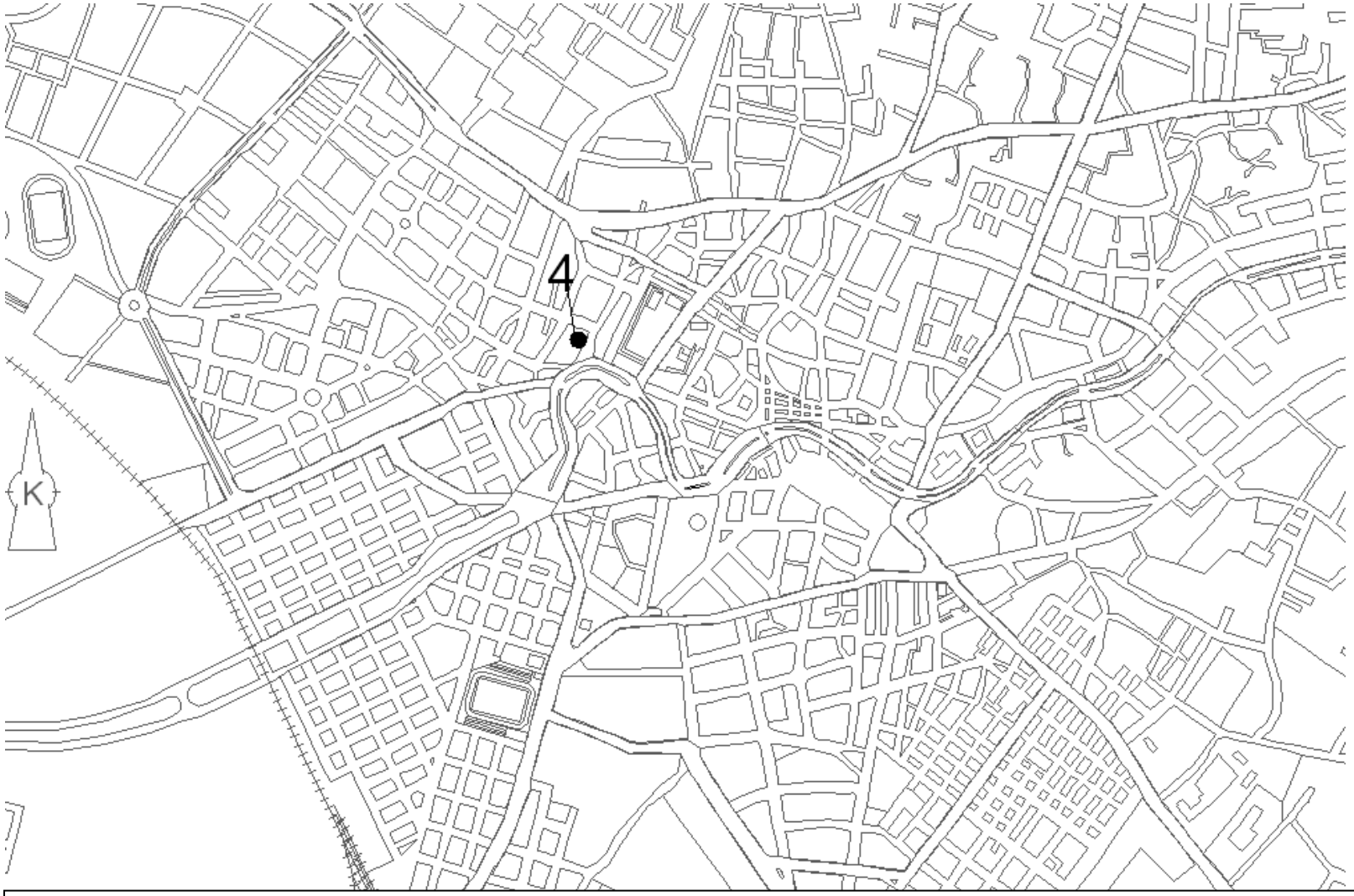
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2							√		√			√		√
1/3														
1/1	√													

TÜR 1.2. Sokak Girişli, Bitişik Nizamlı Bir Buçuk Katlı Konutlar

	TÜR 1.3. SOKAKTAN GİRİŞLİ BİTİŞİK NİZAMLI İKİ KATLI KONUTLAR
Kat. No. 04	Mih Karaoli 13

Sokaktan girişli, bitişik nizamlı ve iki katlı konut örneği sadece bir tane tespit edilmiştir. Cephe düzeni giriş aksına göre asimetriktir. Ancak cephede hala görülen sövelerden yola çıkarak özgün cephe düzeninin giriş aksına göre simetrik olduğu görülmektedir. Konutun bahçesi parselin arka kısmındadır ve konut içinden ulaşılmaktadır. Konutun girişi cephe hizasındadır ve 2 basamakla ulaşılmaktadır.

Şekil 3.5. Tür 1.3. ‘e a it olan konutların gösterildiği harita

Katalog no.

04

Mih. Karaoli Sk. No. 13

Fot: Mustafa A. 2012

Konutun günümüzdeki cephe düzeni asimetriktir. Cephe müdahaleler sonucu değişmiştir ve özgün cephe düzeni simetrik olduğu görülmektedir. Konut bitişik nizamlıdır. Giriş kapısına tek merdiven ile ulaşılmaktadır. Özgün cephede kapı üzerinde bulunan bir açık çıkma yer almaktadır. Cephede söve ve kat silmelerinden oluşan süslemeler görülmektedir. Konutun arka kısmında konut içinden ulaşılan bahçe mevcuttur.

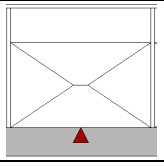
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√
			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
			√		Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
						√	√

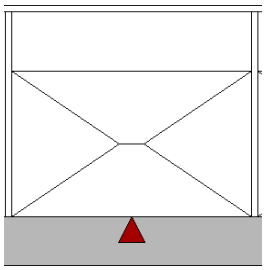
GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
	√		√		√		√	√	

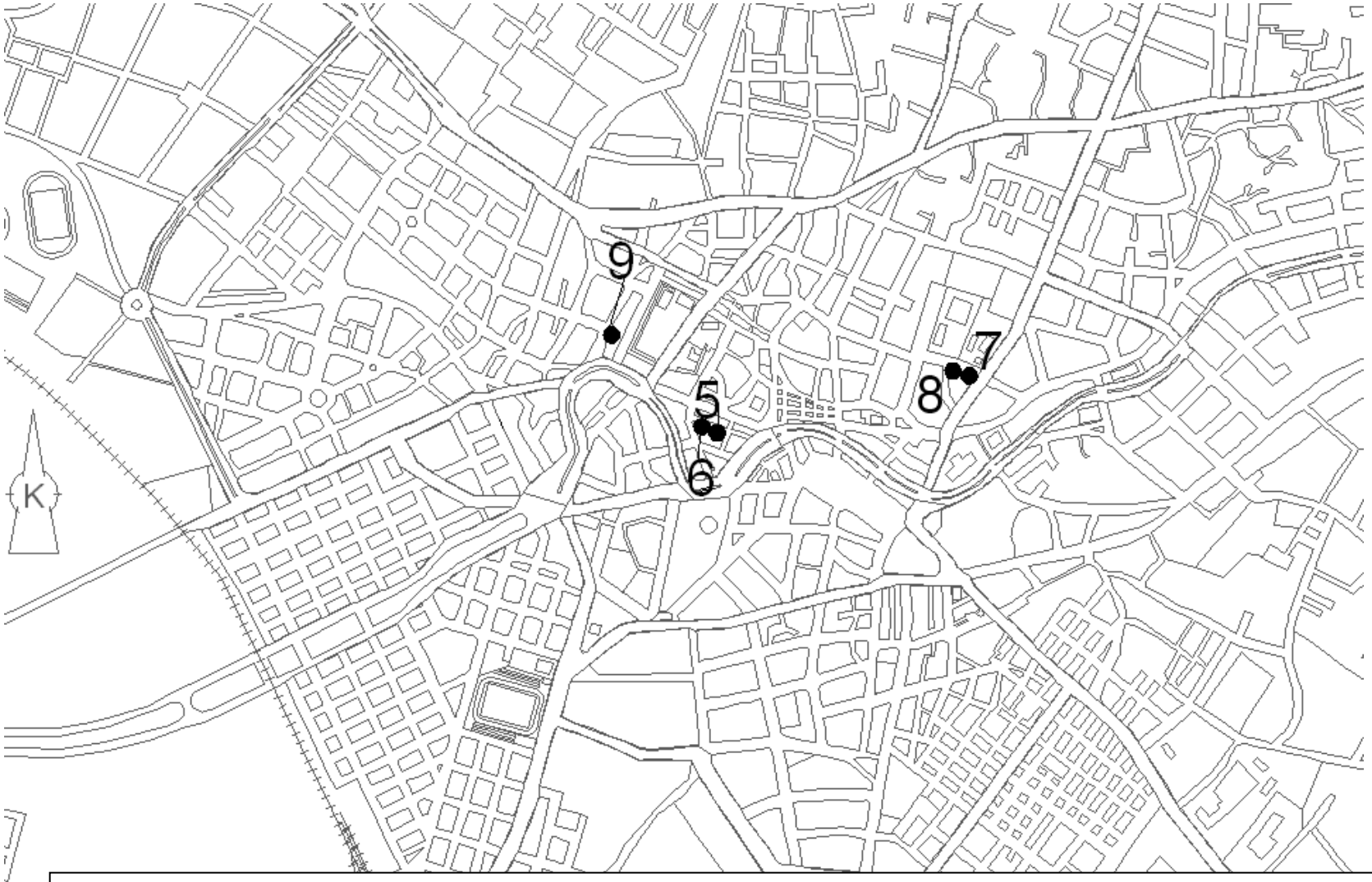
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√			√	√		√		√		√		√	
1/3														
1/1	√													

TÜR 1.3. Sokak Girişli, Bitişik Nizamlı İki Katlı Konutlar

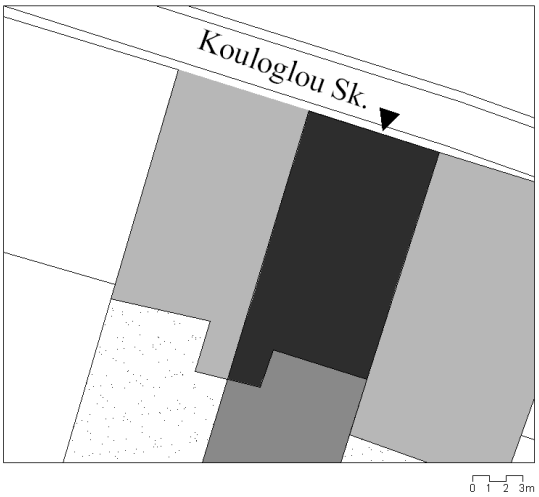
	TÜR 1.4. SOKAKTAN GİRİŞLİ BİTİŞİK NİZAMLI İKİ BUÇUK KATLI KONUTLAR
Kat. No. 05	Kouloglou Sk. No.8
Kat. No. 06	Kouloglou Sk. No. 6
Kat. No. 07	Harilaou Trikoupi Sk. No. 31
Kat. No. 08	Harilaou Trikoupi Sk. No. 33
Kat. No. 09	Mih. Karaoli Sk. No. 6

Sokaktan girişli Bitişik nizamlı iki buçuk katlı konut türünden günümüzde ayakta kalan 5 örnek tespit edilmiştir. bu5 konuttan 4 tanesi ikiz konut şeklindedir. Katg. No. 5 ve 6 numaralı örnekler kemerli bir niş içinden girilen, zemin katta giriş aksına göre asimetrik, üst katta ise simetrik tutum sergileyen konut örnekleridir. Cephelerde pencere ve girişte söve, kat silmeleri, eteklik silmesi ve köşe bitişleri görülmektedir. Katg. No 7 ve 8 numaralı örneklerde ise hem zemin hem de kat cephe aksına göre asimetriktir. Girişler çeyrek daire merdiven ile ulaşılan bir nişin içinde yer almaktadır. Kat silmesi, eteklik silmesi gibi yalın süslemeler mevcuttur. Katg. No. 9 numaralı konut da her iki katta asimetrik tutum sergilemektedir. Sokağa taşan iki basamak ile girişe ulaşılmaktadır.

Şekil 3.6. Tür 1.4.'e ait olan konutların gösterildiği harita

Katalog no.
05

Kouloglou Sk. No 8

Fot: Mustafa A. 2012

Konut asimetrik cephe düzenindedir. Zemin katta asimetrik cephe düzeni görülürken katta simetrik cephe düzeni görülmektedir. Girişe sokağa taşan merdivenlerden ulaşılmaktadır. Giriş niş içindedir. Cephede pencere söveleri, kat silmeleri ve çatı bitişinde dişli bezemeler görülmektedir. Bahçeye sokaktan ulaşılamamaktadır. Konut ikiz konut örneğidir.

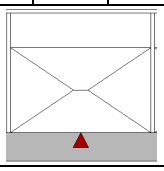
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.			√	
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
						√	√

GİRİŞ

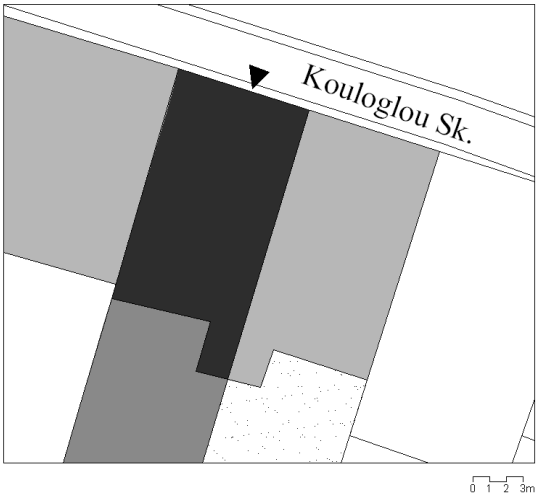
Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√			√	√		√	

Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√					√	√		√		√			√
1/3														
1/1														

TÜR A.4. Sokak Girişli, Bitişik Nizamlı İki Buçuk Katlı Konutlar

Katalog no.
06

Kouloglou Sk. No. 6

Fot: Mustafa A. 2012

İkiz konut örneklerinden biri olan iki buçuk katlı bu konutta zemin katta cephe düzeni asimetriktir. Sokağa taşan bir merdivenden konuta ulaşılmaktadır. Giriş niş içindedir. Cephede pencere söveleri, kat silmeleri ve çatı bitişinde dişli bezemeler görülmektedir

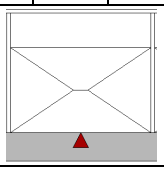
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.			√	
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
						√	√

GİRİŞ

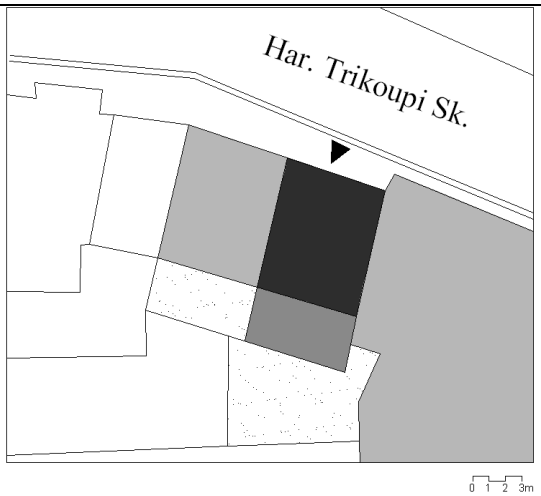
Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√			√	√		√	

Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√					√	√		√		√			√
1/3														
1/1														

TÜR A.4. Sokak Girişli, Bitişik Nizamlı İki Buçuk Katlı Konutlar

Katalog no.
07

Har. Trikoupi Sk. No. 31

Fot: Mustafa A. 2012

Btişik nizamlı ve ikiz konut örneklerinden biri olan bu konut biriminde asimetrik cephe düzeni görülmektedir. İkinci katta da giriş kapısı üzerinde oda pencerelerine göre farklılık gösteren pencere mevcuttur. Giriş merdivenle ulaşılan basık kemerli bir niş içindedir ve kapı yanı penceresi görülmektedir. Konut cephesi özgünlüğünü korumaktadır.

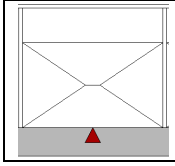
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**					
Giriş kat		Üst kat			S+Z		S+Z+K		Z+K	
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√			
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**			
					Simetrik	Asimetrik	Dar	Orta	Geniş	
						√	√			

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√		√		√	

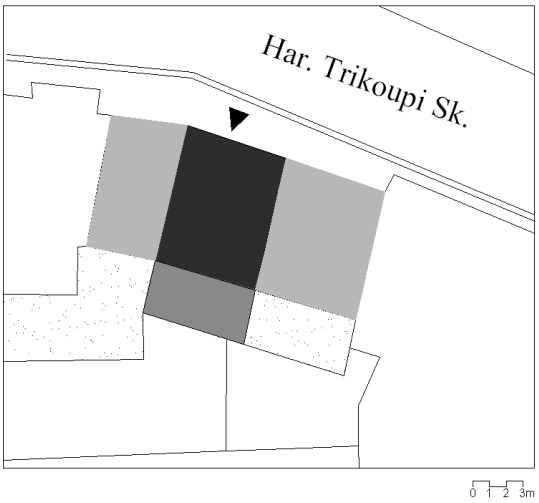
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√					√	√		√		√			√
1/3														
1/1														

TÜR 1.4. Sokak Girişli, Bitişik Nizamlı İki Buçuk Katlı Konutlar

Katalog no.

08

Har. Trikoupi Sk. No. 33

Fot: Mustafa A. 2012

İkiz konut birimlerinden biri olan bu konut örneğinde cephe giriş katta bir tarafta giriş ve merdiven, diğer tarafta ise oda penceresi olacak şekilde düzenlenmiştir. Üst katta ise girişin üzerindeki pencere oda pencerelerine göre farklılaşarak simetriyi bozmuştur. Giriş merdivenle ulaşılan basık kemerli bir niş içindedir ve kapı yanı penceresi görülmektedir. Konut bitişik nizamlıdır ve iki buçuk katlıdır.

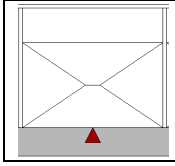
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.			√	
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
						√	√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√		√		√	

Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√					√	√		√		√			√
1/3														
1/1														

TÜR 1.4. Sokak Girişli, Bitişik Nizamlı İki Buçuk Katlı Konutlar

Katalog no.

09

Mih. Karaoli Sk. No 6

Fot: Mustafa A. 2012

Bitişik nizamlı ve iki buçuk katlı konut örneğidir. Konutun tutumu asimetriktir. Giriş kapısının üzerinde üst katın da simetrisini bozan açık çıkma yer almaktadır. Cephede doku farklılıkları ile Art-Deco etkisinde sürekli bezemeler-silmeler elde edilmiştir. sokl katta havalanmayı sağlayan küçük br pencere görülmektedir.

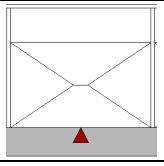
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.			√	
			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
			√		Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
						√	√

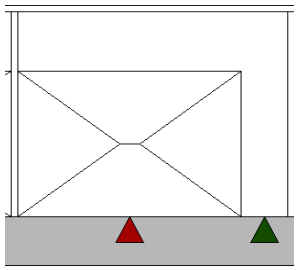
GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
	√		√		√	√		√	

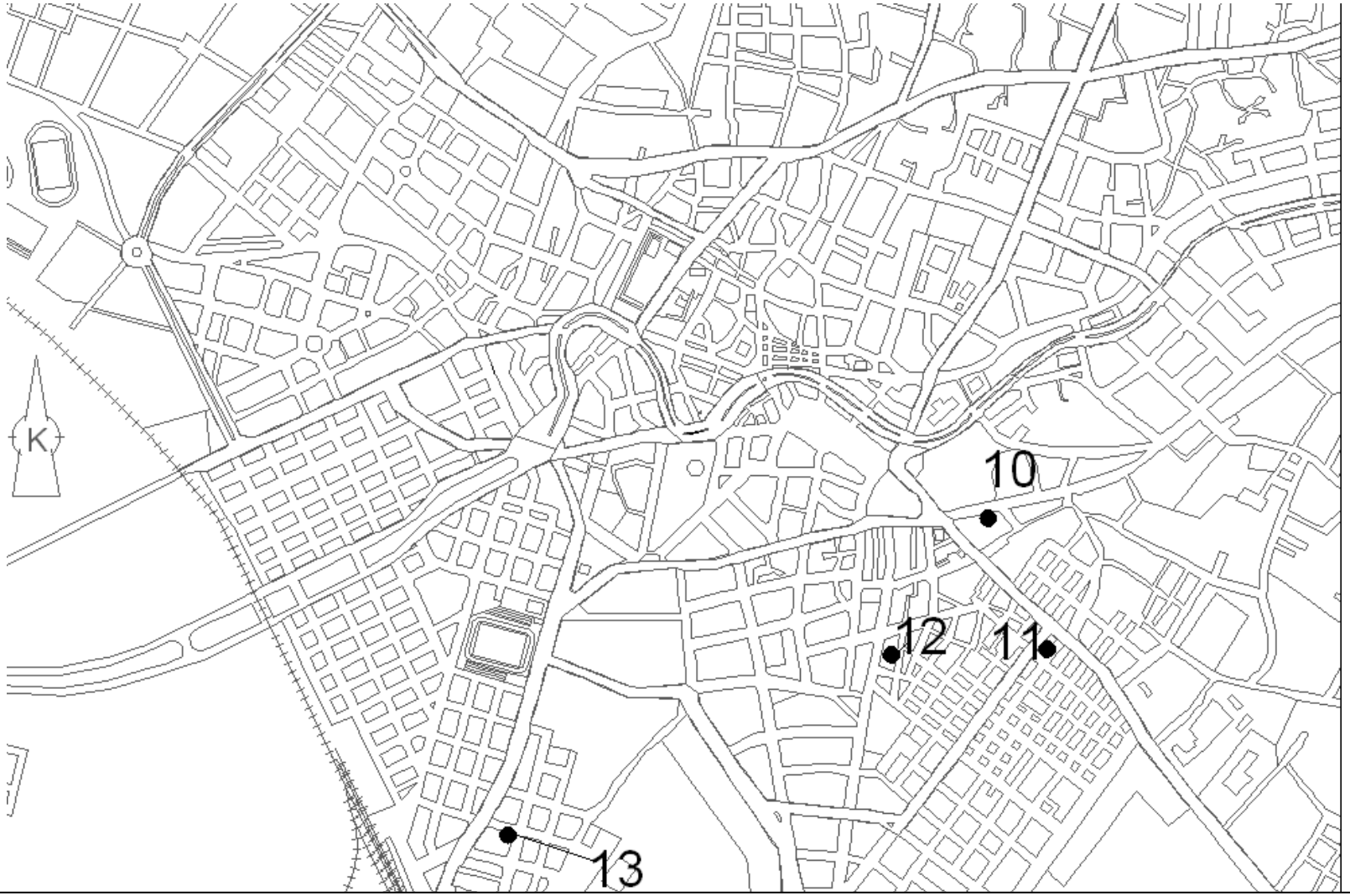
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2				√	√		√			√	√			√
1/3														
1/1	√													

TÜR 1.4. Sokak Girişli, Bitişik Nizamlı İki Buçuk Katlı Konutlar

	TÜR 2.2. SOKAKTAN GİRİŞLİ, SOKAĞA CEPHELİ BAHÇESİ OLAN BİR BUÇUK KATLI KONUTLAR
Kat. No. 10	Andiranoupoleos Sk. No. 3
Kat. No. 11	Zimvrakaki Sk. No. 1
Kat. No. 12	Samothrakis Sk. No. 12
Kat. No. 13	Kavakli Sk. No. 2

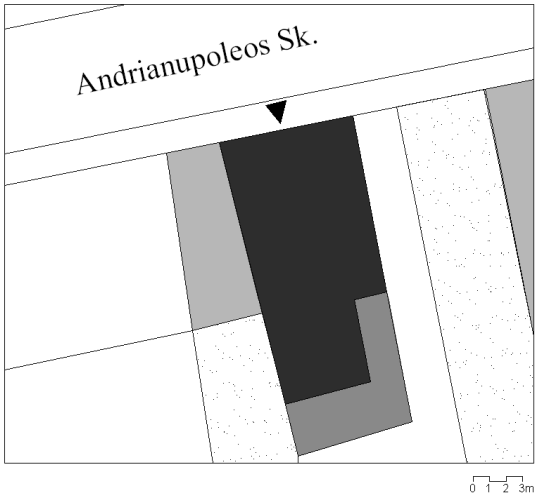
Sokaktan girişli, sokağa cepheli bahçesi olan bir buçuk katlı konutlardan 4 tane örnek tespit edilmiştir. Bunların bir tanesi cephe aksına göre asimetrik, diğerleri ise simetriktir. Konutlarda söve, silme, bezeme ve dokulardan oluşan yoğun süslemeler görülmektedir. Girişler ve merdivelenler niş içinde yer almaktadır. Konutların cephelerinin yanında bahçe kapısı bulunmaktadır. Bahçeye hem bu bahçe kapısından hem de konut içinden ulaşılabilmektedir.

Şekil 3.7. Tür 2.2.'ye ait olan konutların gösterildiği harita

Katalog no.

10

Adrianoupoleos Sk. No. 3

Fot: Mustafa A. 2012

Konut asimetrik cephe düzenine sahiptir. Cephenin bir kısmı giriş için kullanılırken diğer kısmında oda penceresi yer almaktadır. Cephe süslemelerinde yoğun söve, slime, pencere üzerinde ve giriş nişi üzerinde profilli bantlar görülmektedir. Giriş niş içinde yer almaktadır, ve kapı yanı penceresi görülmektedir. Cephede bahçe duvarı ve bahçeye açılan bahçe kapısı yer almaktadır.

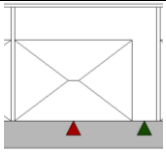
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.		√		
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√			√	√	

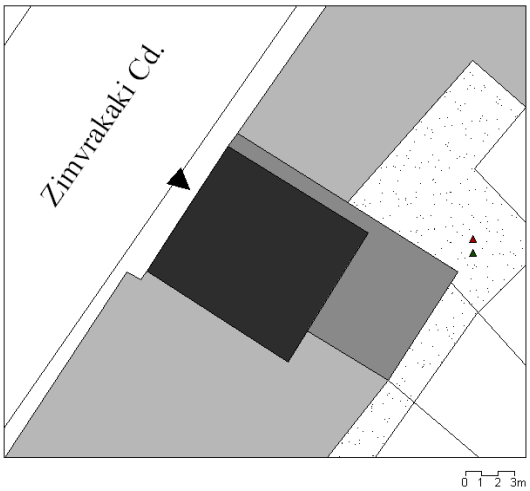
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√						√		√		√		√	
1/3														
1/1														

TÜR 2.2. Sokaktan Girişli, Sokağa Cepheli Bahçesi Olan Bir Buçuk katlı Konutlar

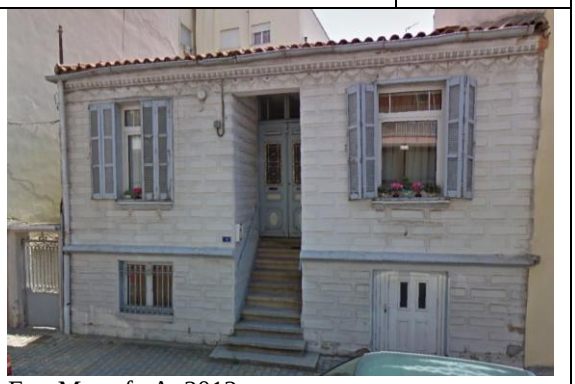
Katalog no.

11

Zimvrakaki Cad. No. 1

Fot: Mustafa A. 2012

Bir buçuk katlı, simetrik cephe tutumlu, ayrık nizamlı ve bahçe girişi bulunan konut örneğidir. Konutun cephesi dokuludur. Kat silmeleri ve çatı bitişinde bulunan Art-Nouveau etkili bezemelere sahiptir. Konutun girişi ve merdivenleri niş içinde yer almaktadır. Sokl katın yüksek olması nedeniyle sokl kata dışarıdan da giriş bulunmaktadır.

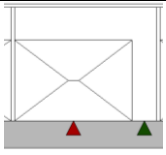
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.		√		
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
	√	√			√	√		√	

Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√						√			√		√		√
1/3														
1/1														

TÜR 2.2. Sokaktan Girişli, Sokağa Cepheli Bahçesi Olan Bir Buçuk katlı Konutlar

Katalog no.

12

Samothraki Sk. No 12

Fot: Mustafa A. 2012

Simetrik cephe tutumlu, bir buçuk katlı ve ayrık nizamlı bir konut örneğidir. Konutun yan tarafından bahçeye giriş bulunmaktadır. Konut girişi niş içinde yer almaktadır ve merdivenle ulaşılmaktadır. Giriş kapısının yanında pencere yer almaktadır. Giriş nişinin etrafında, pencere etrafında ve cephenin köşelerinde söveler yer almaktadır. Ayrıca kat silmesi görülmektedir. Sokl katta havalandırma amaçlı iki pencere görülmektedir.

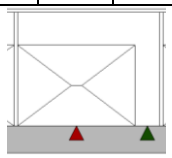
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.		√		
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√		√		√	

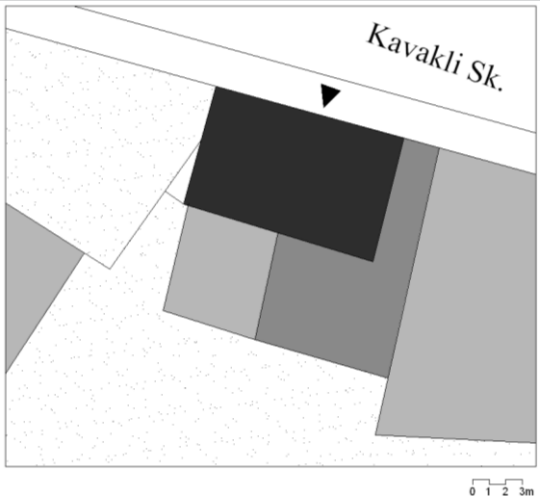
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√						√		√		√			√
1/3	√													
1/1														

TÜR 2.2. Sokaktan Girişli, Sokağa Cepheli Bahçesi Olan Bir Buçuk katlı Konutlar

Katalog no.

13

Kavakli Sk. No. 2

Fot: Mustafa A. 2012

Bir buçuk katlı, ayrık nizamlı, simetrik cepheli konut örneğidir. Cephede sürekli silmeler, giriş nişi ve cephe köşelerindeki silmeler, çatı bitişindeki profilli silme ve pencere altındaki kornişler ile hareketlilik sağlanmıştır. Sokl katta havalandırma amaçlı iki küçük pencere görülmektedir. Yan bahçe mevcuttur ve cephe hizasındaki bahçe kapısından ulaşılmaktadır.

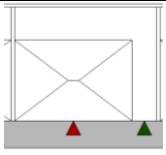
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.		√		
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

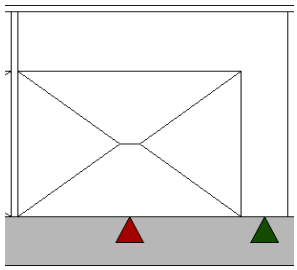
GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√			√	√		√	

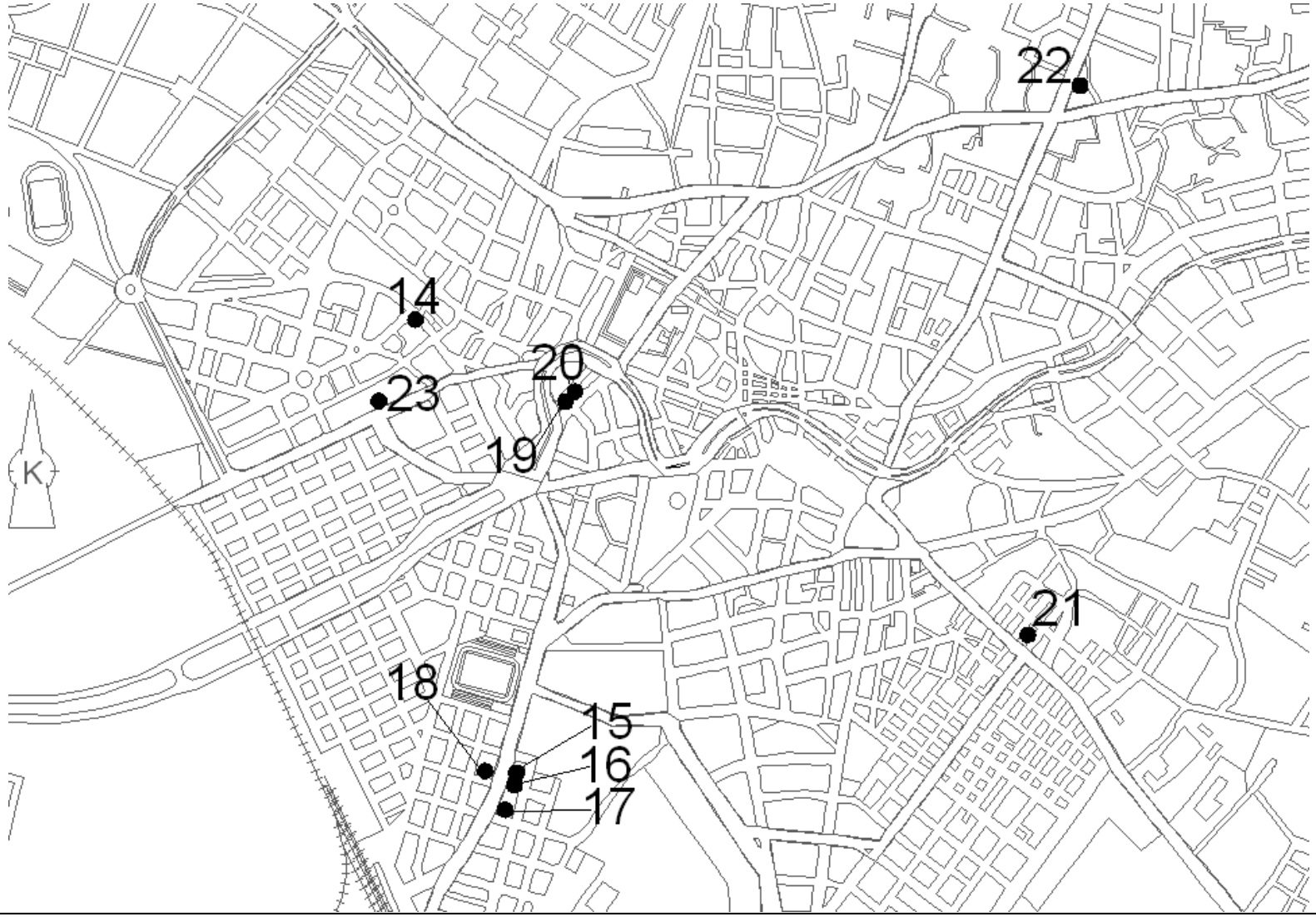
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2							√		√			√		√
1/3														
1/1	√													

TÜR 2.2. Sokaktan Girişli, Sokağa Cepheli Bahçesi Olan Bir Buçuk katlı Konutlar

	TÜR 2.3. SOKAKTAN GİRİŞLİ, SOKAĞA CEPHELİ BAHÇESİ OLAN İKİ KATLI KONUTLAR
Kat. No. 14	14 Maiou Sk. No.6
Kat. No. 15	Pan. Tsaldari Cad. No. 11
Kat. No. 16	Pan. Tsaldari Cad. No. 13
Kat. No. 17	Pan. Tsaldari Cad. No. 23
Kat. No. 18	Pan. Tsaldari Cad. No. 20
Kat. No. 19	Nest. Tsanakli Sk. No. 16
Kat. No. 20	Nest. Tsanakli Sk. No. 8
Kat. No. 21	Str. İoannou Sk. No. 4
Kat. No. 22	Iroon Cad. No. 90
Kat. No. 23	Kondili Sk. No.48

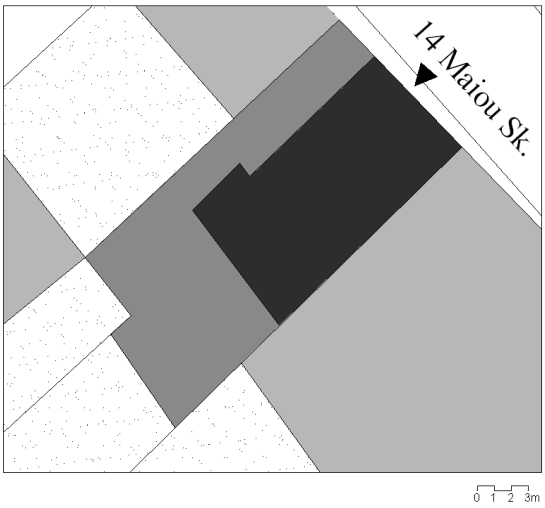
İki katlı olup hem sokaktan hem de bahçeden girişli konut türüne örnek olarak 10 konut tespit edilmiştir. Konutların 6 tanesi cephe aksına göre asimetrik 4 tanesi ise simetriktir. Katlarda balkon görülmektedir. Konutlarda yarım kat olmamasından dolayı 10 örneğin 9'unda konuta sokak kotundan ulaşılmaktadır. Tek örnekte ise (Katg. No.23) niş içindeki girişe 4 basamak ile ulaşılmaktadır.

Şekil 3.8. Tür 2.3.'e ait olan konutların gösterildiği harita

Katalog no.

14

14 Maiou Sk. No 7

Fot: Mustafa A. 2012

Konutun her iki katında da sol kısım giriş kapısı, sahanlık ve merdivene ayrılmış, sağ kısım ise her kattaki odaların pencerelerine ayrılmıştır. Konutun üst katına dışarıdan bir merdivenle ulaşılmaktadır. Giriş nişine açılan iki pencere vardır. Zemin katta da kapının iki yanında birer pencere yer almaktadır. Cephenin hizasında yan bahçeye açılan bahçe kapısı yer almaktadır. Konut fotoğraflandıktan 6 ay sonra yıkılmıştır.

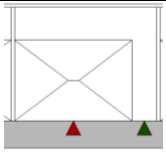
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√
√		√	A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
						√	√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√			√	√	

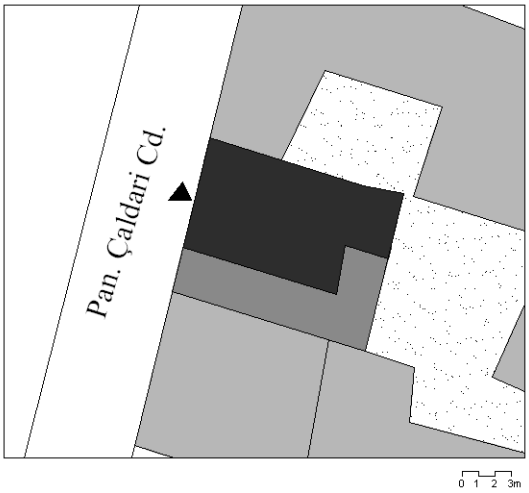
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2						√		√		√		√		√
1/3														
1/1	√													

TÜR 2.3. Sokaktan Girişli, Sokağa Cepheli Bahçesi Olan İki katlı Konutlar

Katalog no.

15

Panagi Tsaldari Cad. No 11

Fot: Mustafa A. 2012

Asimetrik cephe tutumlu bu konut örneğinde cephe payeler ile 2 kısma bölünmüştür. Bu kısımlardan birinde zemin katta giriş sahanlığı ve giriş kapısı yer almaktadır. Katta ise loca tipi balkon yer almaktadır. Diğer kısımda ise alt kat ve üst katta ikişer tane pencere vardır. Balkon korkuluğu kâgirdir ve balkon altında destekler bulunmaktadır. Konut ayrık nizamlı olup iki katlıdır ve sokak cephesinden konut girişi bulunmaktadır.

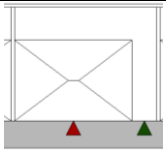
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√
√		√	A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
						√	√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√		√			√

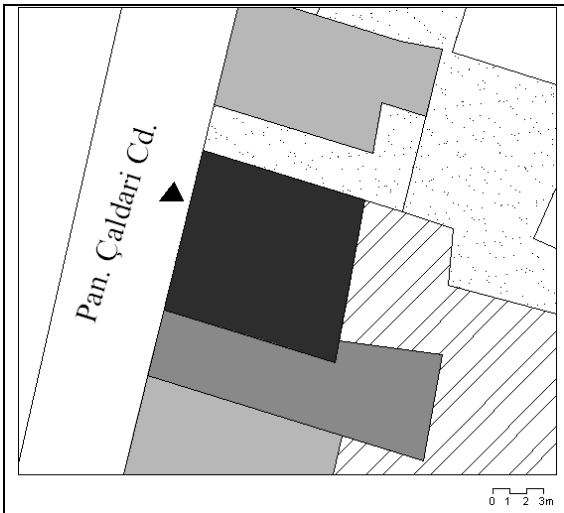
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√				√		√		√			√		√
1/3		√												
1/1														

TÜR 2.3. Sokaktan Girişli, Sokağa Cepheli Bahçesi Olan İki katlı Konutlar

Katalog no.

16

Panagi Tsaldari Cad. No 13

Fot: Mustafa A. 2012

Cephenin bir kısmında giriş ve balkonun, diğer kısmında da oda pencerelerinin yer aldığı asimetrik cephe tutumuna sahip dar cepheli konut örneği. Konut ayrık nizamlıdır, iki katlıdır ve sokak cephesi hizasından bahçe girişi bulunmaktadır. Loca tipi ancak bir kısmı dışarıya taşan bir balkon görülmektedir. Çeyrek daire şeklinde kapı yanı pencereleri mevcuttur. Cephe yalındır ve pilastrlar dışında dekoratif unsur görülmemektedir.

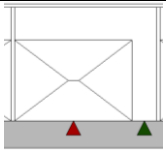
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				
			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
√		√			Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
						√	√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√		√			√

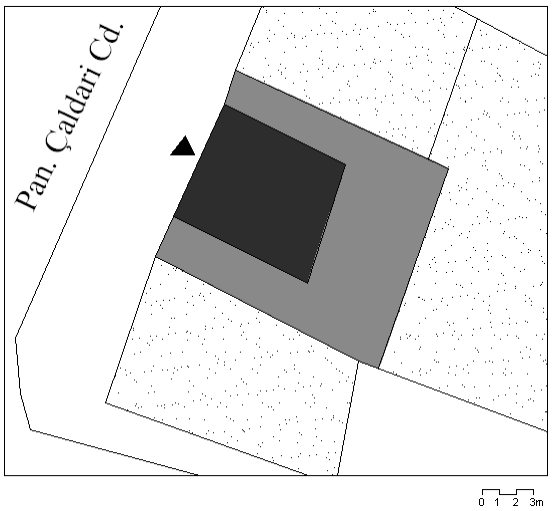
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2					√			√	√			√		√
1/3														
1/1	√													

TÜR 2.3. Sokaktan Girişli, Sokağa Cepheli Bahçesi Olan İki katlı Konutlar

Katalog no.

17

Pan. Tsaldari Cad. No 23

Fot: Mustafa A. 2012

Asimetrik cephe tutumuna sahip konut örneğidir. Konut ayrık nizamlı ve iki katlıdır. Konuta Sokak kotundaki kapıdan ulaşılırken üst kata konutun yan cephesinde bulunan merdivenden ulaşılmaktadır. Konut yalın bir cepheye sahiptir.

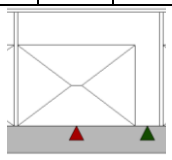
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√
			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
						√	√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
	√		√		√		√		√

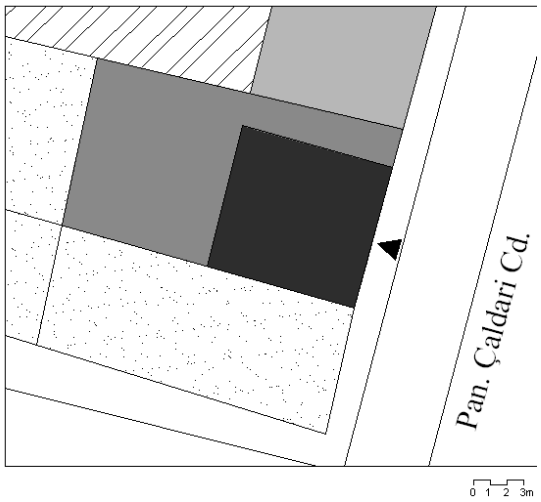
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√					√	√		√			√		√
1/3														
1/1														

TÜR 2.3. Sokaktan Girişli, Sokağa Cepheli Bahçesi Olan İki katlı Konutlar

Katalog no.

18

Pan. Tsaldari Cad. No.20

Fot: Mustafa A. 2012

Konut asimetrik cephe tutumludur. Zemin katta bir tarafta giriş kapısı ve diğer tarafta oda pencereleri yer almaktadır. Katta ise giriş kapısı üzerinde balkon yer almakta ve zemin katta oda pencereleri üzerinde tek pencere yer almaktadır. Konut ayrık nizamlıdır. Sokaktan hem konut hem de bahçeye ulaşılabilmektedir. Üst kata ulaşmak için sokak hizasında bulunan merdiven kullanılmaktadır.

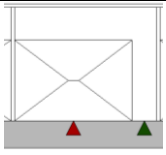
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı				**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat		S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.			√
		√	A. Ç. K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
			√	Simetrik	Asimetrik	Dar Orta Geniş
					√	√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
	√		√	√			√		√

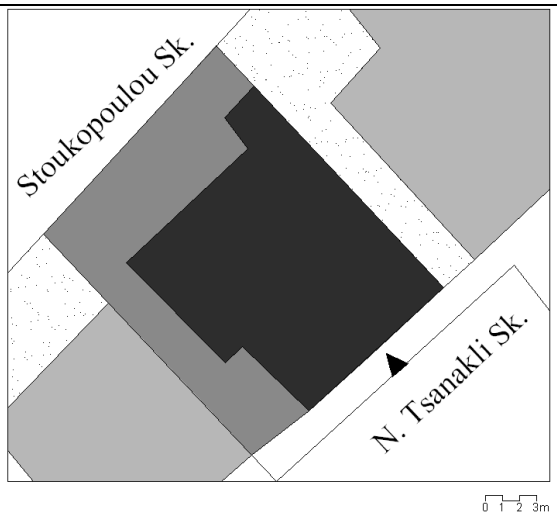
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√		√		√		√		√		√			√
1/3		√												
1/1														

TÜR 2.3. Sokaktan Girişli, Sokağa Cepheli Bahçesi Olan İki katlı Konutlar

Katalog no.

19

Nest. Tsanakli Sk. No 16

Fot: Mustafa A. 2012

Konut ayrık nizamlı, iki katlı, asimetrik cephe tutumlu cepheye sahiptir. Konuta giriş tek basamakla sağlanmaktadır. Kapı yanı penceresi görülmektedir. İkinci katta açık çıkma bulunmaktadır. Pencere aralıkları düzenli olmayan bu konutta alt kat pencereleri daha az olarak tespit edilmiştir. Cephe süslemesi olarak kat silmesi, pencere üstü bantları ve çatı bitişindeki profilli silmeler görülmektedir.

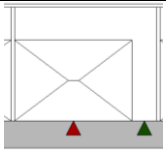
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√
			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
			√		Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
						√	√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
	√		√	√		√			√

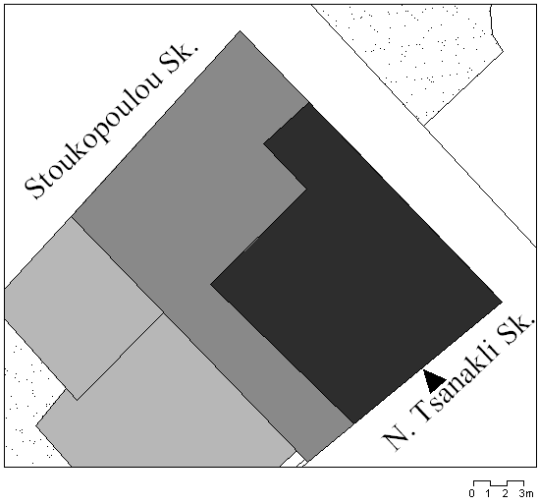
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√	√	√		√		√			√		√		√
1/3		√												
1/1														

TÜR 2.3. Sokaktan Girişli, Sokağa Cepheli Bahçesi Olan İki katlı Konutlar

Katalog no.

20

Nest. Tsanakli 8

Fot: Mustafa A. 2012

İki katlı olan konut ayrık nizamlıdır, sokak kotundan sağlanan girişi vardır. Konutun cephe tutumu simetriktir ve yalın bir cepheye sahiptir. Zemin katta sadece kapı etrafında söve görülürken üst katta pencere alt ve üstlerinde profilli bantlar görülmektedir. 2014 yılında restore edilmiş ve kafe olarak kullanılmaktadır.

CEPHE ÖZELLİKLERİ

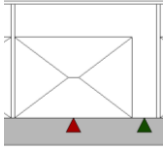
Girinti çıkıntı				**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat		S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.			√

			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**		
			√		Simetrik	Asimetrik	Dar	Orta	Geniş
					√			√	

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
	√		√		√	√			√

Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√		√		√		√		√		√			√
1/3		√												
1/1														

TÜR 2.3. Sokaktan Girişli, Sokağa Cepheli Bahçesi Olan İki katlı Konutlar

Katalog no.

21

Str. İoannou Sk. No 4

Fot: Mustafa A. 2012

Konut iki katlı olup, ayrık nizamlı parselde yer almaktadır. Cephesi simetrik tutumludur. Yalın bir cephe olup pencere altı etiketler dikkat çekmektedir.

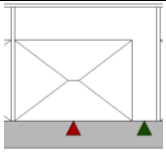
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				
			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
√		√			Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√			√		√

Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2					√			√		√		√		√
1/3														
1/1	√													

TÜR 2.3. Sokaktan Girişli, Sokağa Cepheli Bahçesi Olan İki katlı Konutlar

Katalog no.

22

İroon Cad. No 90

Fot: Mustafa A. 2012

İki katlı, simetrik cephe tutumlu, ayrık nizamlı konut örneğidir. Zemin kat yalın olup ikinci katta Art-Deco etkili sürekli silmelerle ve kat silmeleriyle süslenmiştir. Hareketli bir çatı bitişi görülmektedir. Konut kullanıcısı müslüman olmasından dolayı zemin kat dışarıya kapalıdır. Giriş cephe hizasındadır ve sokak kotundan ulaşılmaktadır.

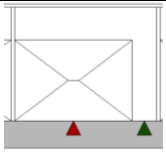
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√
			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
	√		√		√		√		√

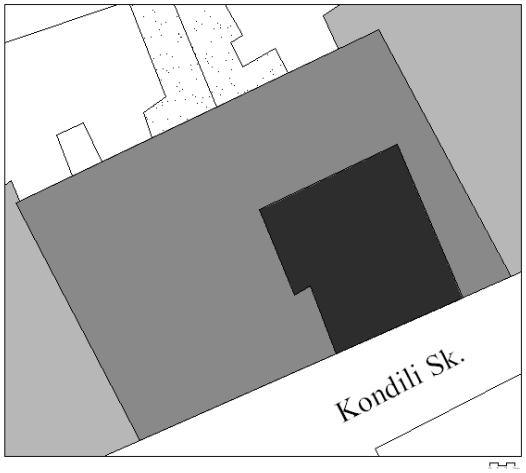
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√					√	√			√	√			√
1/3														
1/1														

TÜR 2.3. Sokaktan Girişli, Sokağa Cepheli Bahçesi Olan İki katlı Konutlar

Katalog no.

23

Kondili Sk. No. 48

Fot: Mustafa A. 2012

Simetrik cephe tutumuna sahip ve giriş üzerinde açık çıkma yer almaktadır. Giriş niş içindedir ve yine niş içinde yer alan bir merdivenle ulaşılmaktadır. Giriş kapısının iki yanında pencereler yer almaktadır. Konut pencerelerinde söve, alınlık ve pencere altı bantları görülmektedir. Kat silmeleri ve pilastrlar ile cepheye hareketlilik kazandırılmıştır. Genel üslup Neokasik etkidir.

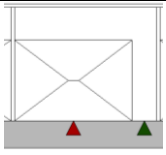
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
			√		Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

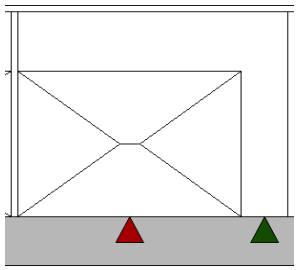
GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√		√		√	

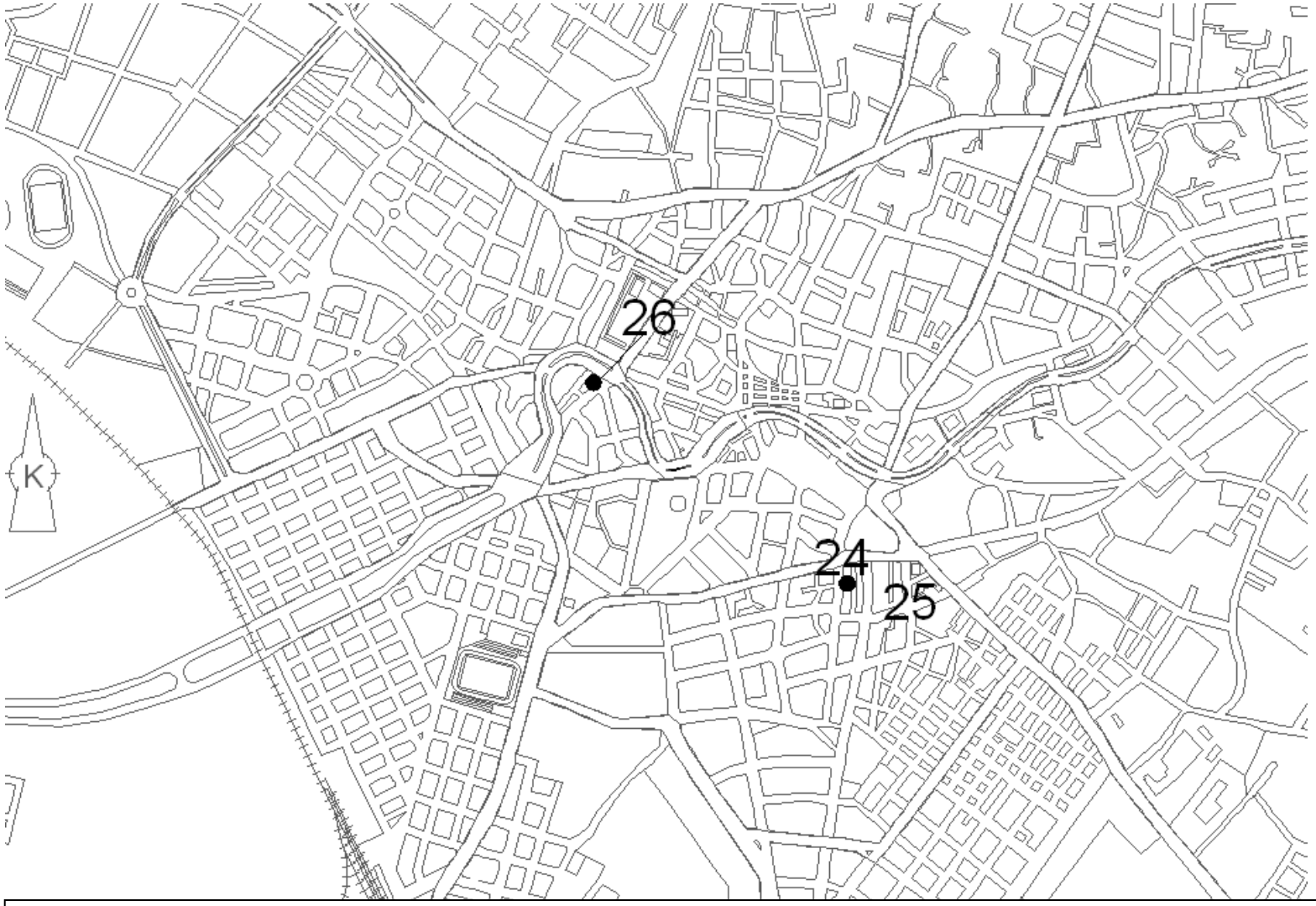
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√			√	√		√		√		√		√	
1/3		√												
1/1														

TÜR 2.4. Sokaktan Girişli, Sokağa Cepheli Bahçesi Olan İki Buçuk katlı Konutlar

	TÜR 2.4. SOKAKTAN GİRİŞLİ, SOKAĞA CEPHELİ BAHÇESİ OLAN İKİ BUÇUK KATLI KONUTLAR
Kat. No. 24	İoakeim Sk. No.17
Kat. No. 25	Kon. Zoidi Sk. No.7
Kat. No. 26	Nest. Çanakli Sk. No.6

Sokaktan girilen ve sokağa ceheli bahçesi olan iki buçuk katlı konutlardan 3 tane mevcuttur. Bu konutların hepsinin cephe ve giriş aksları kesişerek simetrik cephe tutumu sergilemektedir. İki örnekte giriş nişine çeyrek daire şeklindeki merdivenle ulaşılmakta, tek örnekte ise cephe yüzeyinin dışında düz, çift çıkış yönlü merdiven görülmektedir. Her üç konutta da giriş üzerinde balkon yer almaktadır. Cephelerde yoğun süsleme, söve, silme ve pilastr gibi dekoratif ögeler görülmektedir.

Şekil 3.9. Tür 2.4.'e ait olan konutların gösterildiği harita

Katalog no.

24

İoakim Sk. No 17

Fot: Mustafa A. 2012

Konut simetrik cephe tutumlu, iki buçuk katlı konut örneğidir. Söve ve silmelerle bezenmiştir. Giriş nişine iki kollu, sokağa taşan bir merdivenle ulaşılmaktadır. Giriş nişinin üzerinde loca tipi ancak bir kısmı da dışarıya taşan bir balkon görülmektedir. Konutun cephe hizasında yan bahçeye ulaşılan bir kapı mevcuttur.

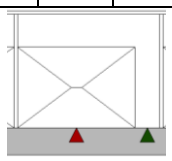
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.			√	
√		√	A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√		√		√	

Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√				√		√		√		√			√
1/3														
1/1														

TÜR 2.3. Sokaktan Girişli, Sokağa Cepheli Bahçesi Olan İki katlı Konutlar

Katalog no.

25

Kon. Zoidi Sk. No 7

Fot: Mustafa A. 2012

Yoğun cephe süslemelerine sahip, iki buçuk katlı, simetrik cepheli, ayrık nizamlı konut örneğidir. Pencerelerde Neoklasik etkili alınlıklar görülmektedir. Giriş nişi üzerinde açık çıkma yer almaktadır.

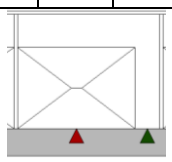
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**					
Giriş kat		Üst kat			S+Z		S+Z+K		Z+K	
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√			
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**			
			√		Simetrik	Asimetrik	Dar	Orta	Geniş	
					√			√		

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√			√	√	

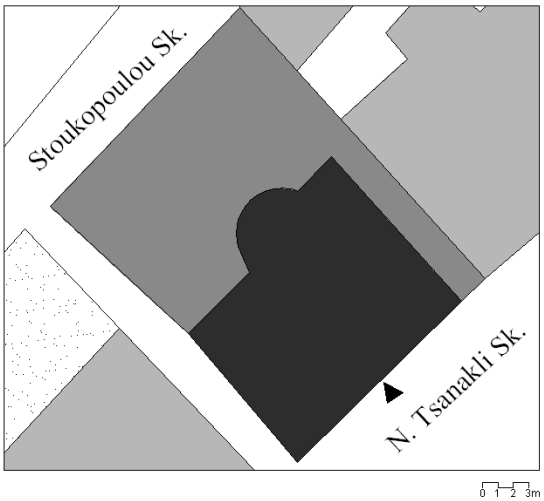
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√		√		√		√			√		√	√	
1/3		√												
1/1														

TÜR 2.4. Sokaktan Girişli, Sokağa Cepheli Bahçesi Olan İki Buçuk katlı Konutlar

Katalog no.

26

Nest. Tsanakli Sk. No 6

Konut ayrık nizamlı, iki buçuk katlı, simetrik cephe tutumludur. 2014 yılında restore edilmiştir.

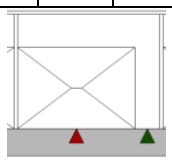
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.			√	
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
			√		Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

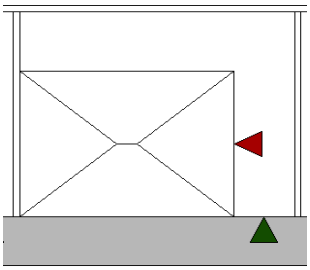
GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√			√	√	

Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√		√		√		√		√		√		√	
1/3		√												
1/1														

TÜR 2.4. Sokaktan Girişli, Sokağa Cepheli Bahçesi Olan İki Buçuk katlı Konutlar

	TÜR 3.2. SOKAĞA CEPHELİ, SOKAĞA CEPHELİ BAHÇESİNDEN GİRİŞİ OLAN BİR BUÇUK KATLI KONUTLAR
Kat. No. 27 Kat. No. 28	Nik. Plastira Sk. No.22 Androniku Sk. No.2

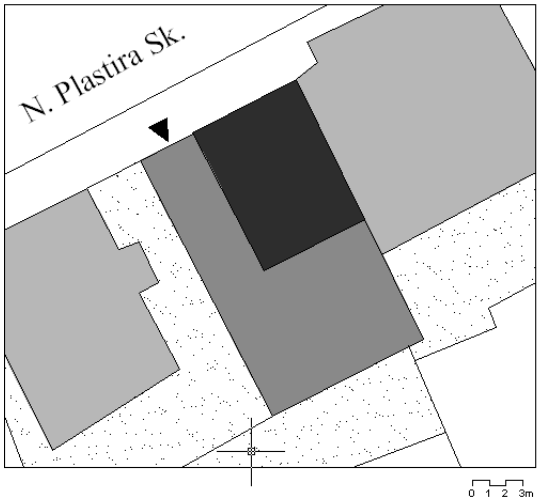
Bu konut türünde konuta bahçe içinden ulaşılmaktadır ve konutlar bir buçuk katlıdır. Konutların birinin cephesi cephe aksına göre simetrik, diğerininki asimetriktir. Konutlarda yarım kat olmasından dolayı girişe merdiven ile ulaşılmaktadır. Kat. No. 27'de merdiven ile giriş sahalığına, Katg. No.28'de ise merdiven ile giriş nişine ulaşılmaktadır. Konutlarda pilastr, söve, silme ve alınlık gibi dekoratif öğeler yer almıştır. Kat. No. 27 2012 yılında kullanıcısı tarafından onarılmıştır.

Şekil 3.10. Tür 3.2.'e ait olan konutların gösterildiği harita

Katalog no.

27

Nik. Plastira 22

Fot: Mustafa A. 2012

Bahçe girişli, bir kat ve sokldan oluşan konutun sokak cephesi asimetriktir. Pencere etraflarında söveler ve büyük üçgen alınlıklar ile cephe hareketlendirilmiştir. Söveler yatay silmelerle birleşip süreklilik kazandırılmıştır. Girişe tek kollu bir merdiven ile ulaşılmaktadır ve giriş sahanlığı bulunmaktadır. Konut sahibi tarafından 2012-2013 yıllarında onarılmıştır.

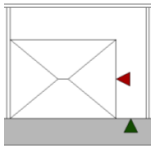
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**				
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K		
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.		√				
			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**		
					Simetrik	Asimetrik	Dar	Orta	Geniş
						√	√		

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√			√		√	√		√	

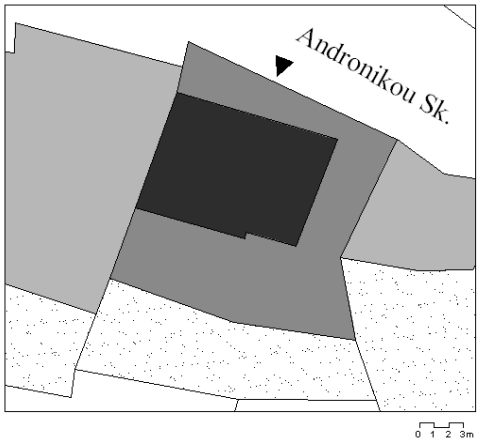
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√					√	√			√	√		√	
1/3														
1/1														

TÜR 3.2. Sokağa Cepheli, Sokağa Cepheli Bahçesinden Girişli olan Bir Buçuk Katlı Konutlar

Katalog no.

28

Androniku Sk. No. 2

Fot: Mustafa A. 2012

Konut bir buçuk katlı, simetrik cepheli, ayrık nizamlı konut örneğidir. Cephede pencere etrafında söveler, kat silmeleri, çatı bitişi ve pilastr görülmektedir. Giriş nişine ik kollu merdivenle ulaşılmaktadır. Girişin iki yanında pencereler yer almaktadır. Konutun önüne mahremiyeti sağlama amaçlı bir bahçe duvarı eklenmiştir. Yan bahçeye ulaştıran ayrı bir kapı mevcuttur.

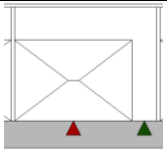
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.		√		
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

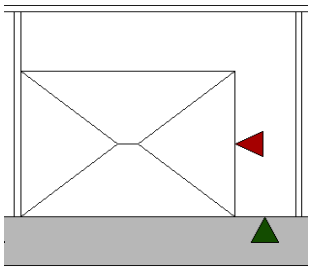
GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√		√		√	

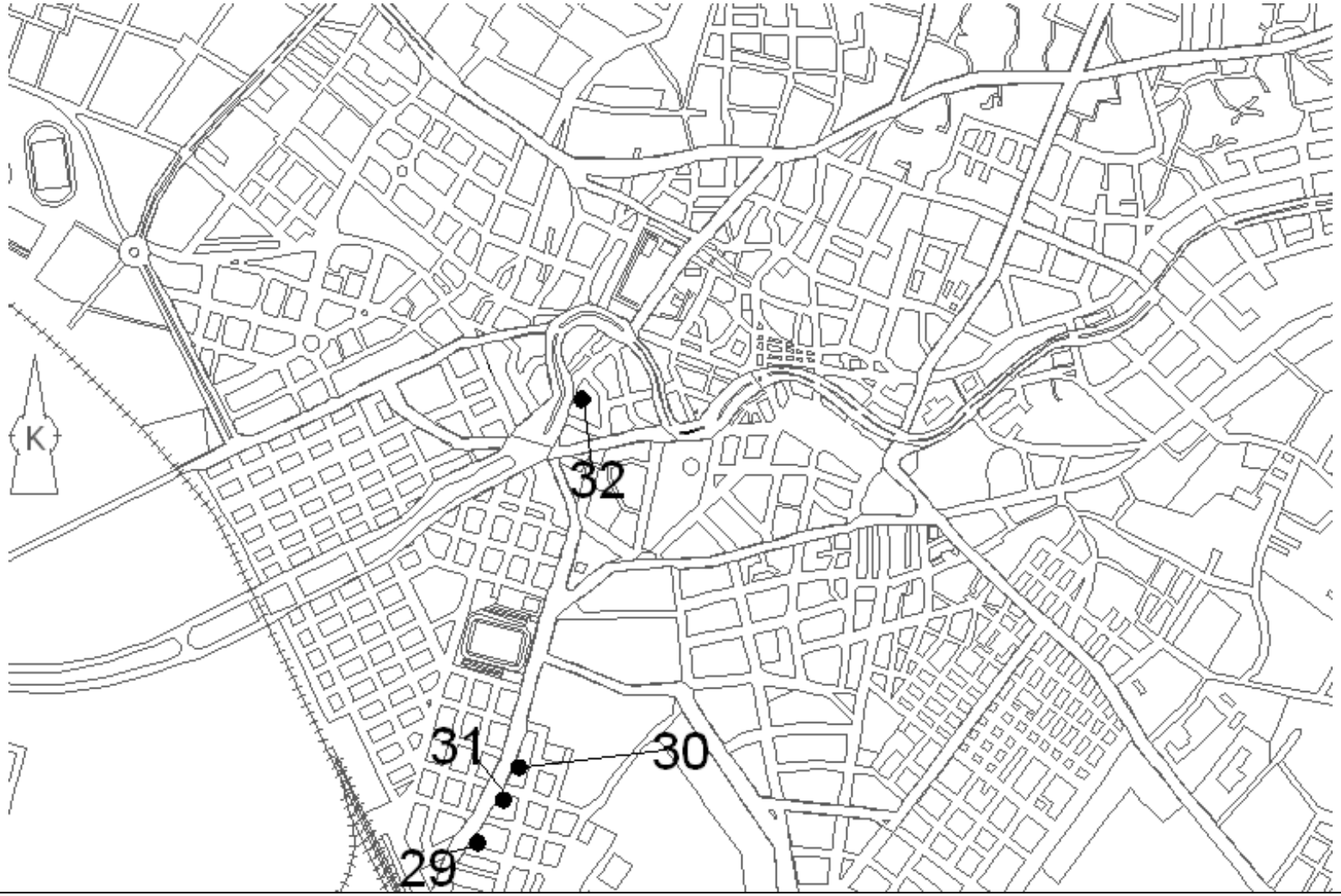
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√						√		√		√			√
1/3														
1/1														

TÜR 3.2. Sokağa Cepheli, Sokağa Cepheli Bahçesinden Girişli olan Bir Buçuk Katlı Konutlar

	TÜR 3.3. SOKAĞA CEPHELİ, SOKAĞA CEPHELİ BAHÇESİNDEN GİRİŞİ OLAN İKİ KATLI KONUTLAR
Kat. No. 29	Pan. Çaldari Sk. No.39
Kat. No. 30	Pan. Tsaldari Sk. No.15
Kat. No. 31	Pan. Tsaldari Sk. No.29
Kat. No. 32	Nest. Tsanakli Sk. No.21

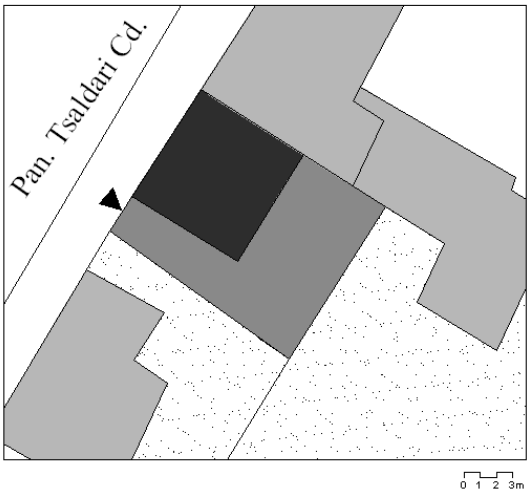
Sokağa cepheli, sokağa cepheli bahçesinden girişi olan konutlardan iki katlı olan dört konut mevcuttur. Bu konutların iki tanesinin sokak cephesi cephe aksına göre simetrik iken iki tanesi asimetriktir. Konutların girişine bahçe içinden ulaşılmaktadır. İki. Örnekte bahçe içinden üst kata ulaştıran merdiven görülmektedir. Üç örnekte yalın cepheler görülürken bir örnekte yoğun cephe süslemesi yer almaktadır

Şekil 3.11. Tür 3.3. ‘e it olan konutların gösterildiği harita

Pan. Tsaldari 39

Katalog no.
29

Pan. Tsaldari Cad. No 39

Fot: Mustafa A. 2012

Konut bahçe içinden girilen örneklerdendir. Üst katın giriş sahanlığına ulaştıran bir merdiven mevcuttur. Cephede kat silmesi, pilastr ve pencere altı bantları görülmektedir. Konutun sokak cephesi cephe aksına göre simetriktir.

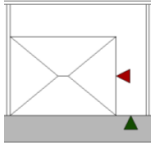
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√
			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

GİRİŞ

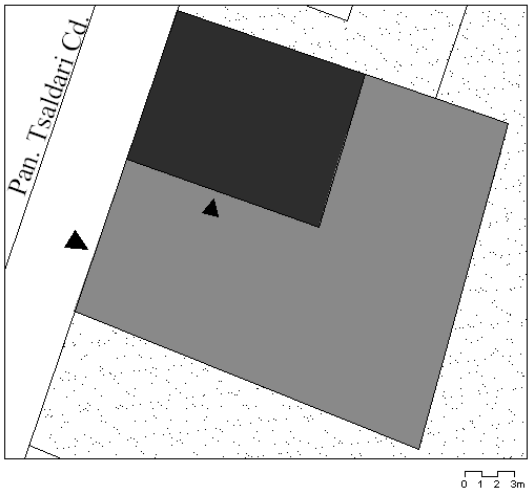
Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√			√		√		√	√	

Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2						√	√		√			√		√
1/3														
1/1	√													

TÜR 3.3. Sokağa Cepheli, Sokağa Cepheli Bahçesinden Girişli olan İki Katlı Konutlar

Katalog no.
30

Pan. Tsaldari Cad. No 15

Fot: Mustafa A. 2012

Konut bahçe içinden girilen örneklerdendir. Üst katın giriş sahanlığına ulaştıran bir merdiven mevcuttur. Zemin kata da bahçe içinden ulaşılmaktadır. Cephede kat silmesi, pilastr ve pencere söveleri görülmektedir. Zemin katın pencerelerinde basık kemerli alınlık görülürken katın pencereleri basık kemerlidir. Konutun sokak cephesi cephe aksına göre asimetriktir.

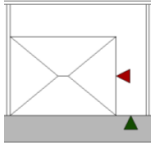
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√
			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
						√	√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√			√			√		√	

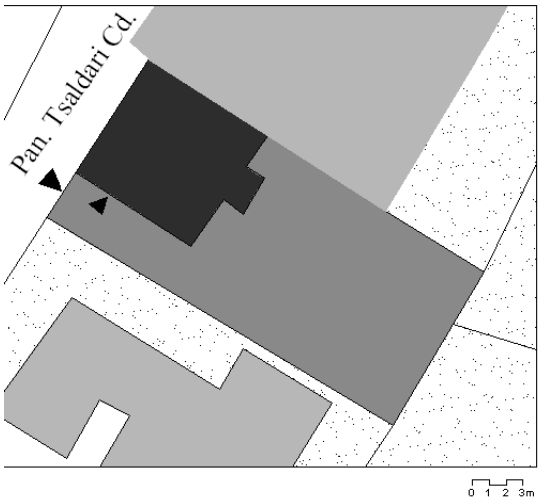
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√					√	√		√		√		√	
1/3														
1/1	√													

TÜR 3.3. Sokağa Cepheli, Sokağa Cepheli Bahçesinden Girişli olan İki Katlı Konutlar

Katalog no.

31

Pan. Tsaldari Cad. No. 29

Fot: Mustafa A. 2012

Bahçe girişli, iki katlı konut örneğidir. Sokak cephesi cephe aksına göre simetriktir. Girişe bahçe kapısından ulaşılmaktadır ve konuta tek basamakla girilmektedir. Cephede kat silmeleri ve köşelerde taş şeklinde söveler görülmektedir. Çatı bitişinde pilastr görülmektedir ve profilli bir silme yer almaktadır.

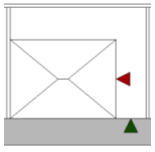
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√
			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
	√		√		√	√			√

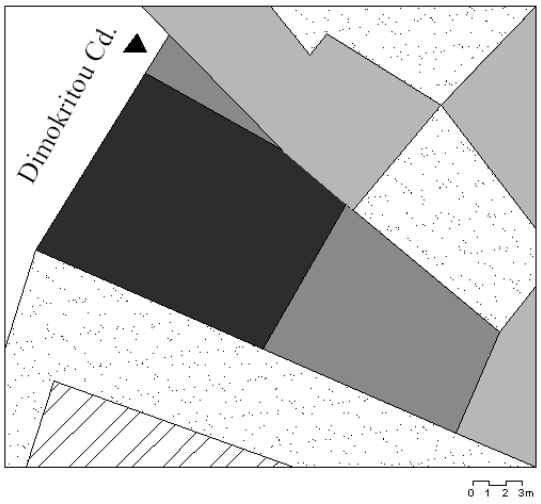
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√					√	√		√		√			√
1/3														
1/1														

TÜR 3.3. Sokağa Cepheli, Sokağa Cepheli Bahçesinden Girişli olan İki Katlı Konutlar

Katalog no.

32

Dimokritou Cad. No 21

Fot: Mustafa A. 2011

Konut bahçe girişlidir ve iki katlıdır. Konutun yan cephesinde yer alan bir merdiven ile konutun içine ulaşılmaktadır. Sokak cephesi cephe aksına göre simetriktir ve yoğun bezeme ve süslemeler barındırmaktadır. Meandr, pilastr, üçgen alınlık gibi Neoklasik etkiler görülürken balkon korkulukları ve pencerelerdeki vitraylarda da Art-Nouveau etkiler görülmektedir.

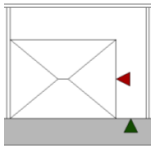
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√
			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
			√		Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

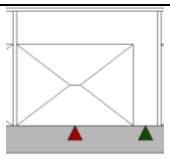
GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√			√					√	

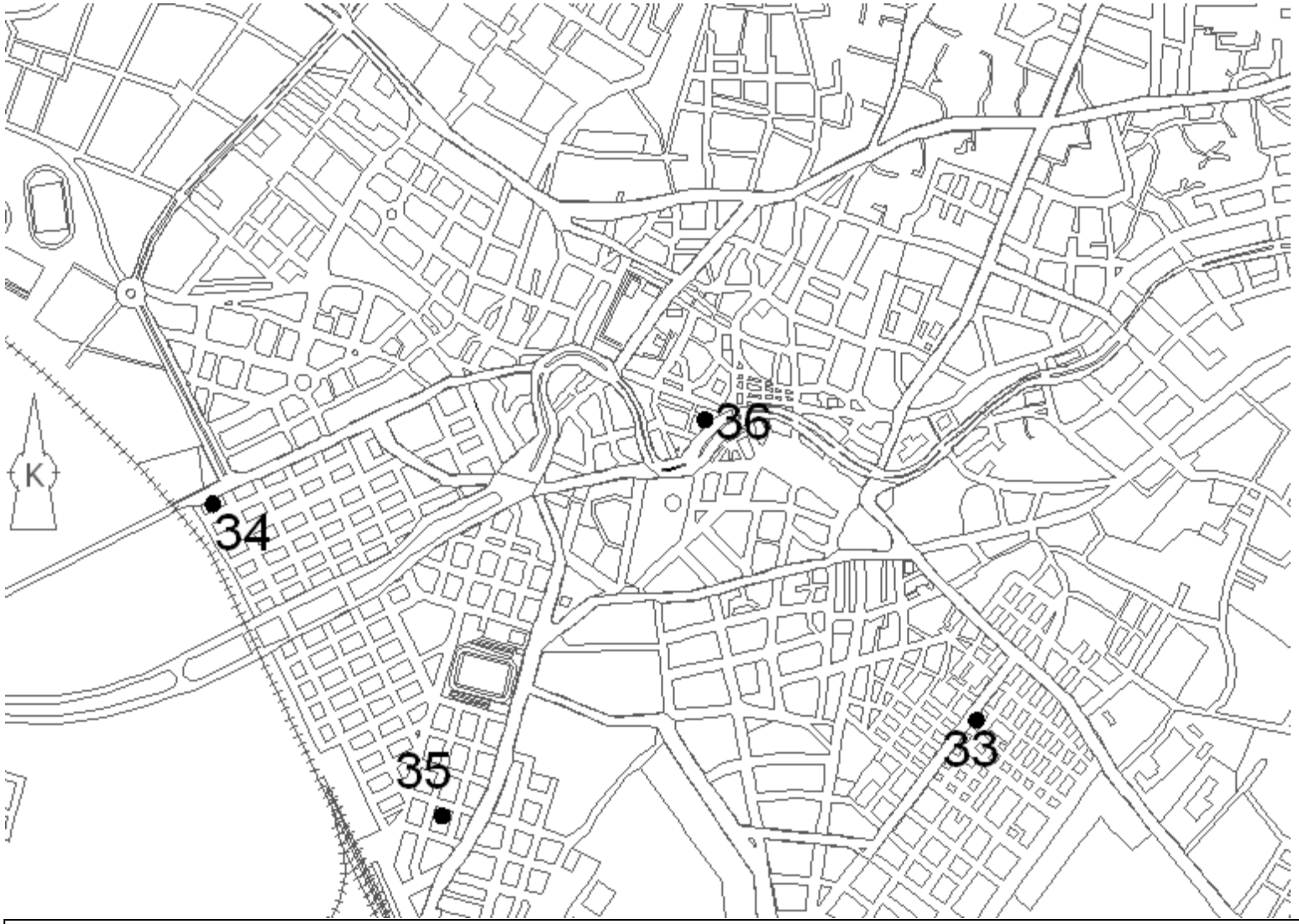
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√				√		√		√		√			√
1/3														
1/1														

TÜR 3.3. Sokağa Cepheli, Sokağa Cepheli Bahçesinden Girişli olan İki Katlı Konutlar

	TÜR 4.2. KÖŞE PARSELDE YER ALAN BİR BUÇUK KATLI KONUTLAR
Kat. No. 33	Zimvrakaki Sk. No. 25
Kat. No. 34	Nik. Plastira Sk. No.67
Kat. No. 35	Ellispondou Sk. No.7
Kat. No. 36	Kuloglu Sk. No.4

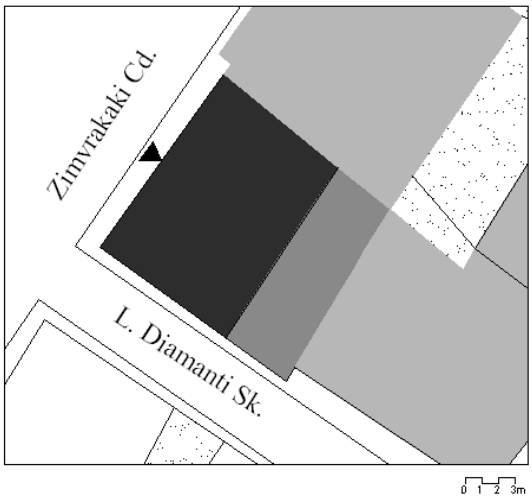
Köşe parselde yer alan konutlardan bir buçuk katlı olan dört örnek vardır. Bunların ikisi cephe aksına göre simetrik olup bir tanesi asimetrik düzendedir. Katg. No ‘da konut girişi ve bahçe girişi aynı cephede yer alırken diğer üç örnekte bahçe girişi yan cephede yer almaktadır. Cephelerde farklı etkilerde bezeme, slime,söve, çatı bitişi gibi dekoratif öğeler yer almaktadır. Girişlerde nişler yer almaktadır ve bu nişlere iki örnekte tek basamakla ulaşılırken iki örnekte cephe yüzeyinin dışında yer alan merdivenle ulaşılmaktadır.

Şekil 3.12. Tür 4.2. ‘e it olan konutların gösterildiği harita

Katalog no.

33

Zimvrakaki Cad. No. 35

Fot: Mustafa A. 2012

Konut ayrık nizamlı, köşe parsellidir. Konutun bahçesine yan cephedeki bahçe kapısından ulaşılmaktadır. Bir buçuk katlıdır ve simetrik cephe tutumludur. Seyrek görülen ahşap kaplama cepheye sahiptir. Konutun girişi sokak kotundaki giriş nişinden sağlanmakadır. Giriş kapısının iki yanında pencere yer almaktadır. Giriş nişinin iki yanında sokl katta iki küçük, katta ise birer büyük pencere yer almaktadır. Cephede kapı üstü penceresinde ve giriş nişinde oryantalist etkiler görülmektedir.

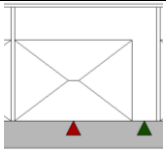
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.		√		
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√		√			√

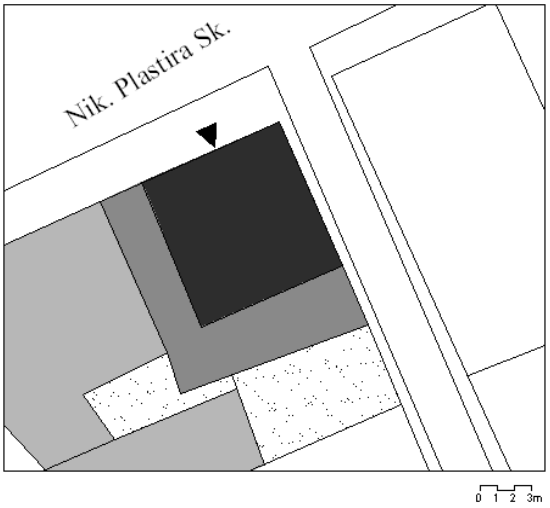
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√							√		√		√		√
1/3	√													
1/1														

TÜR 4.2. Köşe Parselde Yer Alan Bir Buçuk Katlı Konut

Katalog no.

34

Nik. Plastira Cad. No 67

Fot: Mustafa A. 2012

Asimetrik cephe düzenine sahip konut örneğidir. Cephe bir giriş bölümü ve oda penceresi olacak şekilde iki kısımdan oluşmaktadır. Kullanıcı tarafından onarım gören cephe yalın ve süsten uzaktır. Cephede bahçe duvarı ve bahçe kapısı yer almaktadır.

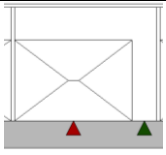
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.		√		
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
						√	√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√		√		√	

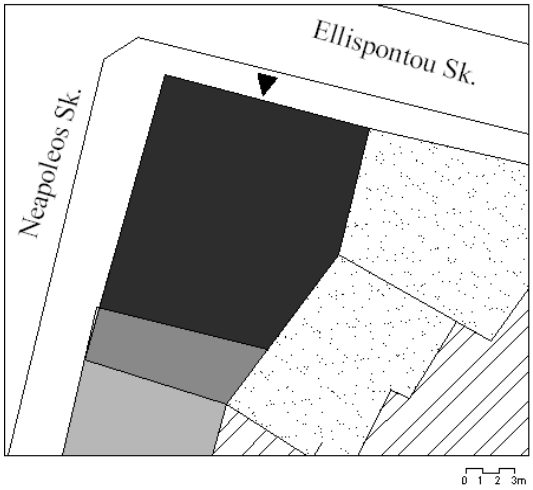
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√							√		√	√			√
1/3														
1/1														

TÜR 4.2. Köşe Parselde Yer Alan Bir Buçuk Katlı Konut

Katalog no.

35

Ellispontou Sk. No. 3

Fot: Mustafa A. 2011

Konut simetrik cephe tutumlu, köşe parselde yer alan bir konut örneğidir. Konut girişi sokağa taşan merdivenden sağlanmaktadır ve giriş nişi bulunmaktadır. Konutun cephesinde kat silmesi, pencere altı etiketleri, giriş nişi ve köşelerde söveler ve çatı bitişi görülmektedir. Konutun bahçesine sokak cephesinden ulaşılmaktadır.

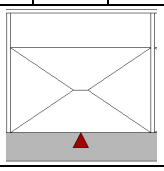
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.		√		
√			**A. Ç.**	**K. Ç.**	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√			√	√		√	

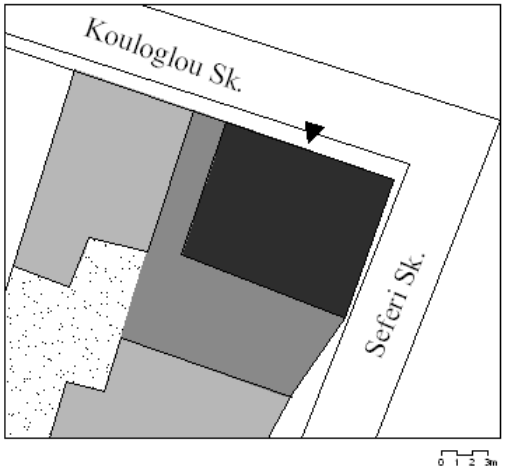
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2							√		√			√		√
1/3														
1/1	√													

TÜR 4.2. Köşe Parselde Yer Alan İki Katlı konut

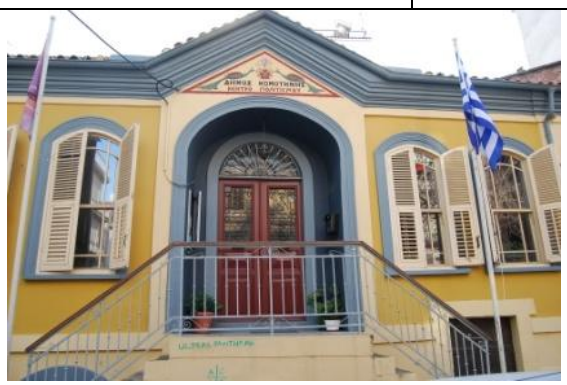
Katalog no.

36

Kuloglou Sk. No. 4

Fot: Mustafa A. 2011

Konut bir buçuk katlı, köşe parselde yer alan konut örneğidir. Simetrik cephe tutumlu bir örnektir. Giriş nişine sokağa taşan iki kollu bir merdive ile ulaşılmaktadır. Kemerli kapı üstü penceresi ve basık kemerli pencere ve giriş nişi görülmektedir. Söve ve kat silmeleri yoğun olarak kullanılmıştır. Üçgen alınlık şeklinde çatı bitişi görülmektedir. Cepheden bahçe girişi bulunmaktadır.

CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı				**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat		S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.	√		

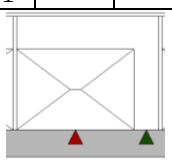
√			**A. Ç.**	**K. Ç.**	Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu	Cephe genişliği

					Simetrik	Asimetrik	Dar	Orta	Geniş
					√			√	

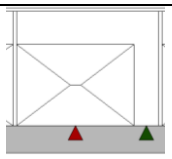
GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıkl 1	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√	√		√		

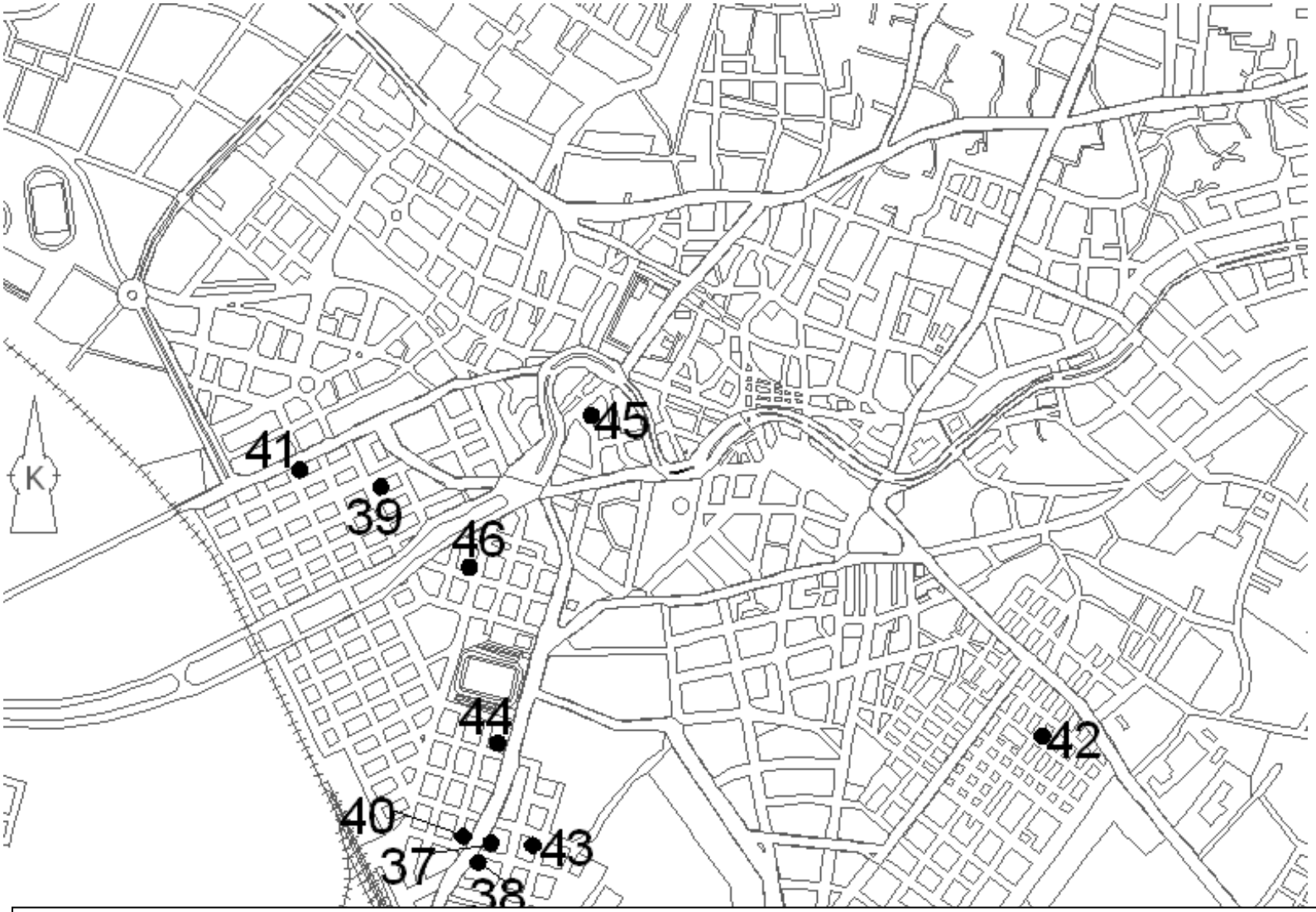
Pencere balkonlar ve çıkmalar			**Söve-Silme-Bezeme**												
Pencere nispetleri		Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık			
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	
1/2	√						√		√		√			√	
1/3															
1/1															

TÜR 4.2. Köşe Parselde Yer Alan Bir Buçuk Katlı konut

	TÜR 4.3. KÖŞE PARSELDE YER ALAN İKİ KATLI KONUTLAR
Kat. No. 37	Pan. Tsaldari Sk. No. 35
Kat. No. 38	Pan. Tsaldari Sk. No. 37
Kat. No. 39	Kunduriotu Sk. No. 6
Kat. No. 40	Vigas Sk. No. 1
Kat. No. 41	Nik. Plastira Sk. No. 13
Kat. No. 42	Nik. Foka Sk. No. 4
Kat. No. 43	İ. Vafiadou Sk. No. 3
Kat. No. 44	Panormu Sk. No. 1

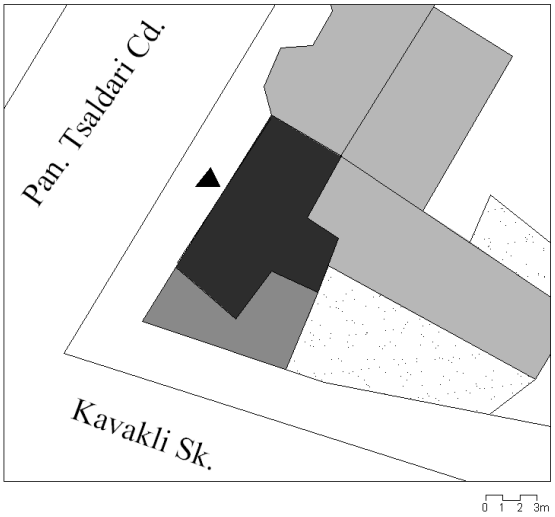
Köşe parselde yer alan konutlardan iki katlı olanlar 8 tane tespit edilmiştir. Konutlardan 6 tanesinde giriş bahçe içinden sağlanmaktadır. Girişin bahçe içinden sağlandığı örneklerden iki tanesinde üst kata bahçe içindeki merdivenden ulaşılabilmektedir. Konutların 6 tanesinde giriş sokak kotundan ya da tek basamakla sağlanmaktadır. Konutların 7 tanesi cephe aksına göre simetrik tutum sergilerken 1 tanesi asimetrik tutum sergilemektedir. Bu örneğin zaman içinde ek alarak büyütüldüğü tespit edilmiştir.

Şekil 3.13. Tür 4.3. ‘e it olan konutların gösterildiği harita

Katalog no.

37

Pan. Tsaldari 35

Fot: Mustafa A. 2011

Simetrik cephe tutumu olan, köşe parselde yer alan konut örneğidir. Konut iki katlıdır, giriş sokak kotundan tek basamak ile sağlanmaktadır. Giriş kapısı niş içinde yer almaktadır ve giriş nişi üzerinde açık çıkma bulunmaktadır. Konut cephesi yalındır ve sadece kat silmesi görülmektedir.

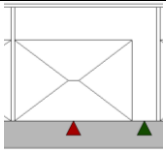
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
			√		Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√			√	√			√

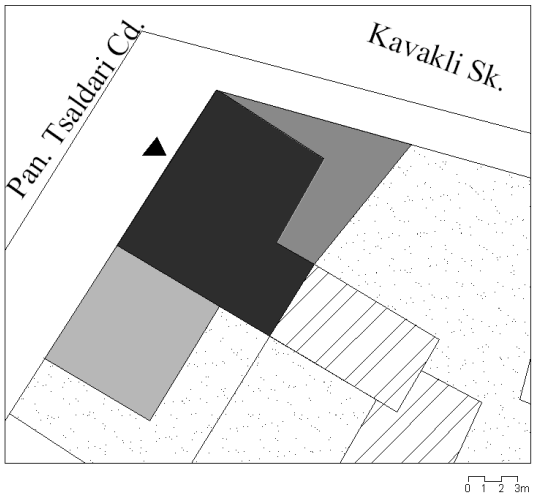
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√				√		√			√		√		√
1/3														
1/1														

TÜR 4.3. Köşe Parselde Yer Alan İki Katlı konut

Katalog no.

38

P. Tsaldari 37

Fot. Mustafa A. 2011

Simetrik cephe tutumu olan, köşe parselde yer alan konut örneğidir. Konut iki katlıdır, giriş sokak kotundan tek basamak ile sağlanmaktadır. Giriş kapısı niş içinde yer almaktadır ve giriş nişi üzerinde açık çıkma bulunmaktadır. Konut cephesi yalındır ve sadece kat silmesi görülmektedir.

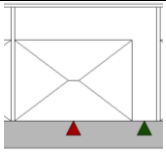
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
			√		Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√			√	√			√

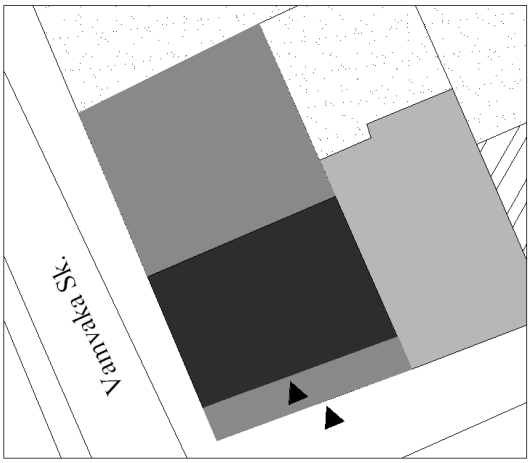
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√				√		√			√		√		√
1/3														
1/1														

TÜR 4.3. Köşe Parselde Yer Alan İki Katlı konut

Katalog no.

39

Kunduriotu Sk. No 6

Fot. Mustafa A. 2013

Özgün halinde asimetrik cepheli olan konut iki katlıdır ve ayrık nizamlıdır. İki ayrı bahçeye sahiptir ve konutun ön ve arka cephesinden iki ayrı bahçe girişi vardır. Konut girişine iki basamaklı merdiven ile ulaşılmaktadır. Pencere altında ve köşelerde söveler ve kat silmeleri görülmektedir. Konutun yanına iki katlı bir ek yapılmıştır.

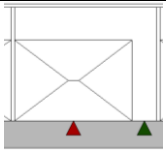
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√
		√	A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
						√	√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
	√		√		√	√		√	

Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√					√	√		√			√		√
1/3														
1/1														

TÜR 4.3. Köşe Parselde Yer Alan İki Katlı konut

Katalog no.

40

Vigas Sk. No 1

Fot. Mustafa A. 2012

Bahçe girişli olan bu konut iki katlıdır ve köşe parselde yer almaktdaır. Simetrik sokak cephesine sahiptir. Giriş bahçe içinden ulaşılan bir merdivenle sağlanmaktadır ve giriş nişine çıkmaktadır. Giriş nişinde oryantal etkili bezemeler görülmektedir.

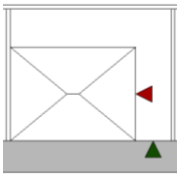
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				
			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
		√			Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√			√		√	√	

Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2						√		√		√		√		√
1/3														
1/1	√													

TÜR 4.3. Köşe Parselde Yer Alan İki Katlı konut

Katalog no.

41

Nik. Plastira Sk. No 13

Fot. Mustafa A. 2011

Bahçe girişli, iki katlı, köşe parselde yer alan konut örneği. Simetrik sokak cephesine sahiptir. Konutun giriş bahçe içinden ulaşılan bir merdiveni bulunmaktadır ve bu merdiven saçaklı bir giriş sahanlığına çıkmaktadır. Konutun sokak cephesinde zemin kat pencereleri ve kat pencereleri cephe aksına gören oluşan simetriyi bozmamaktadır. Kat silmeleri, söveler ve pilastrlar görülmektedir. Çalışılan konutlar arasında trk örnek olarak fransız balkon görülmektedir.

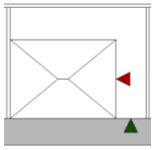
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√
			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√			√	√			√	√	

Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√					√	√		√		√			√
1/3														
1/1														

TÜR 4.3. Köşe Parselde Yer Alan İki Katlı konut

Katalog no.

42

Nik. Foka Sk. No 4

Fot. Mustafa A. 2011

İki katlı, bahçe girişli olan bu konutun sokak cephesi simetriktir. Konut köşe parselde yer almaktadır. Cephedeki tek hareket pencere etrafındaki söveler ve kat silmeleri ile sağlanmıştır. Baçeye bakan cephede ise meandr şeklinde bezeme görülmektedir.

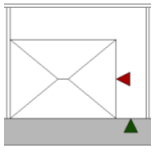
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√
			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
	√		√		√		√		√

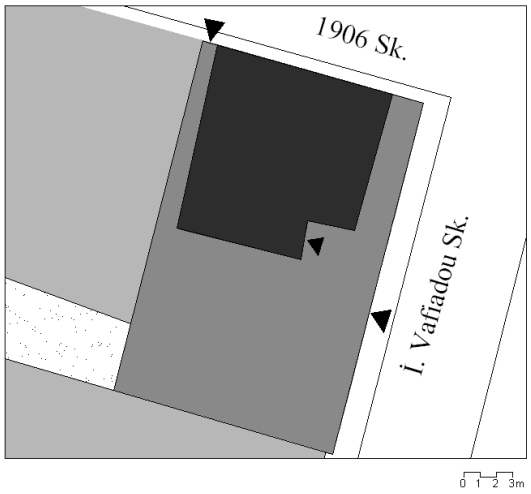
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√					√	√		√		√			√
1/3														
1/1														

TÜR 4.3. Köşe Parselde Yer Alan İki Katlı konut

Katalog no.

43

İ. Vafeiadou Sk. No 3

Fot. Mustafa A. 2012

Konut bahçe içinden girilen, köşe parselde yer alan iki katlı konut örneğidir. Girişe merdivenle ulaşılan bir giriş sahanlığı ile ulaşılmaktadır. Konutun sokak cephesi simetrik olup pilaster ve kat silmesi ile hareketlendirilmiştir. Konutun ikinci bir bahçe girişi vardır ve servis girişi olarak kullanılmaktadır. Sokak cephesi pencerelerinde saçak görülmektedir.

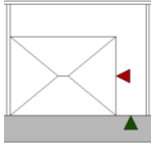
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√
			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
	√		√		√		√	√	

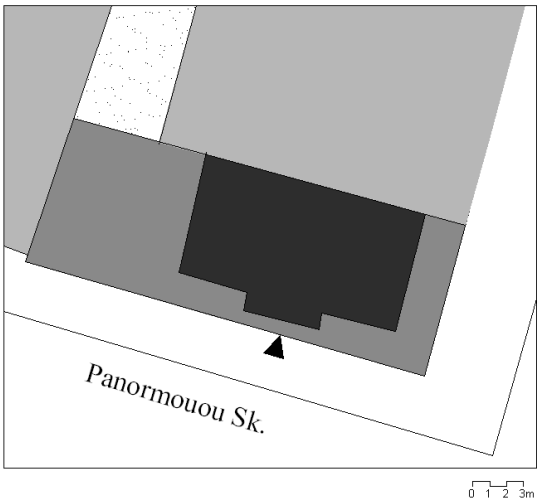
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√					√	√		√			√		√
1/3														
1/1														

TÜR 4.3. Köşe Parselde Yer Alan İki Katlı konut

Katalog no.

44

Panormu Sk. No 1

Fot. Mustafa A. 2011

Konut köşe parselde yer alan, bahçe içinden girilen iki katlı konut örneğidir. Giriş iki basamaklı bir merdiven ile sağlanmaktadır. Çalışılan örnekler arasında sadece iki tane olan cumbalı örnekten biridir. Cephede kat silmesi ve pencere sövesi şeklinde sürekli bir silme vardır. Ayrıca pencere altlarında ve cephe köşelerinde de söveler görülmektedir.

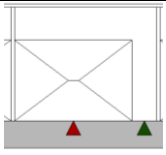
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				√
			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
				√	Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

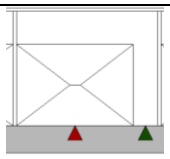
GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
	√		√					√	

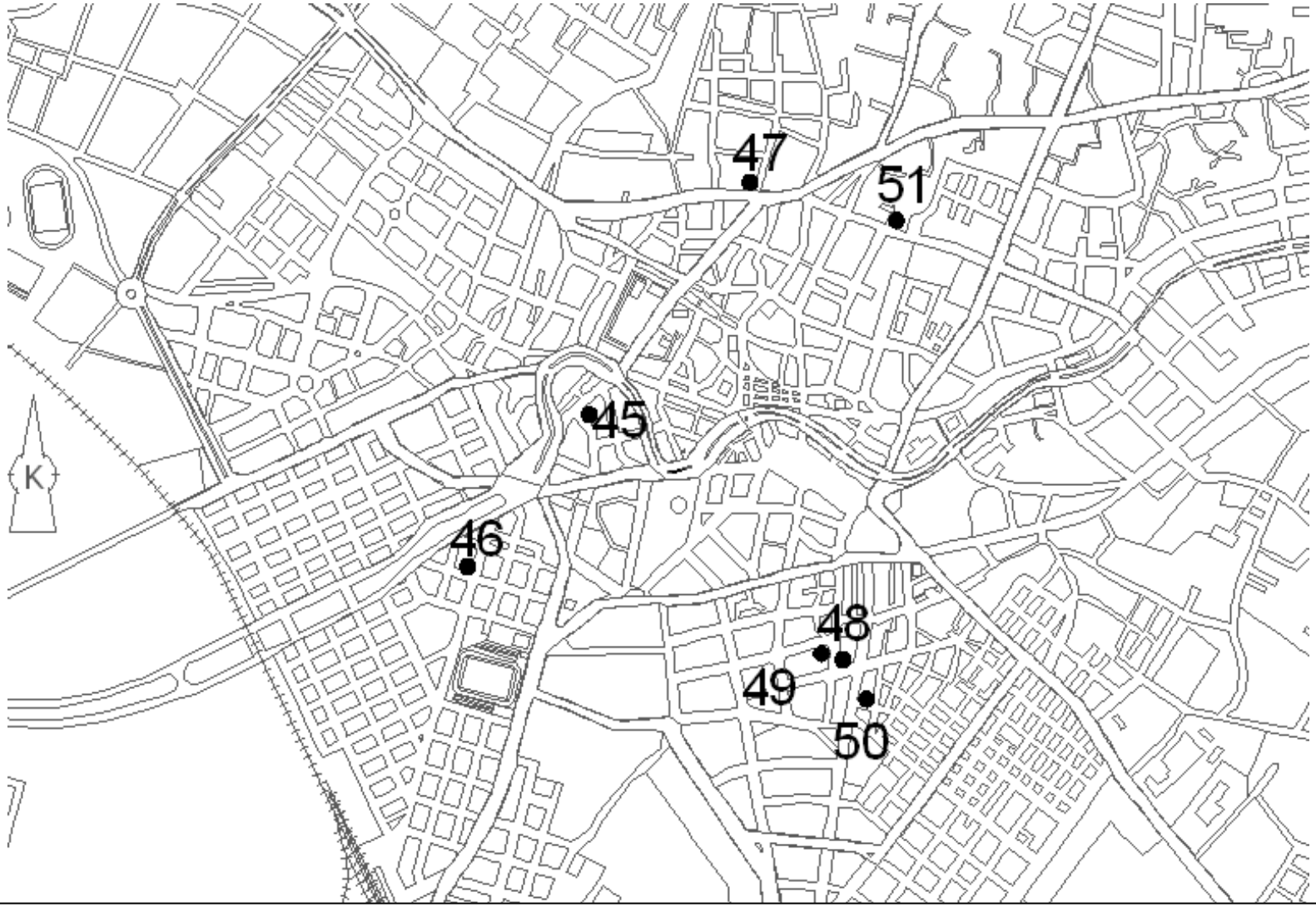
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√			√		√	√		√		√			√
1/3		√												
1/1		√												

TÜR 4.3. Köşe Parselde Yer Alan İki Katlı konut

	TÜR D.4. KÖŞE PARSELDE YER ALAN İKİ BUÇUK KATLI KONUTLAR
Kat. No. 45	N. Tsanakli Sk. No. 13
Kat. No. 46	Skepastu Sk. No. 2
Kat. No. 47	Dorileu Sk. No.1
Kat. No. 48	Agiu Georgiu 23
Kat. No. 49	Agiu Georgiu Sk. No. 26
Kat. No. 50	Samothrakis Sk. No. 14
Kat. No. 51	Andronikou Sk. No. 1

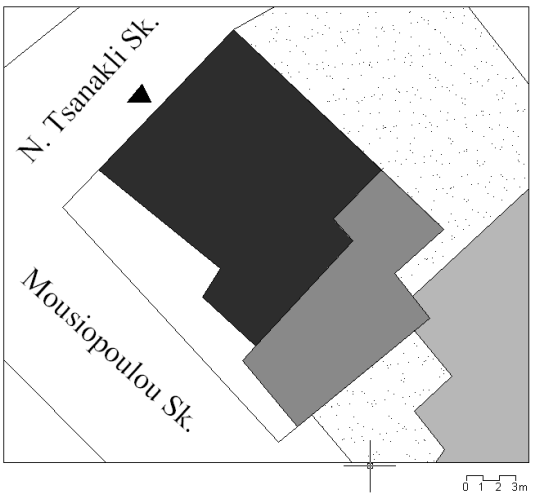
Köşe parselde yer alan ve iki buçuk katlı olan konutlardan yedi tane tespit edilmiştir. Bunlardan 6 tanesine merdiven ile ulaşılırken bir tanesi sokak kotundan tek basamak ile ulaşılmaktadır. Ancak yarım kata ulaşmak için iç mekanda merdiven bulunmaktadır. Konutların 6 tanesi cephe aksına gore simetriktir. Konutların beş tanesinde açık çıkma, 1 tanesinde ise kapalı çıkma yer almaktadır. Bütün çıkmalar cephe aksına gore simetrik konutdadır. Katg. No. 51 numaralı örnekte bahçe girişi ve konut girişi aynı cephede yer alırken diğer 6 örnekte bu iki giriş farklı cephelerde yer almaktadır. Katg. No. 45 ve 47 numaralı konutlarda ayrı cephelerde iki ayrı giriş yer almaktadır ancak iki giriş de aynı mekana açılmaktadır. Konutların cephelerinde farklı üsluplarda dekoratif öğeler yer almaktadır.

Şekil 3.14. Tür 4.4. ‘e it olan konutların gösterildiği harita

N. Tsanakli 13

Katalog no.
45

N. Tsanakli Sk. No. 13

Fot. Mustafa A. 2011

Köşe parselde yer alan, iki buçuk katlı, simetrik cephe tutumlu konut örneği. Neoklasik ve Art-Nouveau etkiler görülmektedir. Kat silmeleri, söveler, pilastr ve çatı bitişi ile hareketli bir cephedeir. Giriş kapısı üzerinde açık çıkma yer almaktadır.

CEPHE ÖZELLİKLERİ

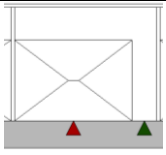
Girinti çıkıntı				**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat		S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.		√	

A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**		
		Simetrik	Asimetrik	Dar	Orta	Geniş
√						
		√			√	

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
	√		√		√	√		√	

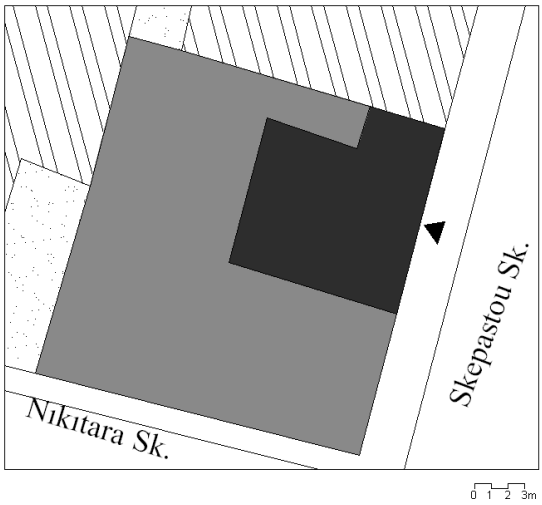
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√		√		√		√		√		√		√	
1/3														
1/1														

TÜR 4.4. Köşe Parselde Yer Alan İki Buçuk Katlı Konutlar

Katalog no.

46

Skepastu Sk. No 2

Fot. Mustafa A. 2012

Konut iki buçuk katlı, cephe aksna göre simetrik cephe tutumlu, köşe parselde yer almaktadır. Girişe sokağa taşan bir merdiven ile ulaşılmaktadır. Giriş üzerinde açık çıkma yer almaktadır. Cephede yoğun kullanılan pilasterler dikkat çekmektedir. Pilastr üzerinde yer alan Art-Nouveau etkili süslemeler görülemktedir. Pencerelerde söveler ve çatı bitişi yer almaktadır.

CEPHE ÖZELLİKLERİ

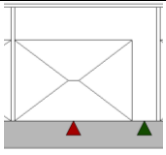
Girinti çıkıntı				**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat		S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.		√	

A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**		
		Simetrik	Asimetrik	Dar	Orta	Geniş
√						
		√			√	

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√			√		√	√		√	

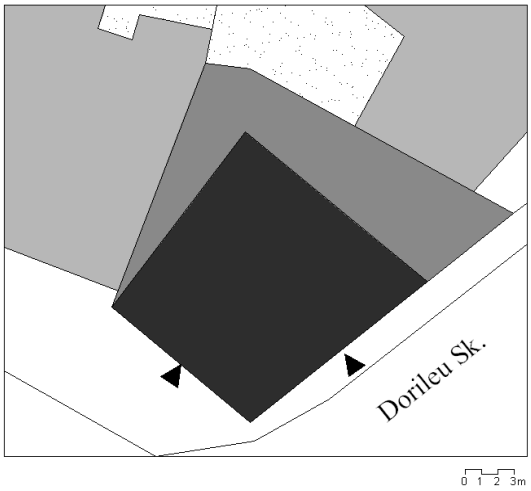
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√			√	√		√		√		√			√
1/3														
1/1														

TÜR 4.4. Köşe Parselde Yer Alan İki Buçuk Katlı Konutlar

Katalog no.

47

Dorileu Sk. No 1

Fot. Mustafa A. 2011

Konut iki buçuk katlıdır, köşe parselde yer almaktadır. Cephe aksına göre simetrik cephe tutumuna sahiptir. Girişe tak kollu bir merdiven ile ulaşılmaktadır ve giriş sahanlığından sağlanmaktadır. Giriş kapısı üzerinde açık çıkma yer almaktadır. cephede kat silmesi ve köşelerde söveler görülmektedir.

CEPHE ÖZELLİKLERİ

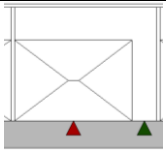
Girinti çıkıntı				**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat		S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.			√

A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**		
		Simetrik	Asimetrik	Dar	Orta	Geniş
√						
		√			√	

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√			√		√		√	√	

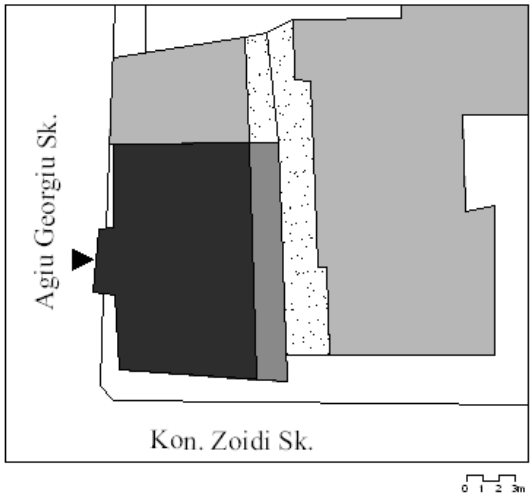
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2					√		√			√		√		√
1/3														
1/1	√													

TÜR 4.4. Köşe Parselde Yer Alan İki Buçuk Katlı Konutlar

Katalog no.

48

Agiu Georgiu Sk. No 23

Fot. Mustafa A. 2011

Konut kapalı cumbaya sahip iki örnekten biridir. Köşe parselde yer alan iki buçuk katlı, simetrik cephe tutumlu konut örneğidir. Giriş kapısı cephe hizasındadır ve merdivenle ulaşılmaktadır. Zemin katta köşe bitişi yer almaktadır. Kat silmesi ve kattaki pencerlerin etrafında söveler görülmektedir. Sokl katta havalandırma amaçli küçük pencereler yer almaktadır.

CEPHE ÖZELLİKLERİ

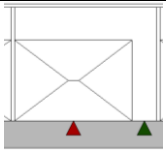
Girinti çıkıntı				**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat		S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.		√	

A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**		
	√	Simetrik	Asimetrik	Dar	Orta	Geniş
		√				√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
	√		√		√	√		√	

Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√		√			√	√		√		√			√
1/3		√												
1/1														

TÜR 4.4. Köşe Parselde Yer Alan İki Buçuk Katlı Konutlar

Katalog no.

49

Agiu Georgiu Sk. No. 26

Fot. Mustafa A. 2011

İki buçuk katlı ve cephe aksına göre simetrik cepheli konut örneğidir. Örnek köşe parselde yer almaktadır. Giriş niş içinde yer almaktadır. ve nişe iki kollu merdiven ile ulaşılmaktadır. Kapının iki yanında pencereler yer almaktadır. Giriş nişinin üzerinde loca tipi balkon görülmektedir. Konut cephesi yoğun silme, söve ve pilastrlar ile bezenmiştir.

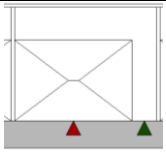
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				
√		√	A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√		√		√	

Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√				√		√		√		√			√
1/3	√													
1/1														

TÜR 4.4. Köşe Parselde Yer Alan İki Buçuk Katlı Konutlar

Katalog no.

50

Samothraki Sk. No 14

Fot. Mustafa A. 2011

İki buçuk katlı ve cephe aksına göre simetrik cepheli konut örneğidir. Örnek köşe parselde yer almaktadır. Giriş niş içinde yer almaktadır. ve nişe tek kollu merdiven ile ulaşılmaktadır. Kapının iki yanında pencereler yer almaktadır. Giriş nişinin üzerinde loca tipi balkon görülmektedir ancak balkonun bir kısmı dışarıya taşmaktadır. Konut cephesi zemin ve sokl katta silme, söve ve pilastrlar ile bezenmiştir ancak katta daha yalın bir görüntü vardır.

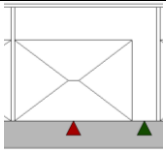
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.				
			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
√		√			Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
					√		√

GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√		√		√	

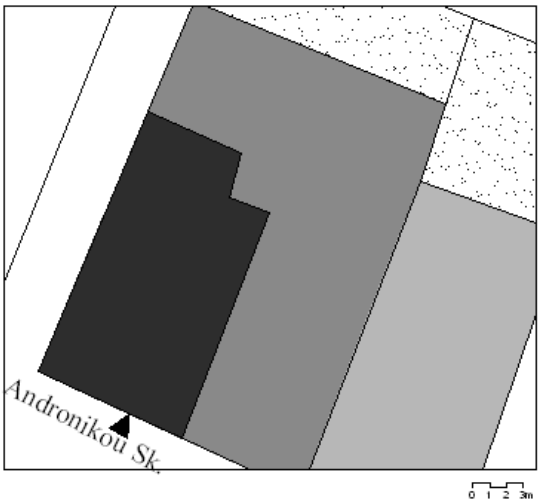
Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
P+encere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√				√		√		√		√			√
1/3		√												
1/1														

TÜR 4.4. Köşe Parselde Yer Alan İki Buçuk Katlı Konutlar

Katalog no.

51

Andronikou Sk. No.1

Fot. Mustafa A. 2010

İki buçuk katlı ve cephe aksına göre asimetrik cepheli konut örneğidir. Örnek köşe parselde yer almaktadır. Giriş niş içinde yer almaktadır. ve nişe iki kollu merdiven ile ulaşılmaktadır. Kapının tek yanında pencere yer almaktadır. Konut cephesi kat silmesi, söve ve pilastrlar ile hareketlendirilmiştir. Bahçe duvarı mahremiyeti sağlamak açısından yüksektir.

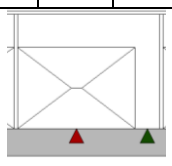
CEPHE ÖZELLİKLERİ

Girinti çıkıntı					**Kat sayısı**		
Giriş kat		Üst kat			S+Z	S+Z+K	Z+K
Gir.	Çık.	Gir.	Çık.			√	
√			A. Ç.	K. Ç.	**Giriş aksı-ana cephe aksı tutumu**		**Cephe genişliği**
					Simetrik	Asimetrik	Dar / Orta / Geniş
						√	√

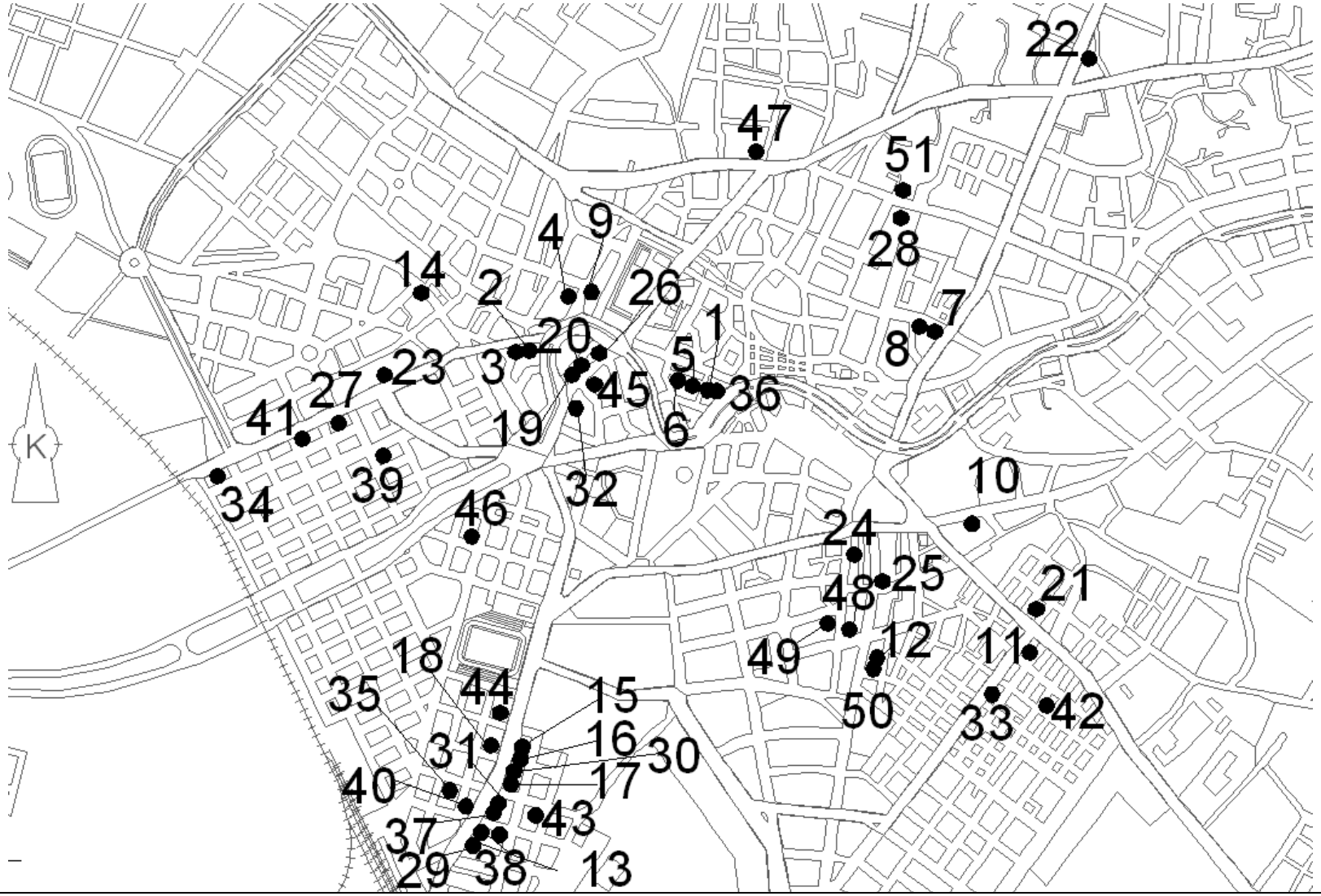
GİRİŞ

Giriş kapıları				Yan pencere		Kapı üstü pencere		Giriş merdiveni	
Sahanlıklı	Sahanlıksız	Niş içinde	Cephede	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
√		√		√		√		√	

Pencere balkonlar ve çıkmalar							**Söve-Silme-Bezeme**							
Pencere nispetleri			Çıkma desteği		Balkon		Kat silmesi		Köşe bitişi		Söve		Alınlık	
	Oda	Çıkma	Demir	Kâgir	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
1/2	√					√	√		√		√			√
1/3														
1/1														

TÜR 4.4. Köşe Parselde Yer Alan İki Buçuk Katlı Konutlar

Şekil 3.15. çalışılan tüm konutların gösterildiği harita

4. BÖLÜM

4. CEPHE ÖZELLİKLERİ

4.1. Cephe hareketleri

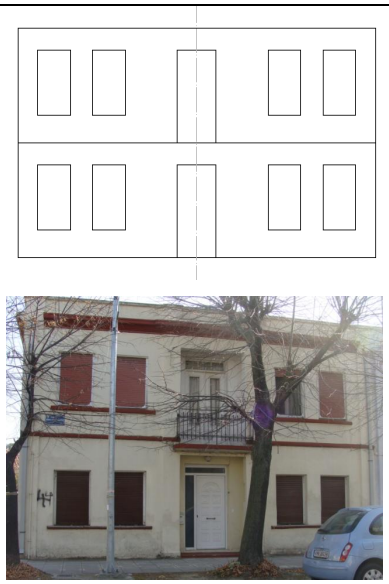
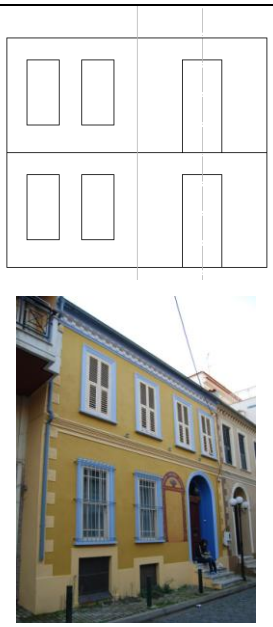
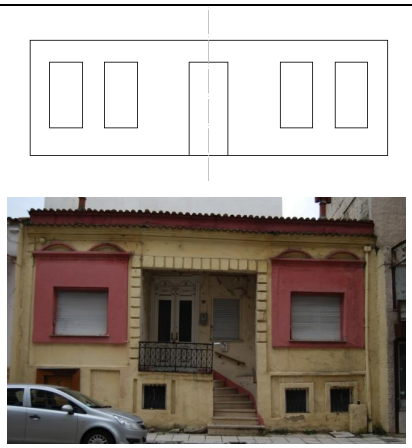
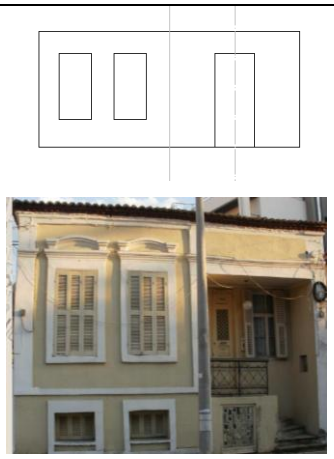
Konutların cephe hareketleri simetrik ve asimetrik tutum segilemektedir.

Konutların 32 tanesi (%63) ana cephe aksına göre simetrik cephe hareketine sahiptir. Bu simetrik konutlardan 25 tanesi (%78) sokak cephesinden girişli, 7 tanesi (%22) bahçe girişli konuttur. Sokak cephesinden girilen simetrik konutlarda görülen cephe hareketi pencere-giriş-pencere düzenidir. Böylece cephe üç kısımdan oluşmaktadır. Orta kısımda giriş kapısı, merdiven ve var ise kapı yanı pencereleri görülmektedir. Sağ ve solda kalan iki bölüm de odaların dışarıya açılan pencereleri yer almaktadır. Odaların pencereleri iki-iki ya da tek olarak görülmektedir. İki katlı olan konutlarda ise üst katlarda pencere-çıkma-pencere düzeni görülmektedir. Çıkma olmayan konutlarda ise giriş kapısı üzerinde yer alan pencere diğer pencerelerden farklılaştırılarak kullanılmıştır. Konut cephelerinde görülen bu üçlü düzen pilastırlarla ayrılarak vurgulanmaktadır. Açık çıkmalar ve loca tipi balkonlarda da pencere-balkon kapısı-pencere şeklinde üçlü düzen görülebilmektedir.

Simetri sadece doluluk boşluklarda değil aynı zamanda çatı bitişlerinde, silme, söve ve alınlıklarda da görülmektedir.

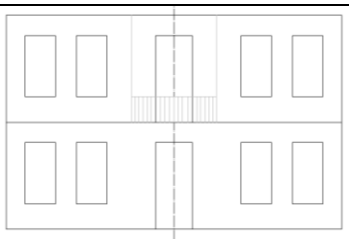
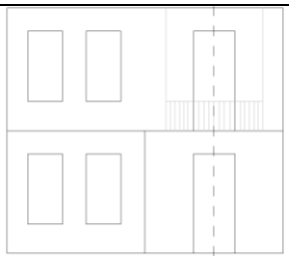
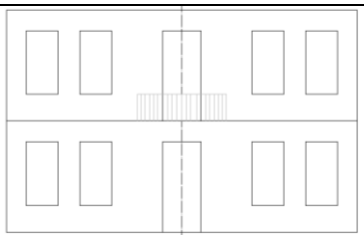
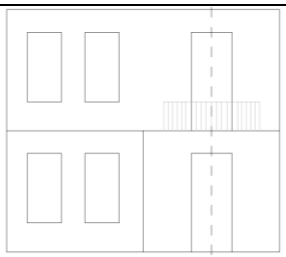
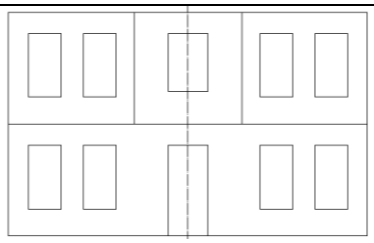
Konutların 20 tanesi (%27) cephe aksına göre asimetrik cephe düzenindedir. Asimetrik düzenli konutlarda cephe ikiye bölünmektedir ve bir tarafta giriş kapısı, var ise merdiven ve sahanlık yer almaktadır, diğer tarafta ise zemin katta yer alan odanın pencereleri bulunmaktadır. Asimetrik konutların üst katlarında bazen simetrik bazen de asimetrik cephe düzeni görülmektedir. Simetrik olan üst katlarda iki tarafta da aynı sayıda pencere görülmekte, asimetrik üst katlarda ise simetriyi giriş kapısı üzerinde bulunan çıkma ya da düzensiz pencereler bozmaktadır. Böylece zemin katlarda giriş-pencere düzeni, üst katlarda ise pencere-pencere ya da pencere-çıkma düzeni görülmektedir. Asimetrik konutların bazılarında bu bölünmeler cephedeki pilastırlarla vurgulanmıştır.

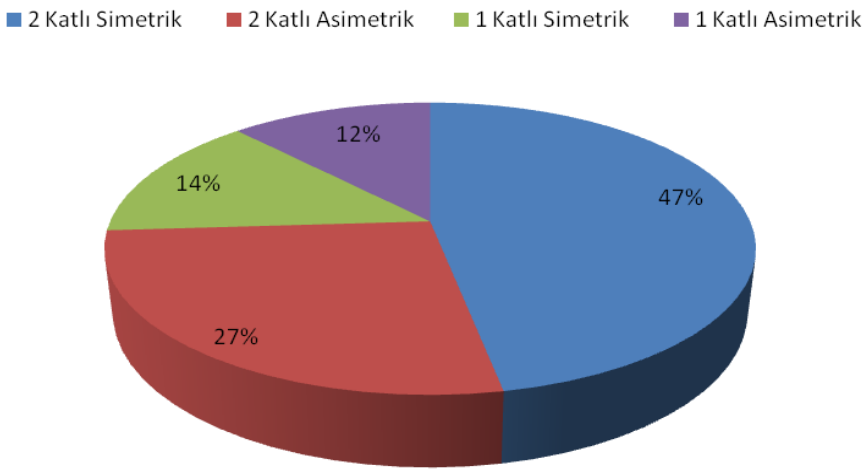
Tablo 4.1. Cephe aksı ve giriş aksına göre simetrik ve asimetrik konutlar ve katlara göre dağılması ile oluşan cephe türleri

	Simetrik cepheli konutlar	Asimetrik cepheli konutlar
İki Katlı konutlar	 Katg. No.38	 Katg. No.05
Tek katlı konutlar	 Katg. No.03	 Katg. No.10

Çalışılan örneklerin iki katlı olanlarında ikinci katlarda açık çıkma ve loca şeklinde balkonlar görülmektedir. Bu cephe hareketleri cephede simetrik veya asimetrik olarak konumlanmıştır. Kapalı çıkmalar az sayıda olup sadece odanın bir kısmı cepheden dışarı çıkıntı yapmıştır. Açık çıkmalar ve loca tipi balkonlar cephe aksına göre simetrik veya asimetrik konumlu, kapalı çıkma (cumba) ise simetrik konumludur.

Tablo 4.2.Cephe düzenlerine göre çıkmaların çeşitleri ve cephe üzerindeki yerler

	Simetrik cepheli konutlar	Asimetrik cepheli konutlar
Açık çıkma	 Katg. No.46	 Katg. No.19
Loca tipi balkon	 Katg. No.37	 Katg. No.15
Kapalı çıkma	 Katg. No.44	

Sekil 4.1. Cephe aksı ve giriş aksına göre simetrik ve asimetrik konutlar ve katlara göre dağılması ile oluşan cephe türlerinin oranları

4.2. Giriş kat- sokul ilişkisi

İncelen konutların %28'i tek katlıdır. Tek katlı bu yapıların sadece 3 tanesinde bodrum kat bulunmaktadır, diğer konutlarda sokl bulunmaktadır. Bazı konutlarda sokl pencereleri zemin katın pencerelerinin yarısı kadar, parmaklıklı veya panjurlu iken bazı konutlarda da daha ufak, sadece havalandırma amacı olan pencere açıklıkları görülmektedir. Gümülcine'de nehir yatağının kapatılmış olmasına rağmen zemin bataklık özellikler göstermekte olduğundan zemin altında kalan katlarda rutubet sorunu kendini göstermektedir. Bu nedenle bodrum veya sokl kısmen depolama ve ağırlıklı olarak yakacak odun depolamak için kullanılmıştır. Oda, yaşam alanı gibi mekânların sokl kata yerleştirilmesi nadir olarak görülmektedir ve ancak yeterli pencere büyüklükleri sağlandığında işlevlendirilmektedir (Katg. No.11, Katg. No.39, Katg. No.40).

Çalışılan konutların diğer %72'si iki katlıdır. İki katlı konutlarda 5'te 1'inde sokl görülmektedir. Diğerlerinde bodrum kat bulunmaktadır. Tek katlı konutlarda olduğu gibi yine en yoğun işlevi depolamadır. İki katlı konutlarda kullanıcının mesleğine bağlı olarak giriş kat iş yeri olarak da kullanılmıştır. Sokl katının iş yeri olarak kullanılamama sebebi yine nem sorunudur.

Belirli bir yıl aralığı ve belirli bir bölgede görülen konutlarda sokl giriş kat niteliğindedir. İki katın içeriden bağlantısı yoktur, ikisine de dışarıdan ulaşılmaktadır. Bu konutlar iki katın da kat yüksekliğinin aynı olması, ikisine de dışarıdan ulaşılması ve

iki katın da depolama dışı günlük yaşam alanları olması nedeniyle iki katlı olarak kabul edilmişlerdir.

Şekil 4.2. Giriş kat sokl ilişkisini gösteren konut örnekleri. Sırasıyla Katg. No.40, Katg. No.41 ve Katg. No.35

4.3. Giriş kat sokak merdiveni ilişkisi

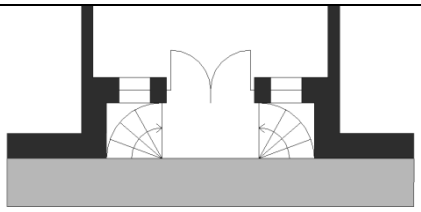
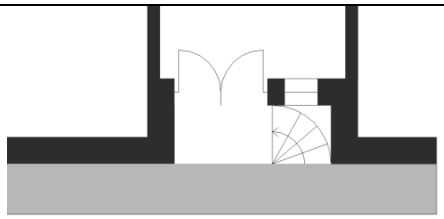
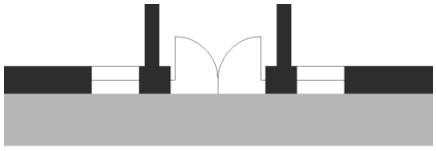
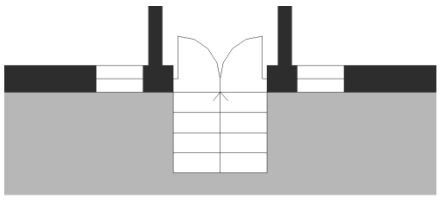
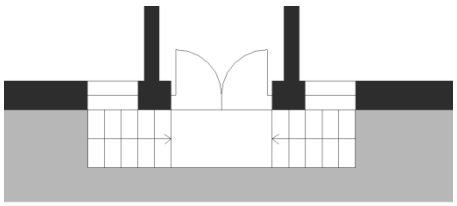
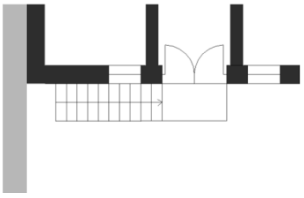
Subasmanın getirisi olarak konutlara 2-9 arasında değişen sayılarda rıht, basamak ile girilir. Bu basamaklarla elde edilen merdivenler faklı şekillerde düzenlenerek konutların girişlerini oluşturmuşlardır. Bu merdivenlerden en çok kullanılan merdiven türü% 27,8 oranla tek kollu düz, sokağa dik ve direkt olarak giriş kapısına yönlendiren merdivenler (4. no merdiven) (bkz Tablo 4.3.) ve yine aynı oranla tek çıkış yönlü, çeyrek daire oluşturan döner merdivenlerdir (2 no.lu merdiven). Daha az tercih edilen merdivenler ise çeyrek daire oluşturan çift çıkış yönlü merdivenler (1 no.lu merdiven) 51 konuttan sadece 2'sinde görülmektedir. Çift çıkış yönlü ve düz kollu olan merdiven (5 no.lu merdiven) ise 4 konutta kullanılmıştır. Bknz. Tablo 4.3

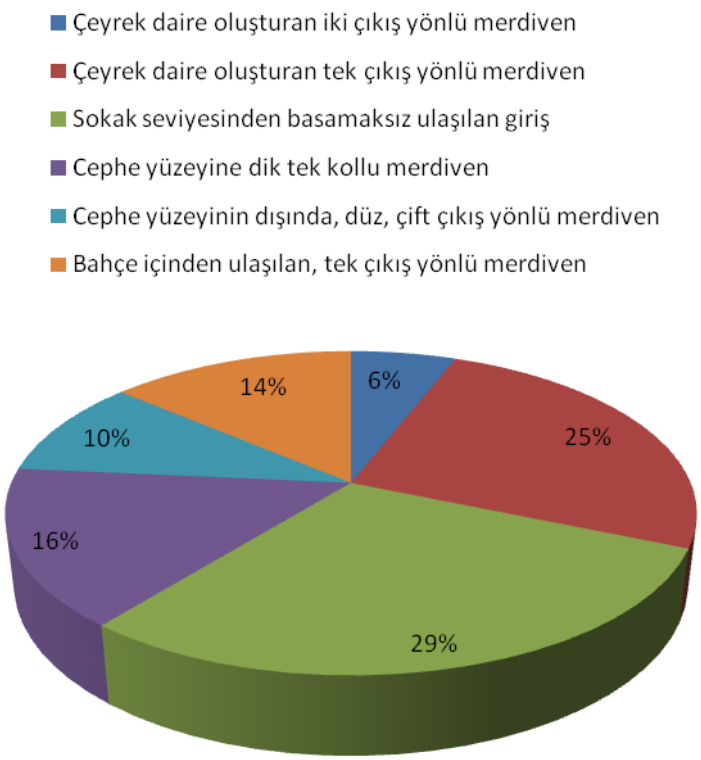
Konutların 7'sinde merdiven sokak cephesinden değil bahçe içinden başlamaktadır ve bazı örneklerde doğrudan birinci kata ulaştırmaktadır. Bu merdiven türü belirli bir bölgede ve dönemde inşa edilmiş göçmen nüfusa ait konutlardır. Bu sebeple bu merdiven türü bir istisna oluşturmuştur (6 no.lu merdiven). Bknz. Tablo 4.3

Sokak girişiyle konut girişinin aynı seviyede olduğu konutlarda ise merdiven kullanılmamaktadır, ya da tek basamakla giriş kapısına ulaşılmaktadır. Bu şekilde olan girişler toplam konut sayısından % 24'ünde yani 51 konuttan 13 tanesinde görülmektedir.

Merdivenlerin bulunduğu örneklerde merdiven korkulukları da mevcuttur. Korkuluklar açık çıkma ya da loca tipi balkon olan örneklerde balkon korkuluklarıyla aynı desende yapılmıştır.

Tablo 4.3. Çalışılan konutlarda görülen giriş merdiveni çeşitleri

1	Çeyrek daire oluşturan iki çıkış yönlü merdiven.		 Katg. No.23
2	Çeyrek daire oluşturan tek çıkış yönlü merdiven.		 Katg. No.12
3	Sokak seviyesinden basamaksız ulaşılan giriş.		 Katg. No.20
4	Cephe yüzeyine dik tek kollu merdiven.		 Katg. No.06
5	Cephe yüzenin dışında, düz, çift çıkış yönlü merdiven örneği.		 Katg. No.36
6	Bahçe içinden ulaşılan, tek çıkış yönlü merdiven örneği.		 Katg. No.30

Şekil 4.3. Çalışılan konutlarda görülen giriş merdiveni çeşitlerinin oranları

4.4. Giriş ve kapılar

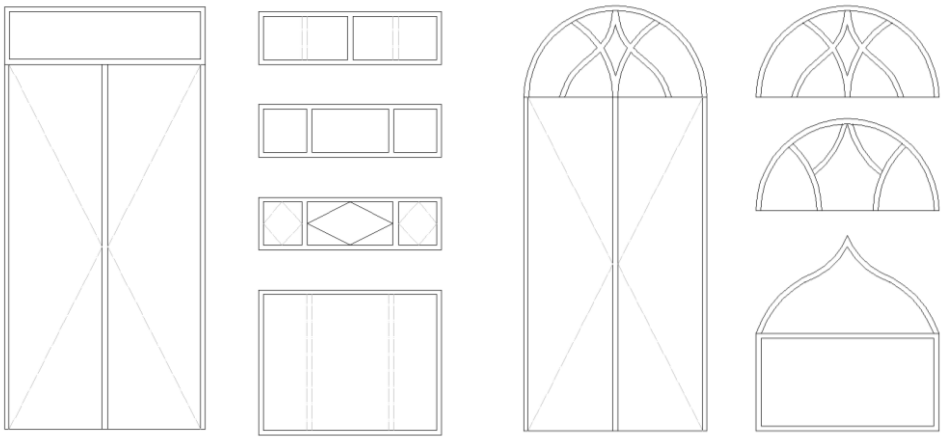
Çalışılan konutların 35'inde giriş kapılarının önünde sahanlık bulunmaktadır. Sahanlıklı girişlerin bazıları giriş kattaki nişin içindedir bazılarıysa merdivenin cephe yüzeyinden dışarıya doğru çıkmasıyla oluşmuştur.

Konutların giriş kapıları iki kanatlıdır ve ahşaptan yapılmıştır. Sadece zaman içinde yenilenmiş olan konutların kapıları demir ya da alüminyum ve tek kanatlı olarak tespit edilmiştir. Orijinal kapılar ahşaptandır ve üzerilerinde masif ahşap parçaların birleştirilmesi ve oyma yöntemiyle desenler işlenmiştir. Bazı kapıların her iki kanadın da bir kısmı camdandır ve bu camların önünde demir desenli parmaklıklar yer almaktadır. Bu cam kısımlar kapı kapalıyken de havalandırma imkânı vermektedir.

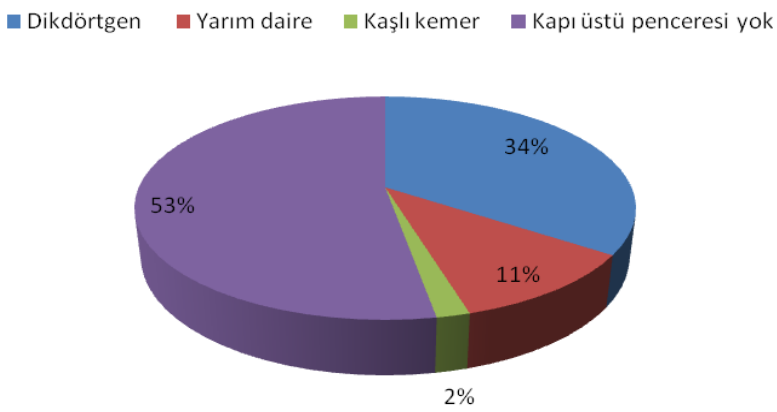
Kapıların bazılarının üzerinde kapı üstü pencereleri vardır. Bunlardan 19 tanesi dikdörtgen şeklindedir, 6 tanesi yarım daire şeklinde ve tek örnek olarak dikdörtgen pencere üzerine kaşlı kemer şeklinde oryantalist akım örneği olarak bir pencere görülmektedir. Diğer 29 örnekte kapı üstü penceresi görülmemektedir. Kat yüksekliği yeterli olmayan konutlarda kapı üstü penceresi kullanımından kaçınılmıştır ancak kapı

üstü pencerelerinin konutun aydınlanmasında önemli bir yer almaktadır. Kapı üstü pencerelerinde kapının kendisinde cam bölüm ve önünde parmaklık var ise kapı üstü penceresinin camına da benzer bir desen işlenmiştir.

Kapı üstü pencerelerinde desenli vitray örnekleri de görülmektedir. Bazıları geometrik şekillerle elde edilirken tek örnekte serbest desen çalışması tespit edilmiştir.

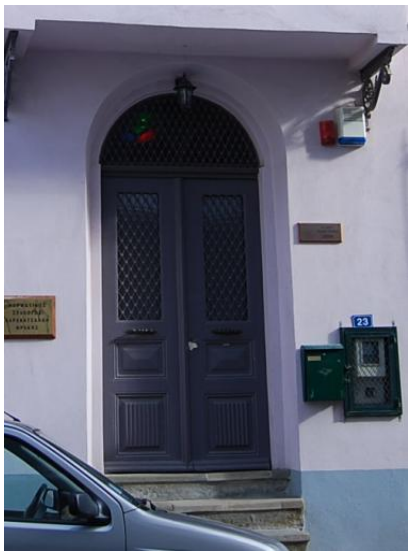
Şekil 4.4.: Çalışma alanındaki konutlarda görülen kapı üstü pencere çeşitleri

Şekil 4.5. Çalışma alanındaki konutlarda görülen kapı üstü pencere çeşitlerinin oranları

Kapıların yan taraflarında genellikle 1/3 oranında pencereler bulunmaktadır. Konutların %71'inde kapı yanında hiç pencere görülmemektedir, %21indetek tarafta diğer %11'inde ise kapının her iki tarafında da pencere görülmektedir. Kapı yanında bulunan bu pencereler giriş katta nişlerin (girintilerin) bulunduğu örneklerde görülmektedir.

Kapıların yan tarafında bulunan bu pencerelerin yarısında parmaklık görülmektedir ve bu parmaklıklar genellikle merdiven korkuluklarına uyumlu olacak şekilde tasarlanmıştır.

Şekil 4.6.: Katg. No.48 Yarım daire şeklinde kapı üstü penceresi olan iki kanatlı ve kapı kanatlarında cam kısım bulunan kapı örneği. Kapı üstü pencere ve kapının cam kısımlarında desenli demir parmaklık bulunmaktadır.

Şekil 4.7. Katg. No.12 Niş içinde yer alan sahanlıklı giriş örneği. Ahşap kapının bir yanında pencere ve üzerinde kapı üstü penceresi bulunmaktadır.

Şekil 4.8. Katg. No.26 İki yanında penceresi olan, ahşap ve kısmen camdan oluşan kapı örneği. Girişe merdivenle ulaşılmaktadır ve giriş sahanlığı bulunmaktadır. Sahanlık nişi basık kemerle bitmektedir ve sağır kapı üstü penceresi bulunmaktadır.

Şekil 4.9. Katg. No.45 Cephe hizasında yer alan kare şeklinde dekoratif kapı üstü penceresi olan kabartmalı ahşap ve cam kapı örneği. Kapı iki yanındaki pilastırlarla vurgulanmıştır.

Şekil 4.10. Katg. No.44 Kapı kabartmalı ahşaptan ve Art-Nouveau stilinde bir camlı kısımdan oluşmaktadır. Cephe hizasında yer almakta olan kapının sade ve dikdörtgen bir kapı üstü penceresi bulunmaktadır.

4.5. Pencereler ve nispetleri

İncelenen konutların pencere nispetleri ele alınırken sadece giriş cephesi seçilmiştir. Cephede sadece odaların pencereleri değil açık veya kapalı çıkmalarda görülen pencereler de ele alınmıştır.

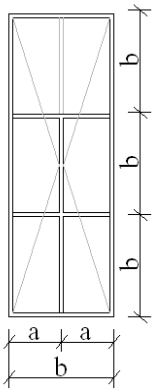
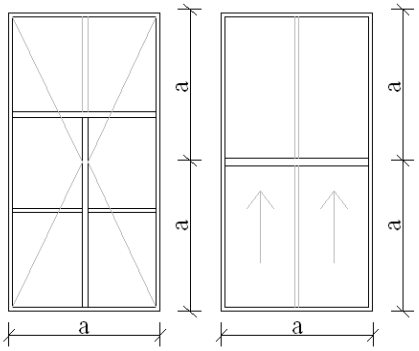
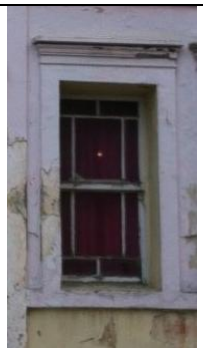
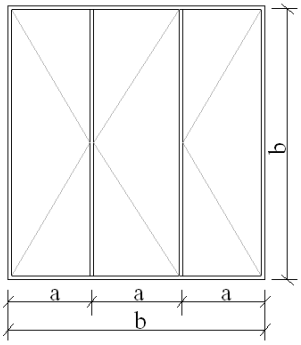
Konutların odalarında görülen pencereler ½ oranında pencerelerdir. 54 konutun 12 tanesinde ise 1/1 oranında veya buna yakın oranda (1/1,1) pencereler bulunmaktadır. 1/1 oranındaki pencereleri olan bazı konutlarda iki tane ½ oranındaki pencerelerden müdahale sonucu elde edildiği gözlemlenmiştir (Kat. No 03).

Pencereler yatay kayıtlarla 3'e bölünmüştür, üst kısım sabit bırakılarak (kafa penceresi) iki alt kısımlar açılmaktadır ve iki kanatlıdır. Seyrek olarak (%8)giyotin pencere de kullanılmaktadır.

Pencere boşluğunun dış kısmında ahşap kepenkler bulunmaktadır. Kepenkler her katın penceresinde kullanılmamaktadır. Kepenkler tek katlı konutlarda sıklıkla görülmekte ancak iki katlı konutlardan bazılarında her iki katta, bazılarında sadece alt katta, bazılarında da sadece üst katta. Kepenklerin kullanıldığı katlar mekân işlevine dair ipuçları vermektedir. Panjur kullanılan katların mahremiyet gerektiren mekânlar olduğu gözlemlenmektedir. Panjurlar pencere boşluğunun yarısı genişliğinde iki parça olarak çalışmaktadır. Nadir olarak üç ya da dört parçalı da görülmektedir. Dört parçalı panjurlar pencerede hem panjur, hem de pencere boşluğu dışında parmaklık olduğu zaman tercih edilmiştir ki parmaklıkların içinde panjurların açılıp kapanması mümkün olsun.

Bazı örneklerde giriş katlarda parmaklıklar bulunmakta, ancak üst katta pek tercih edilmemektedir. Kullanılan parmaklıklar demir, dikey çubukların yatayda üç ya da daha fazla çubukla birleştirilmesiyle oluşmuştur.

Tablo 4.4. Çalışılan konutlarda görülen pencere çeşitleri ve oranları

1/3 oranlı pencere		 Katg. No.12
½ oranlı pencere		 Katg. No.12 ve Katg. No.08
1/1 oranlı pencere		 Katg. No.13

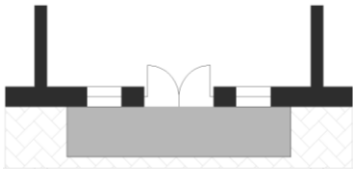
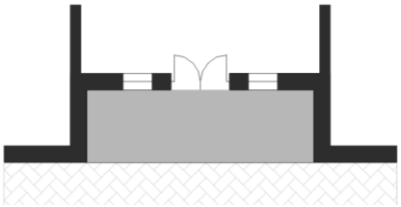
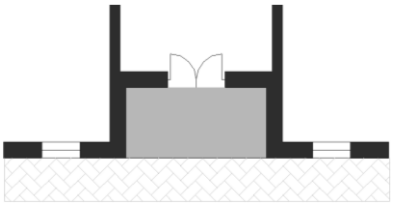
4.6. Balkonlar ve korkulukları

İki katlı konutların cephelerinde açık çıkma veya loca tipi balkonlar görülmektedir. Konutların cephelerinde görülen bu çıkmalar payandalar ile desteklenmektedir. Konutların büyük bir kısmında dökme demir destekler kullanılırken küçük bir kısmında taş destekler görülmektedir. Taş destekler düz veya şekilli olabilmektedir. Balkon veya merdiven korkuluğu olan konutlarda demir destekler korkulukların bezemeleriyle birbirine benzer ve uygun desenlerle tasarlanmıştır.

Balkon ve çıkmalarda kullanılan korkuluklar dövme demir ile oluşturulmuştur. Tek örnekte ise kâgir balkon korkuluğu tespit edilmiştir. Korkuluklar balkon tipine göre şekillenmektedir. Loca tipi balkonlarda tek yüzeyde korkuluk vardır, açık çıkma tipi balkonlarda ise üç yönde korkuluk devam etmektedir. Giriş katta merdivenle çıkılan bir giriş sahalığı olduğu konut örneklerinde de korkuluklarıyla aynı desende korkuluk kullanılmıştır. Balkon korkuluğunun kullanıldığı alternatif konum tek konutta görülen Fransız penceresi korkuluğudur.

Çalışmanın ele aldığı konutlardaki balkon ve çıkmalarda farklı düzenlemeler görülmüştür. Açık çıkmalarda dışarıya açılan bir kapı veya bir kapı ve bir ya da iki pencere görülmüştür. Loca tipi balkonlarda ise balkonun sağ ve sol cephesinde de pencereler görülmüştür. Loca tipi balkonların bazılarında balkon döşemesinin cephe yüzeyinden 30-40 cm dışarıya taştığı tespit edilmiştir. (Katg. No. 18, Katg. No. 21, Katg. No. 24)

Tablo 4.5. Çalışılan konutlarda görülen balkon çeşitleri

Açık çıkmalar		 Katg. No. 26
		 Katg. No. 46
		 Katg. No. 19
Loca tipi balkonlar		 Katg. No. 18
		 Katg. No.38

Şekil 4.11. Katg. No.49 En sık karşılaşılan loca tipi balkon örneği. Giriş nişinin üzerinde ve cephe simetrisini bozmayacak şekilde yer almaktadır.

Şekil 4.12. Katg. No.50 Bir balkon kapısı ve iki pencere bulunan, giriş nişinin üzerinde yer alan, loca tipi balkon örneği. Balkon döşemesi dışarıya taşırılarak balkon büyütülmüştür. Balkon korkulukları ve giriş nişinin sahanlık korkulukları aynı desende dövme demirden imal edilmiştir.

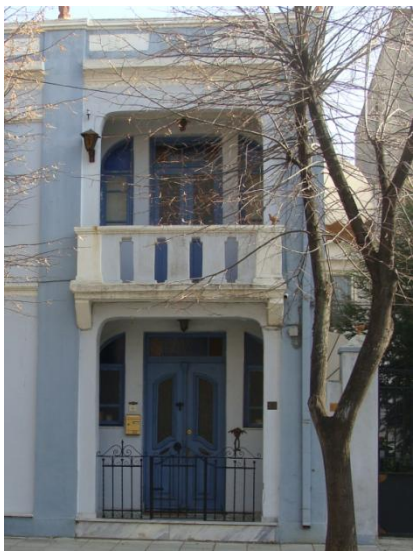
Şekil 4.13. Katg. No.25 Giriş nişinin üzerinde yer alan açık çıkma meandır desenli dökme demir destekli ve dökme demir korkulukludur.

Şekil 4.14. Katg. No.45 Tek balkon kapısı bulunan açık çıkma örneğinde spiral desenli balkon korkuluğu ve çıkma desteği görülmektedir.

Şekil 4.15. Katg. No.23 Açık çıkma örneğinde bir balkon kapısı ve iki pencere bulunmaktadır. Giriş nişinin açıklıklarına simetrik olan çıkmanın desteği kâgirdir ve spiral desenlidir.

Şekil 4.16. Katg. No.15 Giriş nişi üzerinde bulunan loca tipi balkonun kâgir korkuluğu bulunmaktadır. Sadece korkuluk cephe yüzeyinden dışarıya taşmakta ve kargır destekler bulunmaktadır.

Şekil 4.17. Katg. No.44 Cumbalı konut örneğinde çıkma üçgen şeklinde kâgir destek ile taşınmaktadır. Çıkma giriş kapısının üzerinde cephenin simetri aksını bozmayacak şekilde konumlandırılmıştır.

4.7. Söve, silme ve bezemeler

Kat silmeleri iki katlı konutlarda ya da tek katlı ve sokl olan konutlarda görülmektedir. Çalışılan konutların sadece 9 adetinde (%16) kat silmesi görülmemiştir. Diğer konutlarda düz taş veya profilli silmeler kullanılmıştır. Cepheler sıvalı olduğu için hem profilli hem de düz taş silme görülmektedir. Dokulu cepheye sahip tek örnekte ise düz taş silme tercih edilmiştir. Kat silmesi bulunmayan konutlar cephede yalınlığın ön planda olduğu ve işlevselliğe dayalı cepheler ve cephelerde ahşap kaplama kullanılmış olan konutlardır.

İncelenen konutların 26 adetinde (%54) ön cephe ve yan cephe birleşim yerinde köşe bitişleri görülmektedir. Bunlardan köşe parsel ya da bahçe içinde olan konutlarda şaşırtmalı yerleştirilen taşlarla süs amaçlı köşe bitişleri yapılmıştır. Köşe taşlarının bitişinde sütun başlıkları görünümünde bezemeli bitişler kullanılmıştır. Bitişik düzenli konutlarda desensiz, kabartmasız pilastrlar kullanılarak sokak cephesini çerçeveleyen bir köşe bitişi elde edilmiştir. Ahşap cephe kaplaması olan konutlarda cephenin uyumlu olacak şekilde köşelerde farklı renkte profilli pervazlar kullanılmıştır. Köşe bitişlerinde görülen taşlar, pilastır ve pervazlar giriş nişi olduğu örneklerde nişin köşelerinde de kullanıldığı tespit edilmiştir.

Konutların pencerelerinin etrafında söve kullanılarak cephelere hareketlilik kazandırılmıştır. Zemin katta konutların 22'sinde (%45) pencerelerde söve görülmektedir. Bu söveler ince yonu kesme taşın 2-3 santim kadar dışarıya çıkmasıyla

elde edilebilirken bazı konutlarda sadece sıva dokusu değişikliğiyle, kabayonu taşların kullanılmasıyla veya profilli bantların pencere boşluğu etrafını sarmasıyla oluşan çeşitli söveler görülmektedir. Sövelerin üst kısımları pencere ve pencere boşluğunun şeklini almıştır. Basık kemer ve beşik kemer şeklinde olan pencere boşluklarında kemerlerin kilit taşları vurgulanmıştır. Üst sövelerin düz olduğu pencerelerde profilli silmelerle hareketlendiği örneklerle karşılaşılmaktadır. Bunlar bazen sövenin üst kısmı bazen de sövelerin üzerinde alınlık alternatifi olarak kullanılmıştır.

Çalışmanın ele aldığı konutların küçük bir kısmının pencerelerinde alınlık görülmektedir. Bunlar üçgen alınlıklar, basık kemer veya alternatif oluşturacak formlarda alınlık görevi gören basık kemer ve yatay bandın birleşimiyle oluşan kornişlerdir ve eklektik üslubun örnekleridir.

Konutlarda kat silmeleri, söveler ve alınlıklar dışında cephe yüzeyinde dekoratif amaçlı kabartma ve süslerle karşılaşılmıştır. Bunlar alınlık veya kemer kenarlarında payanda benzeri kabartmalar, pencere altı etiketleri, cephe dokusunda farklılıklar, giriş nişlerinde görülen oryantal etkili kemerler gibi unsurlardır. Bu özellikler cephelere karakter ve özellik getirmekte ve kullanıcı tercih ve kimliklerini yansıtmaktadır.

Şekil 4.18. Katg. No.05-06 Bitişik nizam ikiz evler arasındaki dekoratif köşe bitişi olan konut örneği. Profilli kat silmesi, pencere sövesi ve girişi vurgulayan profilli kemer görülmektedir.

Şekil 4.19. Katg. No.11 Dokulu cephe yüzeyi olan ve sade düz bir kat silmesi olan konut örneği.

Şekil 4.20. Katg. No.36 Düz ve sade eteklik silmesi, düz payanda ile köşe bitişi olan konut cephesi. Eğik atkılı (basık kemerli) pencereye sahip olan konutun söveleri de aynı şekilde ve profillidir.

Şekil 4.21. Katg. No.45 Cephenin kat silmeleri, pencerenin üst ve alt kornişleri profillidir. Alınlık yerine Art-Nouveau etkili desenli bir üst korniş kullanılmıştır. Köşe bitişi ise iyon düzeni bir sütun başlığı ile biten bir payandadır.

Şekil 4.22. Katg. No.25 Üçgen alınlıklı, alınlıkların altında küçük payanda benzeri destekler bulunan, kat silmesi ve eteklik silmesi olan ve giriş nişinin köşe taşlarıyla süslendiği bu konut örneğinde Neoklasik etkiler görülmektedir.

Şekil 4.23. Katg. No.46 Pencerelerin alt ve üst kısımlarında kornişler görülmektedir. Cephe payanda benzeri kabartmalarla bölünmüştür, payandaların üst kısmında çelenk benzeri alçı süsler yer almaktadır. Cephede eteklik silmesi vardır.

Şekil 4.24. Katg. No.26 Pencerelerde üçgen ve basık kemer alınlıklar ve söveler görülmektedir. Köşe bitişlerinde iyon düzeni sütun başlığı ile biten payanda görülmektedir. Profilli kat silmesi mevcuttur.

Şekil 4.25. Katg. No.23 Üstü kornişli, kilit taşı benzeri elemanlarla hareketlendirilmiş, tek katta üçgen alınlık bulunan konut cephesi örneği. Köşelerde ve giriş nişinde kesme taş görünümlü kabartmalarla payandalar oluşturulmuştur. Profilli kat silmesi ve sade bir eteklik silmesi görülmektedir.

Şekil 4.26. Katg. No.48 Yalın bir cepheli bu konut örneğinde kat silmesi, profilli söveler ve konutun köşe parselde yer almasından dolayı köşe bitişi görülmektedir.

Şekil 4.27. Katg. No.22 Konutun zemin katı dışarıya kapalı olduğundan cephe elemanları sadece üst katta yer almaktadır. Art-Deco etkisi olan sürekli hareketli söveler bütün pencerelerin üst kısımları çevreleyecek şekilde yer almıştır.

4.8. Çatı bitişleri

İncelenen dönemde evlerin kiremit çatılı olduğu gözlemlenmektedir. Çatı biçimi olarak tamamına yakında kırma çatı olduğu görülmektedir. Çok nadir olarak topuzçatı ve kırmaçatı ile karşılaşılmaktadır. Çatı bitişlerinde çatı ve cephe duvarının birleşim yerinde saçak veya alınlık görülmektedir. Konutların %73'ünde saçak %27'sinde alınlık vardır.

Saçak görülen konutlarda saçaklar profilli silmelerden oluşmaktadır. Saçakların altında furuş şeklinde destekler bulunmaktadır ve bu desteklerin yanı sıra dişli bezemeler görülmektedir. Bu bezemeler ve profilli silmeler cephe boyunca devam etmektedir ve köşe bitişleri olan konutlarda köşe bitişinin üzerindeki başlığın bitimine oturmaktadır. Bazı konutlarda saçak çatı bitiminin 50-70 cm aşağısından başlayan ek bir saçak olarak da görülebilmektedir. Cumbalı konutlarda saçaklar cumbanın etrafından dönerek devam etmektedir. Bazı konutlarda silme yerine ahşap ve sade bir saçak görülmektedir. Tek örnekte silmenin üçgen şekilde bir alınlık oluşturarak cephede hareket sağladığı kaydedilmiştir.

Diğer konutlarda saçak yerine çatı bitişinde alınlık görülmektedir. Bu alınlıklar çatının ön cepheye bakan kenarına bir parapet duvarı eklenerek oluşmuştur. Cephe yüzeyinde görülen pilastırlar devam ederek alınlıkların üzerinde bitmektedir. Pilastırların arasında kalan çatı bitişi duvarlarında ise dörtgen şekilli boşluklar veya kabartmalı etiketler ile alınlıklar hareketlenmiştir. İki örnekte kemer şekilli bir alınlık ile çatı bitişi hareketlendirilmiştir. Çatı bitişi ve cephe yüzeyinin birleşim yerlerinde silmeler ve konutların çatı köşelerinin akroter (bknz açıklamalar) ile bittiği görülmektedir.

Şekil 4.28. Katg. No.19 Kiremit çatı ve saçak bitiminin altında ikinci bir saçak görülen konut örneği. İkinci saçağın altında profilli silme mevcuttur.

Şekil 4.29. Katg. No.24 Köşe bitişindeki payandanın desteklediği görüntüsü verilen, profilli saçak silmesi olan bir konut örneği.

Şekil 4.30. Katg. No.36 Profilli saçak silmesinin giriş üzerinde hareketlenerek üçgen bir alınlık oluşturduğu çatı bitişi örneği.

Şekil 4.31. Katg. No.28 Cephedeki dört payanda- paye görünümlü elemanın desteklediği saçak silmesi görülmektedir. Saçak silmesinin üzerinde devam eden cephe elemanlarıyla çatı bitişi oluşmaktadır.

TANIMLAMALAR

Akroter: bir alınlığın tepesine ya da yanlarına yerleştirilerek üzerine heykel ve süslemeler konulan kaide. Köşe süsü. [12]

Alınlık: kimi yapılarda giriş kısmının ya da kapı ve pencerelerin üstünde bulunan üçgen veya yarı değirmi süsleme. Alınlıklar biçimlerine göre basık alınlık, üçgen alınlık, yuvarlak alınlık gibi isimler alırlar. [12]

Dövme demir: Az karbonlu, dövülebilir, kolay işlenebilir lifli saf demir. Dövülerek biçimlendirilmiş demir. [12]

Fransız penceresi: Döşemeye değin inen ve kapı gibi açılan, önü korkuluklu pencere. [12]

Furuş: tavan, balkon, saçak ya da cumba gibi çıkıntıların altına yerleştirilen konsol biçiminde küçük mimari öğe. [21]

Kemer: Bir açıklığı geçmek için kullanılan, düzgün eğrisel biçimli strüktürel öğe. Sivri kemer, basık kemer, atnalı kemer, kaşkemer, penci kemer, dilimli kemer gibi türleri vardır. [21]

-Basık kemer: Yüksekliği, açıklığının yarısından az olan kemer. [12]

-Beşik kemer: yarım çember şeklinde kemer, daire kemer. [12]

-Kaşkemer: ikisinin merkezi kemerin içinden, öteki ikisinin kemerin dışında olan dört daire yayından meydana gelen bir sivri kemer. Bu eğrilerden ikisi içbükey, ikisi dışbükeydir. [12]

Kırmaçatı: Bir yüzeti birbirlerine sırtlar, dereler ve mahyalar aracılığıyla eklemlenen dört ya da daha fazla sayıda eğik düzlemle örten çatı türü [21]

Korkuluk: balkon ya da teras kenarındaki duvar ya da parmaklık. [21]

Payanda: Duvarın dışa doğru eğilmesini önlemek amacıyla, karşı yönde inşa edilen destekleme sistemi. [21]

Paye: Yapıda taşıyıcı ayak. Duvar örme yöntemleriyle inşa edilmiş kare, dikdörtgen, çokgen ya da daire planlı düşey taşıyıcı. [21]

Pilastr: Duvar yüzeyine işlenen sütun biçiminde kabartma. Duvar içinde kalan dörtgen kesitli bir taşıyıcının görünen kısmı olarak da düşünmek mümkündür. Pilaster öncelikle bir bezeme öğesidir. Ancak örneğin serbest duran bir sütunun duvardaki karşılığı konumunda, kirişi taşıyarak ve duvarı güçlendirerek kısmen strüktürel bir işlev de yüklenebilir. [22]

Sahanlık: Binalarda kapı önünde, merdiven başlarında, ya da ortasında veya asansör önlerinde yer alan genişçe düzlük. [12]

Silme: bir duvar yüzeyi üzerinde hafif çıkıntılı olarak yer alan, şerit biçiminde, sürekli mimari bezeme öğesi. [21]

-Eteklik silmesi: Kimi eski yapıların alt bölümünde görülen çıkıntılı silme. [12]

-Kat silmesi: kimi binaların yüzlerinde katları birbirinden ayıran, az çıkıntılıyatay silme. [12]

Sokl: yapının dış cephe kaplamasının zemin suyundan zarar görmemesi için yapılmış yapının toprak yüzeyine değdiği çizgi boyunca uzanan, şerit biçiminde inşai öğe. [21]

Söve: pencere ve kapı gibi açıklıkların çevresini dolanan ahşap, taş ya da beton çerçeve [21]

Subasman: binanın toprak kotundan yükseltilmiş, kaide görevi yapan alt bölümü. [21]

Sütunçe: Yüksekliğine göre çapı çok az olan, genellikle bezeme amacıyla kullanılan, ince ve küçük sütun. [12]

Topuzçatı: Kare planlı bir yapıyı örten piramidal biçimli çatı. [21]

SONUÇ

Küreselleşmenin bir sonucu olarak kültürel kimliklerin yeni anlamlar kazandığı bu yıllarda yerel ve geleneksel kimliklerin yaşatılmalı ve korunması ayrı bir önem kazanmıştır. Her bölgenin kendine özgü özellikleri, gelenekleri ve yapma çevresi o bölgede yaşayanların kimliklerinin yansımasıdır. Küreselleşme çerçevesinde kimliklerin kaybolup gitmesini önlemek adına tarihsel kültür mirasının korunması önemli bir aşamadır.

Mekansal- yaşamsal değer: Konutların ayrı bir önemi ise günlük yaşamı, aile yaşantısını, kullanıcı kimliklerini yansıtmasıdır. Konutların sokak ile olan ilişkisi, girişleri, bahçe ve avluların konumları, mekan pencerelerinin büyüklük ve sayısı gibi özellikler kullanıcıların yaşantıları ile ilgili değerli veriler oluşturmaktadır. Böylece dönem yaşantısının okunması açısından da bu konutların korunması anlam kazanmaktadır.

Kentsel ve tarihi doku değeri: Konutların yer aldığı sokak, mahalle ve meydanlar şehrin ortasından nehrin geçmesi sebebiyle büyük oranda organik bir yapıya sahiptir. Merkezden uzaklaşan ve yeni oluşan mahallelerde ise ızgara sistemli plan görülmektedir. Şehrin önemli tarihi gelişmelerinin kentsel dokuya da yansımış olması da korunması gereken kriterdir.

Üslupsal değer: Şehrin geliştiği bir dönemde inşa edilmiş olan bu konutlar estetik açıdan değer taşımaktadır. Eğitimli ailelerin Avrupa ile olan ilişkisi, şehrin ticari açıdan canlanması , tren yolu ile ilişkilendirilmesi gibi etkenler sayesinde mimari gelişmelerin takibi de sağlanmıştır ve estedik değer ve üslupsal açıdan önem taşıyan konut cepheleri ortaya çıkmıştır. Farklı akımların görüldüğü (Neoklasisizim, Oryantalizm, Art-Nouveau ve Art-Deco), zengin bezeme ve süslemelerin ve ince işçiliklerin yer aldığı cepheler konutların korunması için bir unsur kabul edilmiştir.

Özgünlük değeri: Çalışılan konutlar arasında günümüze özgün hali ile ulaşmış örnekler mevcuttur. Nitelikli olmayan basit onarımlar görmüş olsalar dahi kapı, pencere, merdiven, korkuluk gibi bileşenleri özgün durumda olan örnekler görülmektedir. Gerek malzeme, gerek ise işçilik açısından değerli olan bu öğeler korunmalıdır.

Konutların arasında çok iyi korunmuş olan örnekler olduğu gibi büyük değişikliklere de maruz kalmış olan örnekler tespit edilmiştir (küçük pencerelerin büyütülmesi, giriş sahanlığının evin içine alınması gibi). Özgün olan konutlar orjinal

cephe özelliklerini yitirmiş olan konutlar için veri olabilmektedir. Bu açıdan da konutların özgünlüğü önemli bir kriter olarak görülmektedir.

Ancak, günümüze kadar ulaşmış olan bu örneklerin sayısı hala azalmaktadır. Gerekli önlemler alınmadığı müddetçe konutlar bakımsızlık, terk veya yıkıma maruz kalacaktır.

Terk: Terkedilmiş olan konutlarda en sık görülen zararlar kırık camlar, akan çatılar, çatlamış ve dökülen sıvalardır. Bu etkiler binaları hava şartlarına maruz bırakıp taşıyıcı ve döşemelerin hızlı bir şekilde çürüyüm binanın çökmesine yol açmaktadır.

Bakımsızlık: maddi imkansızlık ya da bilgisizlikten kaynaklanan bakımsızlık da binaların önlenebilecek sorunlarının zamanında ele alınmamasına ve yıpranmasına sebebiyet vermektedir.

Rant için yeniden yapılanma: Çalışılan konutların günümüz yaşam şartlarına çok uygun olmaması nedeniyle ve kullanıcının konutu arsa olarak değerlendirme isteği sonucu kat karşılığı müteahhite verilen örnekler mevcuttur. Çalışma sürecinde fotoğraflandıktan 6 ay sonra tescilli olmasına rağmen yıkılan konut tespit edilmiştir. (Kat. No. : 14).

Çalışmada ele alınan 51 örnekten 29 tanesi (%56) günümüzde konut olarak kullanılmaktadır. Bu konutlar bakımsız veya özgünlüğünü yitirmiş konutlardır. 10 tane (%20) örnek terk edilmiş olarak tespit edilmiştir ve geri kalan 12 konut ise (%24) kütüphane, gençlik merkezi, kültür merkezi veya özel iş yerleri gibi işlevler barındırmaktadır. Ele alınan konutlar arasında en iyi korunmuşluk düzeyi bu örneklerdedir.

Çalışmanın ele aldığı bu konutlar Gümülcine için önemli bir dönem olan XIX. yy sonu-XX. yy başına aittir. Her konut tek başına kullanıcısını yansıtırken sokak ya da mahalle halinde günümüze ulaşabilmiş konutlar sosyal yaşama dair de bilgiler vermektedir. Bu konutların ya da mahallelerin/sokakların korunması çalışılan örneklerde görülen kentsel ve tarihi doku, mekansal, stilistik, özgünlük, yapısal ve fiziki sağlamlık gibi değerler açısından büyük önem taşımaktadır.

Şehrin yakın tarihinin önemli belgeleri olarak kabul gören bu konutlar doğru korunarak, gelecek nesillere aktarılmalı, çünkü belge değeri taşımaktadırlar.

Sonuç olarak bireysel olarak tarihi yapıların bakım ve onarım maliyetlerinin yüksek olabileceği düşünülerek onarıma ihtiyaç olan konutların devletin destek ve

yardımı ile onarılması, bakımının yapılması konutların orijinal işlevlerinin sürdürebilmesi açısından önemlidir. Ayrıca tarihi binaların yerine yüksek apartmanların inşa edilmesi için yıkılması beklenen yapılar olmaktan çıkması için kullanıcı ve kent sakinlerinin bilgilendirilmesi ve eğitilmesi büyük önem taşımaktadır.

Şehre inşa edilecek yeni yapıların kent dokusu içinde tek başına kalmış ya da sokak veya mahalle olarak korunabilmiş olan bu konutları göz ardı etmeden, gabari ve kütle açısından saygı gösterilerek inşa edilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

[1] Liapis Antonis, ***Gümülcine ve Çevresi***, MOK Yayınları, Gümülcine, 1996

[2] Rıdvan Hasan, ***Batı Trakya Tarihi***, Uludağ Üniversitesi, Lisans Tezi, Bursa, 2007

[3]Tremopoulos Konstantinos, ***Gümülcine ve Bölgenin Tarihi Eserleri***, Gümülcine Kültür Eğitim Vakfı Yayınları, Selanik, 1966

[4]Koutsoukos Vasilis, ***Çokkültürlü Gümülcine'de etnik mekanlar ve rekabet***, Ege Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Midilli 2000

[5]Bıçakçı İsmail, ***Yunanistan'da Türk Mimari Eserleri***, İSAR Yayınları, İstanbul, 2004

[6] Kostas Sarafis, Mustafa Onur, ***Evliya Çelebi Seyahatnamesinden Gümülcine'nin Tarihi***, Paratiritis Gazetesi, Gümülcine, 07-03-2013

[7]Hatzopoulos Kostas, ***Gümülcine Ermenileri***, Gümülcine Ermenileri Kültür ve Eğitim Vakfı yayınları, Gümülcine, 2009

[8]Koutsoukos Vasilis, Gümülcine: ***Çok-kültürlü bir şehrin Tarihi Coğrafyası***, http://www.greekscapes.gr/~landscapesatlas/index.php/2010-01-21-16-47-29/landscapescat/76/146-komotini.html,

[9]Hilal Mehmet, ***Gümülcine'nin Şehircilik Açısından Gelişimi***, Dimokritio Üniversitesi, Lisans Tezi, İskeçe, 2010

[10]Aleksandros Misentzis, ***Rodop İli Ticari Rehberi***, Gümülcine Belediyesi Yayınları, 1936

[11]Mpiris Manos, Adami Maro, ***Yunanistan'da Neoklasik Mimar***i, Melissa Yayınları, Atina, 2001

[12]Doğan Hasol, ***Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü***, YEM Yayınları, İstanbul, 2002

[13]Eda İpek, ***Tarihi Yarımada'da Neoklasik Bir Cephenin Klasik Çağ Estetik Unsurları Çerçevesinde Değerlendirilmesi***, Haliç Üniversitesi Fen bilimleri Enstitüsü Mimarlık Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2009

[14]Afife Batur, ***Oryantalizm, İstanbul Ansiklopedisi***, Cilt 6, Ana Basım, İstanbul, 2005

[15]Turgut Saner, ***19.Yüzyıl İstanbul Mimarlığında "Oryantalizm"*** Pera Turizm ve Ticaret A.Ş., İstanbul 1998

[16]Giakoumakatos Andreas, ***Yunan Mimarlık Tarihi-20. yy***, Nefeli Yayınları, Atina, 2009

[17]Afife Batur, ***Art Nouveau Mimarlığı ve İstanbul***, Yapı Dergisi 161, Nisan 1995

[18] Afife Batur, ***Art Nouveau, İstanbul Ansiklopedisi***, Cilt 1, Ana Basım, İstanbul, 2005

[19]Timur Kaprol, ***Bursa'da 1930-1950 Yıllarında inşa Edilmiş Konutların Cephe özelliklerinin Değerlendirilmesinde Tipolojik bir Yöntem Denemesi***, Yıldız Teknik Üniversitesi, Doktora Tezi, İstanbul, 2000

[20] Afife Batur, ***Art Deco, İstanbul Ansiklopedisi***, Cilt 1, Ana Basım, İstanbul, 2005

[21]Metin Sözen, Uğur Tanyeli, ***Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü***, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2011

[22] John Summerson, ***Mimarlığın Klasik Dili***, Homer Kitabevi, İstanbul, 2008

[23] Zeynep Ahunbay, ***Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon***, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul, 2010

[24] www.icomos.org/

[25] en.unesco.org/

[26] www.iccrom.org

[27] http://icorp.icomos.org/

http://www.vicenza-unesco.com/villa-poiana.html

http://it.wikipedia.org/wiki/Palazzo_Chiericati

http://tr.wikipedia.org/wiki/El_Hamra_Saray%C4%B1

http://en.wikipedia.org/wiki/%C4%B0stanbul_Sirkeci_Terminal#mediaviewer/File:Bahnhofsfront-Istanbul-Sirkeci_retouched.jpg

http://en.wikipedia.org/wiki/Art_Nouveau Art Nouveau is rarely so fully in control of architecture: doorway at place Etienne Pernet, 24 (Paris 15e), 1905 Alfred Wagon, architect.

http://theredlist.com/wiki-2-343-917-1000-view-logo-visual-identity-profile-guimard-hector-1.html

http://www.polyvore.com/pair_french_art_deco_leaded/thing?id=9849156

http://en.wikipedia.org/wiki/Napier,_New_Zealand

ÖZGEÇMİŞ

Aslı Mustafa (Moustafa) 1983 yılında Gümülcine (Komotini)'de doğdu. İlkokulu Gümülcine 1. Azınlık İlkokulunda (İdadiye) tamamladıktan sonra Gümülcine 1. Ortaokulu ve ardından da Gümülcine 1. Lisesine devam etti. İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesinden 2009 yılında mezun oldu. Üniversite öğrenciliği sırasında LÖSEV ve ÇEKÜL vakıflarında gönüllü olarak çalıştı. Batı Trakya'da faaliyet gösteren çeşitli Sivil Toplum Kuruluşlarında gönüllü çalışmalarına devam etmektedir. 2010 yılında Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Bölümünde Yüksek Lisans eğitimine başladı.